

**MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMLARINA
YÖNELİK SAKSAFON ÖĞRETİM PROGRAMI
TASARISI ve DEĞERLENDİRİLMESİ**

ABDULLAH ÖNLÜ

**DOKTORA TEZİ
MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

HAZİRAN, 2014

TELİF HAKKI ve TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 1 ay sonra tezdten fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı: Abdullah

Soyadı: ÖNLÜ

Bölümü: Müzik Öğretmenliği

İmza:

Teslim tarihi:

TEZİN

Türkçe Adı: Müzik Öğretmenliği Lisans Programlarına Yönelik Saksafon Öğretim Programı Tasarısı ve Değerlendirilmesi

İngilizce Adı: Saxophone Curriculum Design For Music Education Undergraduate Programs and Its Evaluation.

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Abdullah ÖNLÜ

İmza:

Jüri Onay Sayfası

Abdullah ÖNLÜ tarafından hazırlanan “Müzik Öğretmenliği Lisans Programlarına Yönelik Saksafon Öğretim Programı Tasarısı ve Değerlendirilmesi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Aytekin ALBUZ

Başkan: Prof. Sadık ÖZÇELİK

Üye: Prof. İsmet DOĞAN

Üye: Doç. Dr. Özlem ÖMÜR

Üye: Yrd. Doç. Dr. Leyla ERCAN

Tez Savunma Tarihi:/...../.....

Bu tezin Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda Doktora tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Unvan Ad Soyad

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Aileme

TEŞEKKÜR

Tezimin planlama aşamasından teslim aşamasına kadar olan süreç içerisinde fikirleri ile yol gösteren, desteğini daima yanımda hissettiğim değerli hocam, tez danışmanım Prof. Dr. Aytekin ALBUZ'a, tezin sağlıklı bir şekilde tamamlanmasına yönlendirici fikirleriyle katkı sağlayan tez komisyon üyeleri hocalarım Prof. Sadık ÖZÇELİK ve Yrd. Doç. Dr. Leyla ERCAN'a, teşekkürlerimi sunarım.

Doktora eğitimim sırasında Bilim İnsanı Destekleme Daire Başkanlığı tarafından Genel Doktora Yurt İçi Burs Programı'na kabul edildim. Bu program dâhilinde doktora eğitimimi maddi olarak destekleyen Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK)'na teşekkür ederim.

Uygulama aşamasının tamamlanmasında değerli vakitlerini ayırarak, katılımcı olarak katkıda bulunan Ece ÖNCÜL ve Gürkan OKUYUCU'ya, eleştirel bakış açılarıyla desteklerini esirgemeyen kıymetli mesai arkadaşlarım Arş. Gör. Serkan ÖZTÜRK ve Arş. Gör. Emrah LEHİMLER'e, tezin çeşitli aşamalarında görüşlerini aldığım Dr. Okan SAĞLAMBİLEN, Dr. Erkan TALŞIK ve Dr. Yahya AYDIN'a teşekkür ederim.

Hayatım boyunca maddi ve manevi desteklerini esirgemeyerek hep yanımda olduklarını bildiğim sevgili aileme sonsuz şükranlarımı sunarım.

**MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMLARINA
YÖNELİK SAKSAFON ÖĞRETİM PROGRAMI
TASARISI ve DEĞERLENDİRİLMESİ
(Doktora Tezi)**

Abdullah ÖNLÜ

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Haziran, 2014

ÖZ

Araştırmada Müzik Öğretmenliği Lisans Programlarında uygulanmak üzere saksofon dersi için 14 haftalık başlangıç düzeyi öğretim programı hazırlanmış ve hazırlanan programın uygulamadaki görünümü değerlendirilmiştir. Programın hazırlanmasında yapılandırmacı felsefe esas alınarak öğrenme odaklı bir yaklaşım sergilenmiştir.

Araştırmada model olarak nitel araştırma yöntemlerinden biri olan eylem araştırması kullanılmış olup, nitel veriler için literatür taramasından, nicel veriler için ise uygulama boyutundan elde edilen sayısal verilerden yararlanılmıştır.

Uygulama esnasında süreç değerlendirmek için düzenli aralıklarla ara değerlendirmeler yapılmış ve uygulama sonunda genel durum tespitine yönelik olarak katılımcıların performansları uzmanlar tarafından değerlendirilmiştir. Süreç ve uzman değerlendirmelerinden elde edilen veriler ışığında programın işlevselliği sınanarak başarılı olduğu kanaatine varılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Saksafon, mzik, mzik eēitimi, algı ēretim programı.

Sayfa Adedi : 129

Danışman : Prof. Dr. Aytekin ALBUZ

SAXOPHONE CURRICULUM DESIGN FOR MUSIC EDUCATION UNDERGRADUATE PROGRAMS AND ITS EVALUATION

(Ph. D Thesis)

ABSTRACT

Abdullah ÖNLÜ

GAZI UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

JUNE, 2014

ABSTRACT

In this research, it was prepared a 14 week individual instrument saxophone curriculum for beginning level in Department of Music Education and evaluated the aspect of prepared program in the practice. It was presented learning-focused approach based on the constructivism philosophy to prepare the program.

In this research, as a model it was used action research which was one of the qualitative research types. It was utilized literature review for qualitative data and the application for quantitative data.

During the application, it was benefited term evaluations to evaluate the process regularly and after the application, participants were evaluated by experts for due diligence. It was

tested program's functionality with data obtained from process and experts evaluations and it was assessed that the program was successful.

Key Words : Saxophone, music, music education, instrument curriculum

Page Number : 129

Supervisor : Prof. Dr. Aytekin ALBUZ

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	V
ÖZ.....	VI
ABSTRACT.....	viii
TABLolar LİSTESİ.....	xiv
ŞEKİLLER LİSTESİ	xvi
I. BÖLÜM.....	1
1.GİRİŞ	1
1.1 Problem Durumu.....	3
1.1.1. İlgili Araştırmalar.....	4
1.2. Araştırmanın Amacı.....	8
1.3. Araştırmanın Önemi.....	8
1.4. Sayıtlılar	9
1.5. Sınırlılıklar	10
1.6. Tanımlar	10
II. BÖLÜM	11
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	11
2.1. Müzik Eğitimi	11
2.1.1. Mesleki Müzik Eğitimi	11
2.1.2. Müzik Öğretimi.....	12
2.1.3. Çalgı Öğretimi	12
2.1.4. Saksafon Öğretimi	13
2.1.4.1. Başlangıç Düzeyi Saksafon Öğretiminde Temel Konular.....	14
2.1.4.2. Saksafonu Tanıma	14
2.1.4.3. Saksafon İcrasında Vücudun Pozisyonu	15
2.1.4.4. Üfleme Tekniği	16
2.1.4.5. Diyafram Nefesinin Kullanımı	16

2.1.4.6. Saksafon ile Legato İcra	17
2.1.4.7. Saksafon ile Staccato İcra.....	18
2.2. Eğitimde Program Geliştirme	18
2.2.1. Eğitim Programı.....	18
2.2.2. Öğretim Programı	20
2.2.3. Program Geliştirmenin Felsefi Temelleri	20
2.2.4. Eğitim Felsefeleri.....	21
2.2.5. Program Geliştirmede Yönelimler	22
2.2.6. Öğretim Programının Tasarlanması	23
2.2.6.1. Kazanım ve Kritik Davranış.....	24
2.2.6.2. İçerik	24
2.2.6.3. Öğrenme Yaşantıları	25
2.2.6.3.1. Öğretim Stratejileri	25
2.2.6.4. Ölçme-Sınama Durumu.....	26
2.2.7. Öğretim Programının Değerlendirilmesi	28
III. BÖLÜM.....	29
3. YÖNTEM.....	29
3.1. Araştırmanın Modeli ve Deseni	29
3.2. Araştırmaya Ait İşlem Basamakları	31
3.2.1. Planlama.....	32
3.2.2. Eylem	33
3.2.3. İzleme-Değerlendirme	33
3.2.4. Yansıtma	34
3.3. Çalışma Grubu	34
3.4. Verilerin Toplanması	34
3.5. Verilerin Analizi	35
BÖLÜM IV	37
BULGULAR VE YORUMLAR	37
4.1. Hazırlanan Saksafon Öğretim Programının Öğrenme İçeriğine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	37
4.2. Hazırlanan Saksafon Öğrenim Programının Kazanımları ve Kritik Davranışlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	38
4.3. Hazırlanan Saksafon Öğretim Programının Öğrenme-öğretme Boyutuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar	41

4.4. Hazırlanan Saksafon Öğretim Programının Ölçme-Değerlendirme Boyutuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar	42
4.5. Hazırlanan Saksafon Öğretim Programının Tasarıdaki Görünümü İlişkin Bulgular ve Yorumlar	49
4.5.1. Birinci Öğrenme Alanı Ve Alt Öğrenme Alanları	49
4.5.1.1. Öğrenme Yaşantıları (Etkinlikler, Kazanımlar, Kritik Davranışlar)	49
4.5.1.2. Ölçme-Sınama Durumu.....	53
4.5.1.3. Değerlendirme	53
4.5.2. İkinci Öğrenme Alanı Ve Alt Öğrenme Alanları.....	54
4.5.2.1. Öğrenme Yaşantıları (Etkinlikler, Kazanımlar, Kritik Davranışlar)	54
4.5.2.2. Ölçme-Sınama Durumu:.....	63
4.5.2.3. Değerlendirme	64
4.5.3. Üçüncü Öğrenme Alanı Ve Alt Öğrenme Alanları.....	65
4.5.3.1. Öğrenme Yaşantıları (Etkinlikler, Kazanımlar, Kritik Davranışlar)	66
4.5.3.2. Ölçme-Sınama Durumu.....	71
4.5.3.3. Değerlendirme	72
4.5.4. Dördüncü Öğrenme Alanı Ve Alt Öğrenme Alanları	73
4.5.4.1. Öğrenme Yaşantıları (Etkinlikler, Kazanımlar, Kritik Davranışlar)	73
4.5.4.2. Ölçme-Sınama Durumu.....	80
4.5.4.3. Değerlendirme	82
4.5.5. Beşinci Öğrenme Alanı Ve Alt Öğrenme Alanları	83
4.5.5.1. Öğrenme Yaşantıları (Etkinlikler, Kazanımlar, Kritik Davranışlar)	83
4.5.5.2. Ölçme-Sınama Durumu.....	107
4.5.5.3. Değerlendirme	111
4.6. Hazırlanan Saksafon Öğretim Programının Uzman Görüşleri Çerçevesinde Uygulamadaki Görünümüne İlişkin Bulgular ve Yorumlar	112
4.7. Hazırlanan Saksafon Öğretim Programının Uygulamadaki Görünümüne Yönelik Süreç ve Sonuç Değerlendirmelerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	116
BÖLÜM V.....	119
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	119
5.1. Sonuçlar	119
5.1.1. Hazırlanan Saksafon Öğretim Programının İçeriğine İlişkin Sonuçlar	119
5.1.2. Hazırlanan Saksafon Öğretim Programının Öğrenme Alanları Çerçevesinde Kazanımları Ve Kritik Davranışlarına İlişkin Sonuçlar.....	119
5.1.3. Hazırlanan Saksafon Öğretim Programında Kazanımlara Ulaşılabilmesi İçin Düzenlenecek Öğrenme-Öğretme Durumlarına İlişkin Sonuçlar.....	120

5.1.4. Hazırlan Saksafon Öğretim Programına Yönelik Olarak Oluşturulan Ölçme-Değerlendirme Boyutuna İlişkin Süreç Değerlendirmesine Yönelik Sonuçlar	120
5.1.5. Hazırlanan Saksafon Öğretim Programının Tasarıdaki Görünümüne İlişkin Sonuçlar	121
5.1.6. Hazırlanan Saksafon Öğretim Programının Uzman Görüşleri Çerçevesinde Uygulamadaki Görünümüne İlişkin Sonuçlar	121
5.1.7. Hazırlanan Saksafon Öğretim Programının Uygulamadaki Görünümüne Yönelik Süreç Ve Sonuç Değerlendirmeleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Sonuçlar.....	121
5.2. Öneriler	122
KAYNAKLAR	125
EKLER.....	131
EK-1 Öğrenme Alanlarına Ait Kazanımlar Ve Etkinlik Örnekleri.....	132
EK-2 Özgeçmiş.....	137

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 4.1.1. Öğrenme Alanları ve İçerikleri	37
Tablo 4.2.1. Öğretim Programının Kazanımları ve Kritik Davranışları.....	39
Tablo 4.3.1. Öğretim Programının Planlanan Haftalık Ders Program.....	41
Tablo 4.4.1. Birinci Öğrenme Alanına Ait Bilişsel Sorular ve Öğrencilerin Aldıkları Puanlar.....	42
Tablo 4.4.2. Birinci Öğrenme Alanına Ait Uygulama Soruları ve Öğrencilerin Aldıkları Puanlar.....	43
Tablo 4.4.3. Birinci Öğrenme Alanı Öğrenci Toplam Puanları.....	43
Tablo 4.4.4. İkinci Öğrenme Alanına Ait Uygulama Soruları ve Öğrencilerin Aldığı Puanlar.....	44
Tablo 4.4.5. İkinci Öğrenme Alanına Ait Müzikal Performans Ölçeği ve Öğrencilerin Aldığı Puanlar	44
Tablo 4.4.6. İkinci Öğrenme Alanı Öğrenci Toplam Puanları.....	44
Tablo 4.4.7. Üçüncü Öğrenme Alanına Ait Bilişsel Sorular ve Öğrencilerin Aldıkları Puanlar.....	45
Tablo 4.4.8. Üçüncü Öğrenme Alanına Ait Müzikal Performans Ölçeği ve Öğrencilerin Aldığı Puanlar	45
Tablo 4.4.9. Üçüncü Öğrenme Alanı Öğrenci Toplam Puanları.....	46
Tablo 4.4.10. Dördüncü Öğrenme Alanına Ait Bilişsel Sorular ve Öğrencilerin Aldıkları Puanlar.....	46
Tablo 4.4.11. Dördüncü Öğrenme Alanına Ait Müzikal Performans Ölçeği ve Öğrencilerin Aldığı Puanlar	47
Tablo 4.4.12. Dördüncü Öğrenme Alanı Öğrenci Toplam Puanları.....	47

Tablo 4.4.13. Beşinci Öğrenme Alanına Ait Bilişsel Sorular ve Öğrencilerin Aldıkları Puanlar.....	48
Tablo 4.4.14. Beşinci Öğrenme Alanına Ait Müzikal Performans Ölçeği ve Öğrencilerin Aldığı Puanlar.....	48
Tablo 4.4.15. Beşinci Öğrenme Alanı Öğrenci Toplam Puanları.....	48
Tablo 4.5.4.1.1. Gürlük Terimlerinin Tanımları.....	74
Tablo 4.5.4.1.2. Hız Terimleri ve Dakikadaki Vuruş Sayılar.....	79
Tablo 4.6.1. Öğrenci 1'in Jazz Suite'e Ait Performans Değerlendirme Ölçeği ve Aldığı Puanlar.....	113
Tablo 4.6.2. Öğrenci 2'nin Jazz Suite'e Ait Performans Değerlendirme Ölçeği ve Aldığı Puanlar.....	114
Tablo 4.6.3. Öğrenci 1'in Hungarian Dance'a Ait Performans Değerlendirme Ölçeği ve Aldığı Puanlar.....	115
Tablo 4.6.4. Öğrenci 2'nin Hungarian Dance'a Ait Performans Değerlendirme Ölçeği ve Aldığı Puanlar.....	116
Tablo 4.7.1. Öğrenme Alanları Değerlendirme Puan Ortalamaları.....	117
Tablo 4.7.2. Uygulama Sonu Uzman Değerlendirmeleri Puan Ortalaması.....	117
Tablo 5.1.4.1. Programda Uygulanan Süreç Değerlendirme Testleri.....	120

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.1.4.2.1. Saksafon ses genişliği.....	15
Şekil 2.2.1.1. Eğitim programı ve alt öğeleri.....	19
Şekil 2.2.6.1. Öğretim programı geliştirme döngüsü.....	23
Şekil 2.2.6.2. Öğretim programı öğeleri.....	24
Şekil 3.2.1. Eylem araştırması aşamaları.....	31
Şekil 3.2.2. Araştırma deseni.....	32
Şekil 4.5.1.1.1. Saksafon çeşitleri.....	52
Şekil 4.5.2.1.1. Saksafon icrasında oturma pozisyonu.....	56
Şekil 4.5.2.1.2. Saksafonda nota yerleri.....	58
Şekil 4.5.2.1.3. İkinci öğrenme alanına ilişkin etütler.....	61
Şekil 4.5.2.1.4. Do majör düet.....	62
Şekil 4.5.2.2.1. İkinci öğrenme alanına yönelik performans eseri.....	64
Şekil 4.5.3.1.1. Legato çalışması için düet.....	67
Şekil 4.5.3.1.2. Legato çalışması için düet rudy	67
Şekil 4.5.3.1.3. Üçüncü öğrenme alanına yönelik eser.....	68
Şekil 4.5.3.1.4. Üçüncü öğrenme alanına yönelik eser.....	68
Şekil 4.5.3.1.5. Staccato çalışmaya yönelik eser.....	69
Şekil 4.5.3.1.6. Staccato çalışmaya yönelik eser.....	70
Şekil 4.5.3.1.7. Ronde, Robert Planel.....	71
Şekil 4.5.3.2.1. Üçüncü öğrenme alanına yönelik performans eseri.....	72
Şekil 4.5.4.1.1. Dördüncü öğrenme alanına yönelik eser.....	75
Şekil 4.5.4.1.2. Dördüncü öğrenme alanına yönelik eser.....	76
Şekil 4.5.4.1.3. Gürlük değişimleri.....	77
Şekil 4.5.4.1.4. Dördüncü öğrenme alanına yönelik eser.....	78

Şekil 4.5.4.2.1. Dördüncü öğrenme alanına yönelik performans eseri.....	81
Şekil 4.5.5.1.1. Sol majör dizi.....	84
Şekil 4.5.5.1.2. Sol majör etüt.....	85
Şekil 4.5.5.1.3. Sol majör etüt çalışma şekilleri.....	85
Şekil 4.5.5.1.4. Spring (dört mevsim konçertosundan bahar teması), Antonio Vivaldi.....	87
Şekil 4.5.5.1.5. Mi doğal minör.....	88
Şekil 4.5.5.1.6. Mi melodik minör.....	88
Şekil 4.5.5.1.7. Mi armonik minör.....	88
Şekil 4.5.5.1.8. Mi minör etüt.....	89
Şekil 4.5.5.1.9. Mi minör etüd çalışma şekilleri.....	89
Şekil 4.5.5.1.10. Macar dansı, Johannes Brahms.....	93
Şekil 4.5.5.1.11. Do majör dizi.....	94
Şekil 4.5.5.1.12. Do majör etüt.....	95
Şekil 4.5.5.1.13. Do majör etüt çalışma şekilleri.....	95
Şekil 4.5.5.1.14. Korno konçertosu 4. Bölüm, Wolfgang Amadeus Mozart.....	99
Şekil 4.5.5.1.15. La doğal minör.....	100
Şekil 4.5.5.1.16. La melodik minör.....	100
Şekil 4.5.5.1.17. La armonik minör.....	100
Şekil 4.5.5.1.18. La minör etüt.....	101
Şekil 4.5.5.1.19. La minör etüt çalışma şekilleri.....	101
Şekil 4.5.5.1.20. Jazz suite no: 2, Dmitri Shostakovich.....	106
Şekil 4.5.5.2.1. Beşinci öğrenme alanına yönelik performans eseri.....	110

I. BÖLÜM

1.GİRİŞ

Eğitim, ilk insandan bu yana, bilginin davranışa dönüşerek nesilden nesile aktarılması ile devam eden bir süreçtir. Eğitimin pek çok tanımı yapılmıştır. Ertürk'e (1991, s.12) göre; "eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı ve istendik davranış değişikliği oluşturma sürecidir". İnsanların farklı davranışları elde etme isteği veya gerekliliği, eğitimde çeşitliliğin artmasına sebep olmuştur. Müzik eğitimi de bu eğitim alanlarından birisini oluşturmaktadır. "Müzik eğitimi, temelde, bir müziksel davranış kazandırma veya bir müziksel davranış değişikliği oluşturma sürecidir" (Uçan, 2005, s.14).

Eğitim ve öğretim birbiri ile yakından ilişkilidir. Genel anlamıyla okulda verilen planlı-programlı eğitime öğretim denir. "Öğretim bir süreçtir, planlıdır, öğretimin başlıca özellikleri; öğretim öğrenciyi geliştirmek ve onun bilgi ve beceriler kazanmasına yardımcı olmak amacındadır, öğretim öğrenmenin başlatılması ve sürdürülmesi etkinliklerini içermektedir" (Açıkgöz, 2007, s.13).

Dolayısıyla en basit anlamıyla okulda verilen planlı müzik eğitimi sürecine müzik öğretimi denir. Müzik öğretimi, "Belli bir amaç doğrultusunda müziksel öğretmeyi planlama, başlatma, yönlendirme, kolaylaştırma, gerçekleştirme ve denetleme süreci olarak tanımlanabilir" (Say, 2001, s.116). Müzik öğretimi sürecinin gerçekleşmesinde bulunması gereken bazı unsurlar vardır. "Müzik öğretimi de genel müzik öğretimi, özengen (amatör) müzik öğretimi ve mesleki müzik öğretimi şeklinde sınıflandırılabilir. Müzik

öğretimi hangi türde ve hangi biçimde gerçekleştirilirse gerçekleştirilsin, ilkeli, düzenli, planlı ve yöntemli olmayı gerektirmektedir” (Say, 2001, s.116).

Müzik eğitimi programlarının bireyin ve toplumun ihtiyaçlarına cevap verir nitelikte olmaları programın etkinliği açısından oldukça önemlidir. “Mesleki açıdan müzik eğitimi programlarının etkinliği, bireyin ve toplumun ihtiyaçlarına estetik açıdan dengeli olarak cevap verebilmesine bağlıdır. Programların geliştirilmesinde bu ihtiyaçlar açık ve net olarak tespit edilmeli ve eğitim-öğretim faaliyetleri bu doğrultuda planlanmalıdır” (Doğan, 1982, s.167).

Öğrencilerin mesleki müzik öğretimi sonucunda çeşitli dallarda uzmanlaşması istenmektedir. Bu dallar, müzik öğreticisi, müzik sanatçısı, müzik bilimcisi, çalgı yapımcısı vb. gibi meslekler ile ilgilidir. Müzik öğretmenliği programı da mesleki müzik öğretimi verilen bir öğretim programıdır.

Müzik öğretimi içerisinde çalgı öğretimi önemli bir yer işgal etmektedir. “Çalgı öğretimi, çalgı çalmayı çalgı öğrenmenin gerçekleşmesi ve çalgıyı seslendirmek için bireyin davranışlarında teknik ve estetik nitelikli yeni davranışlar geliştirmek amacıyla uygulanan süreçlerin tümüdür. Bu bir iletişim sürecidir. Çalgı öğretim sürecinde bilgi, beceri kazanılır ve davranışlar geliştirilir, estetik anlayış edinilir ve kişilik oluşumu sağlanır” (Akkuş, 1996, s.164).

“Çalgı çalma, insanın bir müzik aletini kullanması yoluyla müzikle insanı buluşturan ve tanıştıran, insanın kendisiyle özdeşleşip bütünleşmesine kaynaklık eden, ona duygularını ifade edebilme fırsatı tanıyan, onu toplumsal olmaya yönlendiren, çalgı eğitiminin, müzik eğitiminin dolayısıyla müzik sanatının önemli bir uğraş biçimidir” (Uslu, 1996, s.105).

“Çalgı eğitimi gerek genel gerekse mesleki müzik eğitiminin daha da özeli müzik öğretmenliği eğitiminin önemli ve vazgeçilmez bir boyutudur. Çalgı eğitimi temelde; çalgı çalmayı öğrenebilme, çalgıyı etkin kullanabilme, çalgı çalmayı geliştirebilme ve çalgı çalmayı öğretebilme basamaklarını gerçekleştirebilecek biçimde programlanıp yürütülür” (Yıldız, 1986, s.3).

Saksafon, günümüzde kullanılan popüler çalgılardan biridir. 1840’lı yıllarda Adolf Sax tarafından icat edilen saksafon kısa sürede bandoların, caz ve popüler müziğin vazgeçilmez

algılarından biri olmuştur. Türkiye’de yaygın olarak kullanılan 4 farklı saksafon çeşidi vardır. Bunlar, soprano, alto, tenor ve bariton saksafondur.

Türkiye’de müzik öğretmenliği programlarında pek çok çalgı çeşidinin bireysel çalgı dersi adı altında eğitimi verilmektedir. Eğitimi verilen çalgıların başında keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, gitar, yan flüt, bağlama, ud gibi çalgı aletleri gelmektedir. Türkiye’de uygulanan müzik öğretmenliği programı dâhilinde saksafon algısına ait bir öğretim programı mevcut değildir.

Program geliştirme bir planlama faaliyetidir. Bu planlama da göz önünde bulundurulacak çeşitli boyutlar bulunmaktadır. “Eğitimde program geliştirme süreci, program öğeleri olan hedef, içerik, öğretme-öğrenme süreci ve değerlendirme boyutları arasındaki dinamik ilişkiler bütünüdür” (Demirel, 2012, s.5).

Programın hedef boyutunu öğrenciye kazandırılmak istenen davranış özellikleri oluşturmaktadır. Programın içerik boyutunda ise, hedef davranışları kazandırmak için nelerin öğretilmesi gerekir sorusuna cevap aranır. Öğretme-öğrenme sürecinde ise, öğretilmesinin gerekli olduğu düşünülen konuların nasıl öğretileceği önem arz etmektedir. Programların işleyip işlemediği veya ne kadar yeterli olduğu değerlendirme boyutunun konusudur.

Müzik öğretim programları da bu boyutlar dikkate alınarak hazırlandığında istenilen sonuçların elde edilmesi beklenir. Uçan’a (2005, s.65) göre; “müzik eğitiminde program geliştirme, temelde program iyileştirme sürecidir. Bu süreç ya eldeki programı daha gerçekçi, daha sağlam, daha tutarlı ve daha etkili duruma getirmeye; ya bu nitelikleri taşıyan yeni bir program oluşturmaya; ya da bunun her ikisine birden yöneliktir”.

1.1 Problem Durumu

Türkiye’deki müzik öğretmenliği lisans programları içerisinde yer alan bireysel çalgı dersinde çeşitli çalgıların eğitimi verilmektedir. Yaygın olarak eğitimi verilen algılar arasında keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, yan flüt, bağlama, ud gibi çalgı aletleri bulunmasına rağmen, saksafon bu algılar arasında yer almamaktadır.

Saksafonun icadı çok eskilere dayanmamakla birlikte (1840’lı yıllarda Adolf Sax tarafından icat edilmiştir.) pek çok orkestra çeşidinde (klasik orkestralar, bandolar, caz

orkestraları, hafif müzik orkestraları gibi.) kendisine yer bulmuştur. Ses renginin farklılığı, icrasındaki kıvraklık, maliyetinin yüksek olmaması, ses genişliğinin yeterliliği gibi sebepler saksafonun popüler bir çalgı olmasını sağlamıştır.

Türkiye’deki müzik öğretmenliği lisans programları içerisinde yer alan bireysel çalgı derslerinde saksafon öğretiminin yaygınlaşmamasının temel gerekçesi olarak, bu konuda yeterli öğretim elemanının bulunmayışı gösterilebilir. Müzik öğretmenliği lisans programına dâhil edilecek saksafon dersi ile kademeli olarak öğretim elemanı eksikliği giderilebilir.

Ayrıca verilecek saksafon eğitimi ile öğrenciler, okullarda kurulması muhtemel klasik, hafif müzik, popüler müzik, halk müziği orkestraları ve okul bandolarında icracı olarak yer alabileceklerdir.

Bu araştırmada cevabı aranan temel problem cümlesi; “Müzik Öğretmenliği Lisans Programlarına Yönelik Saksafon Öğretim Program Tasarısı ve Değerlendirilmesi Nasıldır?” şeklinde ifade edilmektedir.

1.1.1. İlgili Araştırmalar

Araştırmanın bu bölümünde, saksafon ve çalgı öğretimi ile ilgili konularda yapılan çalışmalar özetlenmiştir.

Selçuk (2012) tarafından yapılan “Silahlı Kuvvetler Bando Okulları Komutanlığı Meslek Yüksek Okulunda Uygulanmakta Olan Saksafon Programının Değerlendirilmesi” adlı doktora tezinde, Silahlı Kuvvetler Bando Okulları Komutanlığı Meslek Yüksek Okulunda uygulanmakta olan saksafon programının yeterliliği araştırılmıştır. Araştırmada; Silahlı Kuvvetler Bando Okulları Komutanlığı Meslek Yüksek Okulunda uygulanmakta olan saksafon programının yeterliliği, program ögeleri açısından değerlendirilmiş, ayrıca öğrencilerin bireysel çalgı başarı durumları ile alan dersleri başarı durumları arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir.

Ünal (1997) tarafından yapılan “Silahlı Kuvvetler Mızıka Astsubay Hazırlama ve Sınıf Okulu’nda Uygulanan Saksafon Eğitimi” adlı yüksek lisans tezinde, Silahlı Kuvvetler Mızıka Astsubay Hazırlama ve Sınıf Okulu’nda verilen Saksafon eğitiminin mevcut durumunu saptamak ve bu anlayışla okulun eğitim-öğretim sistemini incelenmiştir.

Çalışmada, saksafon tanıtılmış, saksafonun bando müziğine katkıları ve yeri, müfredat programları, üfleme ve nefes teknikleri, eğitici eleman durumu, eleman yetiştirilmesi konuları araştırılmıştır, Silahlı Kuvvetler Mızıka Astsubay Hazırlama ve Sınıf Okulu'nun Saksafon eğitiminde bazı problemler olduğu tespit edilmiş ve düzeltilmesi için önerilerde bulunulmuştur.

Randy J. J. Rumpf (2012) “A Systematic Review Of Music Teacher Education Research Within The United States: 1982-2010” adlı doktora tezinde, müzik öğretmenliği eğitimi ile ilgili 1982-2010 yılları arasında hakemli dergilerde yayınlanan makaleler ve 2005-2010 yılları arasında yazılmış müzik eğitimi tezlerini sistematik olarak incelemiş, bu incelemeden elde ettiği verilerle Amerika’da müzik öğretmenliği eğitimi ile ilgili tespitlerde bulunmuş ve geleceğin müzik eğitimcileri hakkında bazı çıkarımlarda bulunmuştur. Bu çıkarımlardan bazıları şunlardır: Eğiticimler, öğrendikleri gibi öğretmeye eğilimli olduklarından müzik eğitimindeki sorunları çözmek için lisans eğitimine ağırlık vermek gerekmektedir. Müzik eğitimcilerinin hata tanımlama becerisine sahip olması eğitimin kalitesini arttıracaktır bu da iyi müzikal işitme becerisine sahip olmayı gerektirmektedir.

Oven (2005) “Integrating The Music Learning Theory of Edwin E. Gordon with A Beginning Saxophone Curriculum” adlı doktora çalışmasında Edwin Gordon tarafından geliştirilen müzik öğrenim teorisi ile geleneksel müzik eğitimi kıyaslanmıştır. Edwin Gordon’un müzik eğitimi teorisi solfej ve müzikal işitmeye dayanmaktadır. Araştırmacı bu teoriden faydalanarak saksafon eğitimi için 32 haftalık başlangıç düzeyi ders planı oluşturmuştur.

Cripps (2006) “Classical Saxophone Curricula In Central America” adlı doktora tezinde Orta Amerika ülkelerinde uygulanan saksafon öğretim programlarını incelemiştir. Araştırmada Orta Amerika’daki saksafon eğitimi araştırılmış, uzmanlarla görüşmeler yapılmış ve sonuç olarak; demografik veri tabanı, metot ve materyallerle ilgili veri tabanları oluşturulmuş bu verilerden hareketle 8 yıllık saksafon öğretim programı tasarısı sunulmuştur.

Murphy (1994) “Early Saxophone Instruction In American Educational Institutions” adlı doktora tezinde Amerika’daki saksafon eğitiminin tarihsel sürecini, Amerika’da saksafon

eğitimi veren müzik eğitim kurumlarını, saksafon eğitmenlerinin performans ve bilgi düzeylerini, saksafon repertuarı ve kullanılan metotları betimlenmiştir.

Watabe (2008) “Single Reed Doubling: A Clarinet Method For Saxophonists” adlı doktora tezinde saksafon çalan birinin klarnet çalmayı öğrenebilmesi için gerekli olan bilgiler sunulmuştur. Ayrıca araştırmada Saksafon ve klarnetin yapısal benzerlikleri ve farklılıkları ortaya konulmuş, saksafon icracısının rahatlıkla klarnet çalabileceğine vurgu yapılmıştır.

Baba (1996) tarafından yapılan “Silahlı Kuvvetler Mzika Astsubay Hazırlama ve Sınıf Okulu'nda Trombon Eğitimi” başlıklı yüksek lisans tezinde, Silahlı Kuvvetler Mzika Astsubay Hazırlama ve Sınıf Okulu'nda verilen Çalgı derslerinden trombon dersi tanıtılmıştır. Trombonun bando müziğine katkıları, müfredat programları, üfleme ve nefes teknikleri, okulun eğitim-ğretim sistemleri ile eğitici eleman durumu, çalıcı (icracı) eleman yetiştirilmesi konularında araştırmalar yapılmış, elde edilen veriler ışığında çeşitli öneriler sunulmuştur.

Ataman (2010) tarafından yapılan “Müzik ğretmeni Yetiştiren Kurumlardaki Bireysel Çalgı (Flüt) ve ğretimi Dersine Yönelik Flüt ğretim Program Tasarısı” başlıklı doktora tezinde, müzik eğitimi anabilim dalı mevcut kur tanımlarının sekizinci yarıyılında yer alan “Bireysel Çalgı (Flüt) ve ğretimi” dersine yönelik bir flüt ğretim program tasarısı sunulmuştur. Fltn tarihi, yapısı, çeşitli ğretim yöntemleri gibi konularda bilgiler verilen araştırmada, çağdaş bir ğretim program tasarısında yer alması gereken ögelerin tespitine çalışılmış ve oluşturulan program tasarısının flüt ğretimi açısından flüt eğitimcilerine, flüt öğrencilerine, alanla ilgili program geliştirme çalışmalarına katkı sağlamak maksadıyla çeşitli öneriler sunulmuştur.

nsal (2000) tarafından yapılan, “Başlangıç Düzeyi Flüt ğretimi zerine Bir Çalışma” başlıklı yüksek lisans tezinde, başlangıç düzeyi flüt ğretimi incelenmiş, flte yeni başlayanlara çalgılarını genel hatlarıyla tanıtıp, yapacakları ilk çalışmalardan çeşitli örnekler vermek amaçlanmıştır. Araştırmanın birinci bölümünde flütün tarihçesi, flüt ailesi, flütün yapısal özellikleri ve ses genişliği ele alınmış, araştırmanın ikinci bölümünde de flütün tutusu, flenışi, sesin çıkarılma şekli, nüanslar ve nefes çeşitlerine yer verilerek etüt ve eserlerden örnekler sunulmuştur.

Üstün (2012) tarafından yazılan “Flüt Eğitiminde Temel Beceriler ve Dil Teknikleri” adlı makalede, flüt eğitimi için gerekli temel beceriler (fltten doğru ve temiz ses çıkarabilen,

çalgıya hakim olma, doğru duruş ve tutuş, el, dudak, nefes ve vücut uyumu, el ve dil koordinasyonu, vibrato, dil teknikleri ve yorumlama) incelenmiş, ve bu becerilerin önemine vurgu yapılarak çeşitli öneriler sunulmuştur.

Kınık (2010) tarafından yapılan, “Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinde Bağlama Dersi Başlangıç Düzeyine Yönelik Öğretim Programı” adlı doktora tezinde, bağlama eğitiminin temel konuları ele alınmış, eylem araştırması kapsamında bağlama öğretimini destekleyen ders içi ve dışı etkinliklere yer verilmiş, tespit edilen sorunların çözümüne yönelik öneriler ifade edilmiştir. Araştırmada bağlama öğretiminin başlangıç düzeyine yönelik 14 haftalık bir öğretim programı önerisi sunulmuştur.

Uludere (2005) tarafından yapılan, “9-12 Yaş Grubundaki Çocuklarda Flüt Eğitime Başlama Yöntemleri” adlı sanatta yeterlik tezinde, flüte başlama yaşı ile ilgili bilgiler sunulmuş, flütün tarihi ve özellikleri hakkında bilgi verilmiştir. Başlangıç düzeyi flüt eğitimi konularına değinilen tezde, 9-12 yaş grubundaki çocuklara ilişkin 10 derslik alıştırma önerileri sunulmuştur.

Gedik (1999) tarafından yapılan, “Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü 1995-1996 Öğretim Yılında Hazırlanan Tanım Programının Birinci Yılına Dayalı Yeni Bir Flüt Eğitimi Taslak Öğretim Programı” adlı yüksek lisans tez çalışmasında, flüt ve flüt eğitimi incelenmiş, tarihi gelişimi ile ilgili bilgiler verilmiş ve lisans düzeyi birinci yılında flüt eğitimi için hazırlanan öğretim programı önerisi sunulmuştur.

Durak “2007” tarafından yapılan “Piyano Öğretim Programı Model Önerisi ve Uygulamadaki Görünümü” adlı doktora tezi çalışmasında, Müzik Öğretmenliği ABD piyano dersi için kullanılmakta olan öğretim programları incelenmiş, farklı kurumlarda görev yapan 26 öğretim elemanı ile yapılandırılmış görüşme yapılarak 8 yarıyılık kapsamlı bir piyano öğretim programı hazırlanmış ve öğretim programının 1. sınıf 1. yarıyılık bölümü 40 öğrenciye uygulanarak gözlemlenmiştir.

Kara (2010) tarafından yapılan “Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri’nde Lisans Düzeyinde Verilen Flüt Eğitiminin Karşılaştırılması” adlı yüksek lisans tez çalışmasında, flütün tarihi gelişimi, flüt ailesi, Türkiye ve ABD’deki flüt eğitimi hakkında bilgiler verilmiştir. Çalışmada, Türkiye’de 34, ABD’de 63 öğretim elemanına “Flüt Pedagojisi Anketi” uygulanmış, anket sonuçları doğrultusunda Türkiye ve ABD’de lisans düzeyinde verilen flüt eğitimleri karşılaştırılmıştır.

New York Devlet Üniversitesi Eğitim Bölümü Program Geliştirme Bürosu (1976) tarafından hazırlanan “Teaching Woodwinds” adlı çalışmada, tahta üflemeli çalgılardan flüt, obua, klarnet, saksafon ve fagot hakkında bilgiler verilmiş, bu çalgıların bakımı, başlangıç, orta ve ileri düzey icraları ile ilgili teknik konularda bilgiler sunulmuş, çalışma yöntemleri ve materyalleri ile ilgili olarak çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, müzik öğretmenliği lisans programlarına yönelik olarak 1. dönem saksafon öğretim programı önerisi hazırlamak ve hazırlanan programın uygulamadaki görünümünü değerlendirmektir.

Bu amacı gerçekleştirmek için aşağıdaki soruların cevapları aranacaktır.

1. Hazırlanan saksafon öğretim programının içeriği nasıl olmalıdır?
2. Hazırlanan saksafon öğretim programının öğrenme alanları çerçevesinde kazanımları ve kritik davranışları neler olmalıdır?
3. Hazırlanan saksafon öğretim programında kazanımlara ulaşılabilmesi için düzenlenecek öğrenme-öğretme durumu nasıl olmalıdır?
4. Hazırlanan saksafon öğretim programına yönelik olarak oluşturulan ölçme-değerlendirme boyutuna ilişkin süreç değerlendirmesi nasıldır?
5. Hazırlanan saksafon öğretim programının tasarındaki görünümü nasıldır?
6. Hazırlanan saksafon öğretim programının uzman görüşleri çerçevesinde uygulamadaki görünümü nasıldır?
7. Hazırlanan saksafon öğretim programının uygulamadaki görünümüne yönelik süreç ve sonuç değerlendirmeleri arasındaki ilişki nasıldır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Saksafon bütün dünyada popüler bir çalgıdır. Kullanım alanı oldukça geniş olmasına rağmen, Türkiye’de uygulanan müzik öğretmenliği lisans programına yönelik bireysel çalgı dersinde saksafon eğitiminin yaygın olmamasının temel nedenlerinden birisi olarak

yeterli sayıda ğretim elemanın olmayışı gösterilebilir. Bu araştırma neticesinde ortaya konulan ğretim programının uygulanması ile bu alandaki ğretim elemanı eksikliğinin kademeli olarak giderilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Saksafonun kullanım alanının genişliğı dolayısıyla, verilecek saksafon eğitimi ile öğrenciler, okullarda kurulması muhtemel klasik, hafif müzik, popüler müzik, halk mziğı orkestraları ve okul bandolarında icracı olarak yer alabileceklerdir. Bu da öğrencilerin farklı müzik türlerini tanımalarını kolaylaştıracaktır.

Bu alışma; müzik ğretmenliğı lisans programı bireysel çalgı saksafon eğitimi dersine yönelik olarak; ders süresi, üfleme tekniğı, öğrenme-öğretme süreci ve öğrenilenlerin mesleki alana yansıtılmasıyla ilgili gereksinimlerin neler olduğunun belirlenmesi açısından önemlidir.

Ayrıca bu çalışma; konu ile ilgili daha sonra yapılması muhtemel çalışmalara kaynak teşkil edeceğinden önemlidir.

1.4. Sayıtlar

Bu araştırma; şu temel varsayımlara dayanmaktadır.

1. Saksafon, müzik ğretmenliğı lisans programında kullanılabilecek işlevsel bir çalgıdır.
2. zerinde çalışılacak ğretim programı modeli, ağdaş program anlayışına uygundur.
3. Veri toplamak için kullanılan araç ve teknikler, araştırma için gerekli verileri sağlayabilir niteliktedir.
4. Araştırmaya katılan öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri, müzikal bilgi ve algı açısından saksafon öğrenmeye uygundur.
5. Araştırmaya katılan bireylerden elde edilen bilgiler gerçek durumu yansıtmaktadır.
6. Araştırmanın lme-değerlendirme boyutunda kullanılan ve üzerinde değışiklikler (redüksiyon) yapılmış eserler öğrencilerin gerçek durumlarını anlamak için uygundur.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. Müzik öğretmenliği lisans programı bireysel çalgı dersi ile,
2. Hazırlanan olan öğretim programı, müzik öğretmenliği lisans programı 1. Dönem bireysel çalgı saksofon dersi ile,
3. Hazırlanan programın felsefesi, yapılandırmacı yaklaşım ile,
4. Araştırmada yer alan çalışma grubu, Gazi Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Bölümü 1. Sınıf öğrencileriyle,
5. Hazırlanan programda yer alan etüt ve eserler tonal melodiler ile,
6. Kullanılan istatistiki yöntemlerle,
7. Ulaşılabilen kuramsal kaynaklarla sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlar: Musiki Muallim Mektebiyle başlayan ve günümüzde Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı adıyla müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardır.

Eğitim Programı: Bir eğitim kurumunun çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı, Milli Eğitim Kurumunun amaçlarının gerçekleşmesine dönük tüm faaliyetler (Varış,1978, s.17).

Öğretim Programı: Okulda ya da okul dışında bireye kazandırılması planlanan bir dersin öğretimiyle ilgili tüm etkinlikleri kapsayan yaşantılar düzeneğidir (Demirel, 2012, s.6).

Pozisyon: Tutus, durum, durus (Çalışır,1991, s.78).

Eşlik: Bir eserde esas sesi destekleyen parti ya da partiler. Ses müziği veya çalgı müziğinde bir eserin armonik niteliğini ortaya çıkaran ona içerik ve derinlik kazandıran müzikal birliktelik. (Say, 2002, s.11).

II. BÖLÜM

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Müzik Eğitimi

Eğitim, bireyin dünyaya gelmesiyle birlikte başlayan ve bilginin davranışa dönüşerek nesilden nesile aktarılması ile devam eden bir süreçtir. Eğitimin pek çok tanımı yapılmıştır. Ertürk'e (1991, s.12) göre; "eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı ve istendik davranış değişikliği oluşturma sürecidir".

İnsanların farklı davranışları elde etme isteği veya gerekliliği, eğitimde çeşitliliğin artmasına sebep olmuştur. Müzik eğitimi de bu eğitim alanlarından birisini oluşturmaktadır. "Müzik eğitimi, temelde, bir müziksel davranış kazandırma veya bir müziksel davranış değişikliği oluşturma sürecidir" (Uçan, 2005, s.14). Huib Schippers (2010, s.101), müzik eğitiminin dünyanın pek çok ülkesinde özel ve devlet okullarında verilen müzik eğitimi, müfredat harici; amatörler için yönelik resmi olmayan müzik eğitimi ve mesleki müzik eğitimi olmak üzere üç şekilde uygulandığını söylemektedir. Türkiye'de de müzik eğitimi bu üç şekilde uygulanmaktadır.

2.1.1. Mesleki Müzik Eğitimi

Müziği meslek olarak seçen bireylerin aldığı resmi eğitim mesleki müzik eğitimidir. "Mesleki müzik eğitimi, müzik alanında belirli mesleklerin gerekli kıldığı müziksel bilgi, beceri ve alışkanlıkların kazandırılmasına yönelik eğitimidir" (Uçan, 2005, s.41). Türkiye'de mesleki müzik eğitimi, üniversitelerin Eğitim Fakülteleri, Güzel Sanatlar

Fakülteleri, İlahiyat Fakülteleri, Devlet Konservatuarları ve Silahlı Kuvvetler Bando Okulları Komutanlığı'nda verilmektedir.

2.1.2. Müzik Öğretimi

Eğitim ve öğretim birbiri ile yakından ilişkilidir. Genel anlamıyla okulda verilen planlı-programlı eğitime öğretim denir. “Öğretim bir süreçtir, planlıdır, öğretimin başlıca özellikleri; öğretim öğrenciyi geliştirmek ve onun bilgi ve beceriler kazanmasına yardımcı olmak amacındadır, öğretim öğrenmenin başlatılması ve sürdürülmesi etkinliklerini içermektedir” (Açıkgöz, 2007, s.13).

Dolayısıyla en basit anlamıyla okulda verilen planlı müzik eğitimi sürecine müzik öğretimi denir. Müzik öğretimi, “Belli bir amaç doğrultusunda müziksel öğretmeyi planlama, başlatma, yönlendirme, kolaylaştırma, gerçekleştirme ve denetleme süreci olarak tanımlanabilir” (Say, 2001, s.116). Müzik öğretimi sürecinin gerçekleşmesinde bulunması gereken bazı unsurlar vardır. “Müzik öğretimi de genel müzik öğretimi, özengen (amatör) müzik öğretimi ve mesleki müzik öğretimi şeklinde sınıflandırılabilir. Müzik öğretimi hangi türde ve hangi biçimde gerçekleştirilirse gerçekleştirilsin, ilkeli, düzenli, planlı ve yöntemli olmayı gerektirmektedir” (Say, 2001, s.116).

Öğrencilerin mesleki müzik öğretimi sonucunda çeşitli dallarda uzmanlaşması istenmektedir. Bu dallar, müzik öğreticisi, müzik sanatçısı, müzik bilimcisi, çalgı yapımcısı vb. gibi meslekler ile ilgilidir. Müzik öğretmenliği programı da mesleki müzik öğretimi verilen bir öğretim programıdır.

2.1.3. Çalgı Öğretimi

Müzik yapmada çalgı kullanımının tarihi oldukça eskidir. İlk çağlardan beri kullanılan çalgılar zaman içerisinde pek çok değişikliğe uğramıştır. Günümüzde kullanılan çok sayıda çalgı vardır. Batı müziği orkestralarını oluşturan çalgı aletlerine örnek olarak aşağıdaki liste verilebilir.

Orkestra çalgıları ses rengi, yapı ve sesin elde ediliş yöntemine göre dört ana kümeye ayrılırlar.

1. Tahta Üflemeli Çalgılar: Flüt, Obua, Klarinet, Fagot, Saksafon.
2. Bakır Üflemeli Çalgılar: Korno, Trompet, Trombon, Tuba.
3. Vurmalı Çalgılar: Timpani, Zil, Davul, Çan, Piyano. Bu grupta bu çalgıların dışında da birçok vurmalı çalgı vardır.
4. Telli / Yaylı Çalgılar: Keman, Viyola, Viyolonsel, Kontrbas, Arp.

Müzik eğitiminin konularından birisi de çalgı öğretimidir. “Çalgı çalma, insanın bir müzik aletini kullanması yoluyla müzikle insanı buluşturan ve tanıştıran, insanın kendisiyle özdeşleşip bütünleşmesine kaynaklık eden, ona duygularını ifade edebilme fırsatı tanıyan, onu toplumsal olmaya yönlendiren, çalgı eğitiminin, müzik eğitiminin dolayısıyla müzik sanatının önemli bir uğraş biçimidir” (Uslu, 1996, s.105).

Çalgı öğretiminin hedeflerinden birisi, bireyin eğitimi verilen çalgıyı çalabilmesi için gerekli olan davranışları elde etmesidir. “Çalgı öğretimi, çalgı çalmayı çalgı öğrenmenin gerçekleşmesi ve çalgıyı seslendirmek için bireyin davranışlarında teknik ve estetik nitelikli yeni davranışlar geliştirmek amacıyla uygulanan süreçlerin tümüdür. Bu bir iletişim sürecidir. Çalgı öğretim sürecinde bilgi, beceri kazanılır ve davranışlar geliştirilir, estetik anlayış edinilir ve kişilik oluşumu sağlanır” (Akkuş, 1996, s.164). Çalgı öğretiminin başka amaçları da vardır. “Çalgı eğitimi gerek genel gerekse mesleki müzik eğitiminin daha da özeli müzik öğretmenliği eğitiminin önemli ve vazgeçilmez bir boyutudur. Çalgı eğitimi temelde; çalgı çalmayı öğrenebilme, çalgıyı etkin kullanabilme, çalgı çalmayı geliştirebilme ve çalgı çalmayı öğretebilme basamaklarını gerçekleştirebilecek biçimde programlanıp yürütülür” (Yıldız, 1986, s.3).

Müzik Öğretmenliği lisans programlarında çalgı eğitimi, “bireysel çalgı” adı altında bir dönem seçmeli ders olmak üzere 7 dönem ve “bireysel çalgı ve öğretimi” adı altında bir dönem seçmeli ders olarak verilmektedir.

2.1.4. Saksafon Öğretimi

Türkiye’deki müzik öğretmenliği lisans programlarında pek çok çalgı çeşidinin bireysel çalgı dersi adı altında öğretimi yapılmaktadır. Türkiye’de uygulanan müzik öğretmenliği lisans programı içerisinde saksafon çalgısı yaygın olarak öğretimi yapılan çalgılar arasında

değildir. Türkiye’de saksafon öğretimi konservatuarlarda ve Silahlı Kuvvetler Bando Okulları Komutanlığı’nda verilmektedir.

2.1.4.1. Başlangıç Düzeyi Saksafon Öğretiminde Temel Konular

Çalgı öğretiminde yoğun ve uzun bir süreçten bahsetmek mümkündür. Çalgıların kendine özgü yapısal özellikleri olduğu için, her çalgının öğretim sürecinde farklılıklar olabilir.

Saksafon icrası için gerekli temel bilgileri içeren konuların öğretimine, başlangıç düzeyi saksafon öğretimi denilebilir. Başlangıç düzeyi saksafon öğretimi için öğretilmesi gerekli olan konular aşağıdaki şekilde özetlenmiştir.

2.1.4.2. Saksafonu Tanıma

Pek çok çalgının aksine saksafon, icat edilen nadir çalgılardandır. Diğer pek çok çalgının gelişimi uzun yıllara yayılmış, günümüzdeki şeklini alana kadar birçok değişikliğe uğramıştır. Saksafon, 1840’lı yılların başlarında Belçikalı çalgı yapımcısı Antoine Joseph SAX ya da daha çok bilinen ismiyle Adolphe SAX tarafından icat edilmiştir. Tek kamışlı üflelemeli bir çalgıdır. Çalgının ismi, Adolphe SAX’ın soyadına “ses” anlamındaki phone eklenerek oluşturulmuş, Sax’ın sesi manasına gelmektedir.

Saksafonu oluşturan parçalar; gövde, horoz (deveboynu), kalak, bek, bilezik, kamış ve askı kayışıdır. Saksafonu çalmaya uygun hale getirmek için ilk önce bek horoza takılır. Sonra horoz gövdeye takılır ve hizalandıktan sonra horoz vidası marifetiyle sıkıştırılarak sabitlenir. Eğer beki takmakta güçlük çekilirse, horoz mantarına biraz mantar yağı uygulanır. Kamış ıslatılıp dikkatlice beke yerleştirilerek bilezik yardımıyla sabitlenir. Askı kayışı saksafona bağlandıktan sonra çalgı, icra için hazır hale getirilmiş olur.

Saksafon iki buçuk oktavlık bir ses genişliğine sahiptir. On farklı saksafon çeşidi bulunmaktadır. Bunlar; büyükten küçüğe doğru kontrbas, bas, bariton, tenor, Do-ezgi, alto, Fa mezzo-soprano, soprano, Do soprano, sopranino saksafondur. Günümüzde daha çok soprano, alto, tenor ve bariton saksafon kullanılmaktadır.

2.1.4.4. Üfleme Tekniği

Yaylı çalgılardaki yay çekmenin karşılığı olarak saksafonda üfleme gösterilebilir. Saksafonda doğru üfleme tekniği şu şekilde tanımlanabilir. “Alt dudak, dişleri kapatacak şekilde -mümkün oldukça doğal- içe doğru kıvrılır, kamışa alt dudak temas eder. Bekin üst tarafına ise dişlerle temas edilir” (Worth, 1927, s.10).

Saksafon icrasında doğru üfleme tekniği için, ağız ıslık çalıyor gibi bir pozisyonda ya da “u” vokalini seslendiriyor gibi bir pozisyonda olmalı, bek ağzın tam ortasına gelecek şekilde, baş dik vaziyette olmalı. Saksafona üflerken “tu” yada “du” der gibi üflenmeli.

Kamışın yeterince ıslak olmaması, bekin ağzın içinde tam ortada olmaması, kamışın kırık olması, sazın oda sıcaklığında olmaması, çalgıdaki teknik arıza dolgun bir sesin üretilmesini engelleyen faktörler arasında sayılabilir.

2.1.4.5. Diyafram Nefesinin Kullanımı

Nefesli çalgı icracıları için diyafram nefesinin kullanılması, seslerin temiz ve dolgun üretimi, performans kaybı yaşamama, dil tekniklerinin doğru uygulanması ve müzikalite gibi hususlar açısından oldukça önemlidir. Nefesli çalgı icracısında diyafram nefesinin doğru kullanımı, seslendirilen eserlerdeki tekniklerin (legato, staccato, nefes yerleri, müzikalite vs.) kolaylıkla uygulanmasına ve daha doyurucu bir icra sergilenmesine yardımcı olacaktır.

Nefes alırken kullanılan üç farklı solunum çeşidi vardır. Bunlar: Göğüs solunumu, omuz solunumu ve diyafram solunumudur.

Göğüs solunumunda, “alınan hava, kaburgaları yana doğru iterken aynı zamanda ileri bir hareketle karın solunumuyla göğüs solunumunun birlikte ve eşgüdüm içinde kullanılmasını sağlar. Göğüs kafesinin alt ve orta bölümleri genişlerken karın duvarında küçük bir hareket görülür” (Çevik’den aktaran Açıksöz, 2007, s.32).

Diğer bir solunum çeşidi de omuz solunumudur. Omuz solunumunda, “devinim göğüs kafesinin üst kısmında görülür. Bu hareket soluk verme sırasındaki denetimin kaybolmasına neden olabilir. Ayrıca soluk alma sırasında vücut dik duruma gelirken, soluk

vermede göğüs ve omuzların öne düşmesi olumsuz bir görüntüye ve gırtlığın gerilmesine neden olabilir” (Vennard’dan aktaran Açıksöz, 2007, s.33).

Diyafram, göğüs boşluğunu karın boşluğundan ayıran kasın ismidir. Bu kas kullanılarak alınan nefese diyafram nefesi ya da diyafram solunumu denir. Solunum esnasında diyafram şu şekilde çalışmaktadır.

“Diyafram, kaburgalarla karın boşluğunu birbirinden ayıran en önemli solunum kasıdır. Yukarı doğru sağ ve sol kubbeler oluşur. İçeriye alınan solukun itmesiyle kubbeler düzleşir ve göğüs hacmi büyürken, hava akciğerler tarafından emilir. Diyaframın gevşemesi ile soluk dışarıya verilir. Solunumun basıncıyla göğüs kemiğinin altındaki yumuşak nokta da ileri doğru itilir. İtilme durumunda diyafram, karın boşluğundaki organların üzerine basınçta bulunur. Çok yavaş ve gecikerek boşaltılan bir solukla diyafram doğal konumuna göre daha fazla yükselir. Bu anda derin soluma ihtiyacıyla, daha çok miktarda alınan solukla, diyafram ulaşabileceği en alt noktaya kadar itilecektir. İşte kasın kazandığı bu esneklik enstrüman solunumu için çok önemlidir” (Açıksöz, 2007, s.32).

İcra esnasında nefes kontrolü oldukça önemlidir. Nefes alırken ve verirken diyafram kasını kullanmak nefes kontrolünün sağlanmasına yardımcı olacaktır. “Nefes alırken, oturma pozisyonu dik, göğüs yukarıda, omuz sabit, kaslar rahat olmalıdır. Nefes alma hızlı ve sessiz olmalı, eserdeki nefes yerleri icra öncesi tespit edilmelidir” (Teal, 1963).

2.1.4.6. Saksafon ile Legato İcra

Legato terimi İtalyanca bağlı anlamına gelmektedir. Bağ işareti altındaki notaları nefes almadan birbirine bağlayarak icra etmeye legato icra denir. Legato icrada bağ işareti altındaki notaların sadece ilkinde dil vurulur, diğer notalara dil vurulmaz.

Bağlı notaların icrasında seslendirilecek ilk nota için dilin kamışa hafifçe dokunması yeterlidir. Bağlı notaların seslendirilmesinde nefes kontrolünün önemi büyüktür. Ayrıca notaların süre değerlerine göre icrası (özellikle bağ işareti altındaki son notanın icrası) doğru bir seslendirme için önemlidir.

2.1.4.7. Saksafon ile Staccato İcra

Staccato terimi İtalyancadır. Notanın üzerine konan nokta, terimin sembolüdür. Staccato icra edilecek notaların kesik kesik çalınacağı anlamına gelmektedir.

Staccato notaların icrasında dilin etkili kontrolü, notaların doğru zamanda seslendirilmesi, için önemlidir. Saksafonda dil vururken “tu”, “du” gibi vokaller kullanılır. Normal staccato icrada “tu” vokali kullanılabilir. Daha yumuşak bir ifade için “du” vokali tercih edilebilir. Staccato icrada hız hem gerekli hem de önemlidir. Dil vuruşlarını geliştirmek için konu ile ilgili etütlere yeterince zaman ayrılmalıdır.

2.2. Eğitimde Program Geliştirme

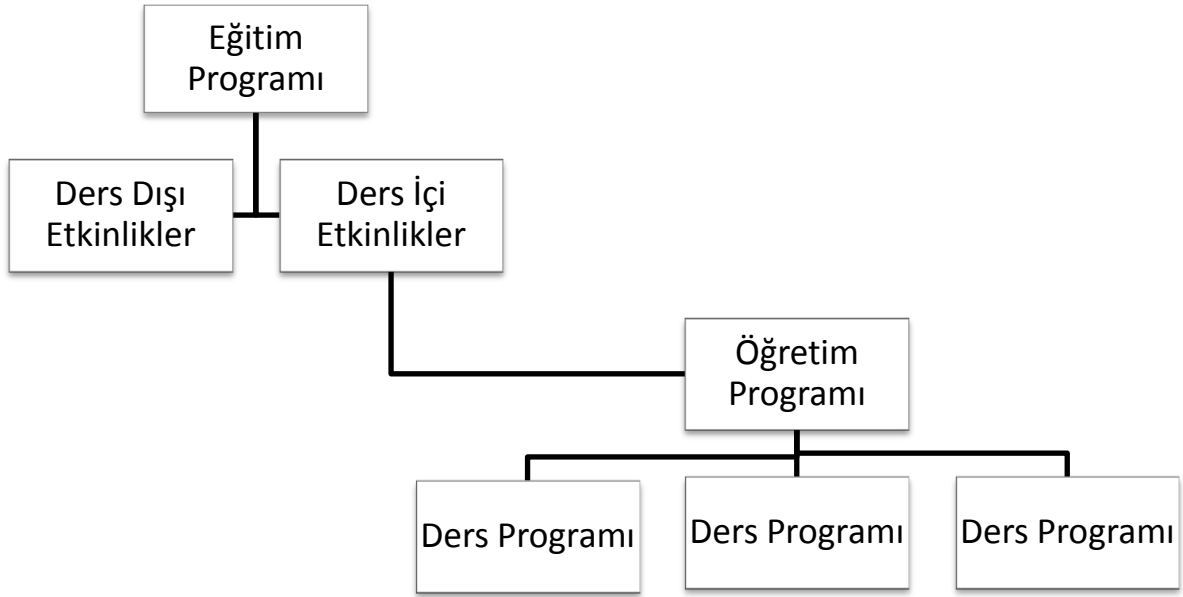
Eğitimde program geliştirme bir süreçtir. Bu süreci anlayabilmek için konuyla bağlantılı bazı temel kavramların bilinmesi gerekmektedir.

2.2.1. Eğitim Programı

Eğitim programının pek çok tanımı yapılmıştır. Eğitim programı “öğrenene, okulda ve okul dışında planlanmış etkinlikler yoluyla sağlanan öğrenme yaşantıları düzeneğidir” (Demirel, 2012, s.4). Akpınar’a (2013, s.1) göre; "eğitim programı, okul yönetimi tarafından belirlenen ve öğrenciye kazandırılması amaçlanan tecrübelerin bütünü kapsayan bir plan olarak da düşünülebilir”.

Literatürde, eğitim programı kavramına karşılık izlence, yetişek gibi kavramlar da yer almaktadır. Sönmez (2012) eğitim programı kavramı yerine yetişek kavramını kullanmıştır. Sönmez’e (2012, s.11) göre; “Eğitim sisteminin temelini yetişek oluşturur. Yetişekler, öğrencide gözlemeye karar verilen hedef ve davranışları, onların içerikle bağlantısını, eğitim ve sınama durumlarını kapsar”.

“Eğitim programı, çeşitli alt programlar, etkinlikler ve hizmetlerden oluşan çok yönlü, çok boyutlu, kapsamlı ve karmaşık bir bütündür” (Akpınar, 2013, s.6). Bu öğeler şunlardır:

Şekil 2.2.1.1. Eğitim programı ve alt öğeleri (Akpınar, 2013, s.7)

Tanımlardan da anlaşılacağı üzere eğitim programı, eğitim sürecinin en önemli unsurlarından birisidir. Akpınar'ın (2013) ifade ettiği; eğitim programının sahip olması gereken nitelikler, şu şekilde özetlenebilir.

- a. Amaçlara uygunluk: Eğitim programı, öngörülen amaçlara ulaştırıcı olmalıdır.
- b. İşlevsellik (Görsevsellik): Eğitim programı, gerçek hayattan kopuk olmamalı aksine bireyin mevcut ihtiyaçlarına cevap verebilir nitelikte olmalı.
- c. Esneklik: Eğitim programının muhatabı bireylerin özellikleri, beklentileri, ihtiyaçları, gelişimi farklı farklı olacağından eğitim programı bu farklılıkları dikkate alarak hazırlanmalı, fazla teferruata girilmeden çerçeve bir program oluşturulmalıdır. Programda ayrıntıların çok olması uygulamada öğretmen ve öğrenenlerin inisiyatif almalarını zorlaştıracaktır.
- d. Uygulayıcılara Yardımcı Olma: Eğitim programının anlaşılır olması programı uygulayanlar için önemli olduğu kadar programın doğru uygulanması için de önemlidir. İyi bir eğitim programı, aynı zamanda iyi bir metot kitabı özelliği de taşımalıdır.

e. Bilimsellik: Eğitim programı değişen hayat şartlarına uyum sağlayacak şekilde güncel, içerik ve etkinlikler yönünden tutarlı, hitap ettiği bireyler açısından öğretilabilir ve anlamlı olmalıdır. Bilimsellik, eğitim programının dünyadaki değişime ve gelişmelere ayak uydurması demektir.

f. Ekonomiklik: Eğitim programının, eğitim faaliyetlerini en az maliyetle, en çok fayda sağlayacak şekilde yürütülmesini mümkün kılacak niteliklere sahip olmasıdır. Ekonomiklik özelliğine göre, bir eğitim programı uygulanabilir maliyette olmalı ve piyasadaki ekonomik işleyişe de uygun olmalıdır.

g. Değişmez ve Genel Olma: Eğitimin programının toplumun beklentilerine uygun olarak, devletin ve milletin görüş ve isteklerine cevap verecek nitelikte olmasıdır.

2.2.2. Öğretim Programı

Öğretim programı, Eğitim programının içinde yer alır. Eğitim programı okul içi ve okul dışındaki tüm öğrenme faaliyetlerini kapsarken öğretim programı belli bir ders ile ilgilidir. “Öğretim programı, eğitim programının amaçları doğrultusunda, bir dersle ilgili olarak sınıf düzeyinde belirlenen hedefleri kazandırmaya yönelik olarak planlanmış, okul içi ve dışını kapsayan tüm etkinlikleri gösteren yaşantılar düzeneğidir” (Akpınar, 2013, s.7).

Ders programı ise, “bir ders süresi içinde planlanan hedeflerin bireye nasıl kazandırılacağını gösteren tüm etkinliklerin yer aldığı bir plandır” (Demirel, 2012, s.6). Tanımdan da anlaşılacağı üzere ders programı ders süresi ile sınırlıdır.

2.2.3. Program Geliştirmenin Felsefi Temelleri

Eğitim ve felsefe arasında yakın bir ilişki vardır. Her eğitim programının belli bir felsefesi vardır. “Türk Eğitim Sistemi’nin yazılı bir eğitim felsefesi olmamakla birlikte, Anayasa, yasalar ve hükümet programlarında ilerlemeci eğitim felsefesi kuramsal olarak kabul edilmiştir. Ancak buna rağmen, uygulamada ‘Esasicilik ve Daimicilik etkilidir’ (Sönmez, 2008’den aktaran Akpınar, 2013, s.42)

“Program geliştirme çalışmalarında felsefeden çeşitli aşamalarda yararlanılabilir. Bunların başında program tasarımı ve özellikle de hedeflerin belirlenmesi aşamaları gelmektedir” (Demirel, 2012, s.16)

2.2.4. Eğitim Felsefeleri

“Eğitim felsefeleri üzerine ortak görüşe varılmış dört felsefe vardır: Daimicilik (Premialism), Esasicilik (Essentialism), İlerlemecilik (Progressivism), Yenide Kurmacılık (Reconstructionism)” (Demirel, 2012, s. 19)

Demirel (2012) ve Akpınar’ın (2013) ifade ettiği eğitim ile yakından ilişkili bu felsefi akımların temel ilkeleri şu şekilde özetlenebilir.

Daimicilik: Bu felsefi akım, insani özelliklerin evrensel olduğu dolayısıyla eğitimin evrensel nitelikteki gerçeklere göre şekillendirilmesi gerektiğini savunur. Bu felsefenin geçerli olduğu eğitimde tartışma, soru-cevap ve gözlem ön plandadır. Öğretme-öğrenme durumlarındaki bireysel farklılıklar dikkate alınmaz.

Esasicilik: Bu felsefedeki amaç kültürel mirası yeni nesillere aktarmaktır. Bu felsefeye dayalı eğitimde öğretmenin rolü oldukça önemlidir. Eğitim programı, içerik merkezli ve bilgi aktarmaya dayalıdır.

İlerlemecilik: Bu felsefenin temel görüşü, değişmeyi gerçeğin esası olarak görmektir. Tecrübenin inşası oldukça önemlidir. Bu felsefeye göre; eğitimin özü toplu uyum, dışı dünyaya uyum ve belli doğruluk, iyilik, güzellik kurallarına uyumda değil, tecrübenin sürekli olarak yeniden inşa edilmesindedir. Öğretimde problem çözme yöntemini esas alan bu felsefe, öğretmenin demokratik bir eğitim ortamında rehber olması gerektiğini savunur.

Yeniden Kurmacılık: Bu felsefi akım ilerlemecilik akımının devamı olarak değerlendirilmektedir. Bu felsefeye göre; Okul yeni bir toplumsal gelişmeye imkan verecek biçimde geleceğe yönelik olmalıdır. Bu akımın önemli özelliği, eğitimin davranış bilimlerinin bulgularına dayalı olarak, yeniden inşa edilebileceğine inanılmasıdır.

2.2.5. Program Geliştirmede Yönelimler

Eğitim konusundaki araştırmaların artmasıyla birlikte, program geliştirme konusunda yeni düşünceler ortaya çıkmakta ya da eski düşünceler yeniden yorumlanmaktadır. Günümüzde program geliştirmeye yönelik pek çok yönelim vardır. Bu yönelimleri şu şekilde özetleyebiliriz.

Çoklu zeka kuramı, Howard Gardner tarafından geliştirilmiştir. Kurama göre; 8 çeşit zeka çeşidi vardır. “Gardner, bir özelliğin zekâ olabilmesi için dört ölçüt ileri sürmektedir: Bunlar, sembollerin olması, kültürün değer vermesi, mal ya da hizmet üretmeye aracı olması ve problem çözebilmesidir” (Bellenka’dan aktaran Başaran 2004, s.7)

Gardner’in belirlediği 8 zeka türü şunlardır: “dilbilimsel zeka, mantıksal/matematiksel zeka, müzikal zeka, bedensel/devinimsel zeka, uzamsal zeka, toplumsal/kişilerarası zeka, içedönük zeka, doğa zekası” (Gardner, H. 2014).

Etkin öğrenme kuramı, “bireyin öğrenme sürecine etkin olarak katılımını sağlama yaklaşımıdır, ...Bu yaklaşımla öğrenciler pasif alıcı olmaktan kurtulur ve kendileri öğrenerek yaşamlarını şekillendirmeye çalışırlar” (Demirel, 2012, s. 203).

İşbirliğine dayalı öğrenme kuramında birlikte çalışmak esastır. “İşbirlikçi öğrenme, öğrencilerin küçük gruplar halinde çalışarak ve birbirlerinin öğrenmesine yardım ederek öğrenmeyi gerçekleştirme sürecidir” (Akpınar, 2013, s.222).

Yapılandırımcı yaklaşım, bilginin nasıl yapılandırılacağı ile ilgili bir öğrenme kuramıdır. “Yapılandırımcılık (constructivism), diğer bir terimle yapılanmacılık ya da bilgiyi yapılandırma, bilginin doğası ile ilgili bir kavram olarak ortaya çıkmıştır” (Demirel, 2012, s.221). Yapılandırımcı yaklaşımın geçmişi çok eski tarihlere dayanmasına rağmen Türkiye’de 2004 yılından itibaren tartışılmaya başlanmıştır. “Yapılandırımcı yaklaşım, sistematik bir şekilde Bruner tarafından 1960’lı yılların başında eğitim gündemine getirilmesine rağmen, bu yaklaşımın felsefi kökeni iki bin yıl önce, Sokrates’e kadar uzanmaktadır” (Yeşilyurt, 2011, s. 866).

“Yapılandırımcılık yaklaşımın egemen olduğu sınıf ortamlarında öğrencilere sınırsız olanaklar sağlanmaktadır. Buna göre:

a. Öğretmenler, öğrencilerinin önceden belirlenmiş eğitim programlarının sıkıcılığından arındırırlar ve büyük düşünceler üzerinde odaklaşmalarını sağlarlar.

b. Fikirleri yeniden formüle etmeleri, ilişkiler kurmaları ve belirli sonuçlara ulaşmaları için öğrenci ilgilerini merkeze alırlar.

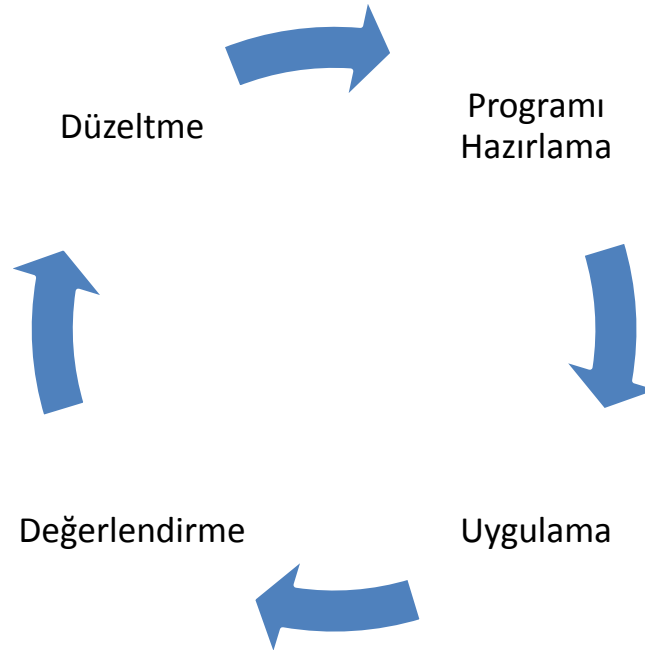
c. Dünyanın karmaşık bir yer olduğu, gerçeğin ise bir yorum sorunu olduğunu öğrencileriyle paylaşırlar.

d. Öğrenmenin ve öğrenmeyi değerlendirme sürecinin güç ve karmaşık bir çaba olduğunu bilirler.

Yapılandırmacılığı daha iyi anlayabilmek için, eğitimcilerin ilgilerini öğrenen üzerinde odaklaştırması gerekir” (Demirel, 2012, s.222).

2.2.6. Öğretim Programının Tasarlanması

Öğretim programı, eğitimi programının bir alt ögesi olduğu için kapsamı eğitim programına nazaran daha dardır. Öğretim programı tasarımına yönelik pek çok program geliştirme modeli vardır. Bu modellerin ortak yönleri özetle şu şekilde gösterilebilir.

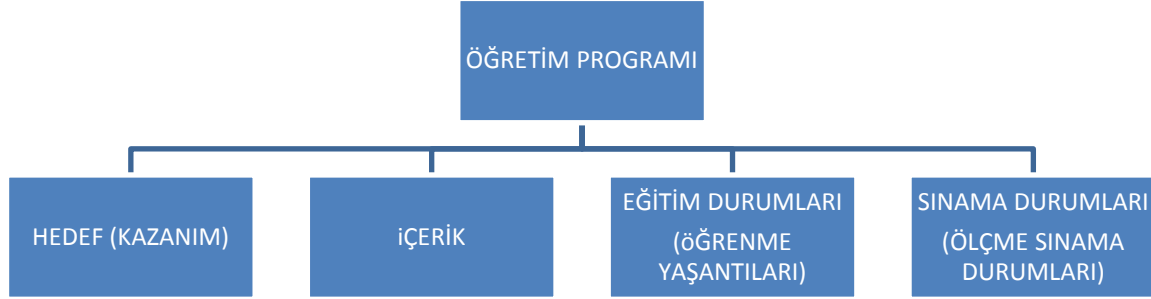
Şekil 2.2.6.1. Öğretim programı geliştirme döngüsü

Öğretim programını oluşturmak bir planlama faaliyetini içerir. Bu planlama da göz önünde bulundurulacak çeşitli boyutlar bulunmaktadır. “Bu boyutlar hedef ve davranışlar, hedeflerin aşamalı sınıflaması, öğretme-öğrenme süreci ve son olarak ölçme ve değerlendirme boyutlarıdır” (Demirel, Seferoğlu, Yağcı, 2001, s.6).

Bu çalışmada hedef ve davranışlar yerine; kazanım ve kritik davranışlar terimleri kullanılmıştır. “Eğitim programlarında hedef yerine kullanılan kazanım kelimesi, Türk

Eğitim Sistemine 2004 yılı İlköğretim Programları Reformu ile dâhil edilmiştir” (Akpınar, 2013, s.118).

Öğretim programı çeşitli öğelerden oluşmaktadır. Öğretim programını oluşturan öğeler aşağıdaki şekilde gösterilmiştir.

Şekil 2.2.6.2. Öğretim programı öğeleri (Akpınar, s.115)

2.2.6.1. Kazanım ve Kritik Davranış

Öğretim programını oluşturan öğelerden kazanım, programın uygulanması ile birlikte bireyin bilgi, beceri ve tutumlarındaki istendik değişiklikleri ifade etmek için kullanılan bir terimdir. Literatürde kazanım terimi yerine hedef terimi de kullanılmaktadır. Bu iki terim arasındaki anlam farkı kazanımın elde edilmesi sürecinde öğrenen bireyin daha ön planda olmasıdır. “... hedef, öğrenciye öğretme-öğrenme sürecinde ulaşması için dayatılan bir noktayı ya da düzeyi çağrıştırırken; kazanım, öğrencinin bu süreçte kendi çabasıyla ulaşacağı bir noktayı ya da düzeyi ifade etmektedir” (Akpınar, 2013, s.118).

Öğretim süreci sonunda bireyde pek çok değişiklik olması beklenir. Bu değişikliklerden en önemli olanlarına kritik davranış denir. “Kritik davranış, öğrencinin hedefe ulaştığını gösteren en güçlü kanıt olan davranıştır” (Akpınar, 2013, s.119).

2.2.6.2. İçerik

Öğretim programının ikinci önemli ögesi içeriktir. İçerik, program ile bireyin kazanacağı bilgilerdir. “İçerik, program hedefleri doğrultusunda seçilmiş konular bütünüdür”

(Demirel, 2004, s.40). İeriğın seçimi programın başarıya ulaşabilmesi için oldukça önemlidir. İeriğın belirlenmesinde kullanılan bazı ilkeler şu şekilde özetlenebilir.

- a. Geçerlik, içeriğın hedefe uyumudur.
- b. Bireysel fayda, içeriğın öğrencinin gelişim düzeyine uygunluğudur.
- c. Güvenirlik, içeriğın kendi içinde tutarlı olmasıdır.
- d. Sistematilik, içeriğın iyi örgütlenmiş olmasıdır.
- e. Bilimsellik, içeriğın doğru bilgilerden oluşmasıdır.
- f. Toplumsal fayda, içeriğın sosyal gerçeklerle uyumlu olmasıdır (Akpınar, 2013).

2.2.6.3. Öğrenme Yaşantıları

Öğrenme yaşantıları, eğitimci ve öğrenen bireyin programın uygulanma sürecindeki yaşantılarıdır. Programın üçüncü boyutudur. “Bu boyut MEB öğretim programlarında öğrenme-öğretme etkinlikleri, işleniş ya da dersin işleniş gibi ifadelerle geçmektedir. Burada örnek bir dersin işleyiş konusunda bilgi verilmektedir” (Demirel, 2004, s.42). Bu süreci etkileyen pek çok faktör vardır. Öğretim stratejileri, öğretim metotları, kullanılan materyaller, etkinlikler bu faktörlerdendir.

2.2.6.3.1. Öğretim Stratejileri

Literatürde pek çok değişik öğretim stratejisi vardır. Sunuş yoluyla öğretim, buluş yoluyla öğretim bu stratejilerdendir.

Sunuş yoluyla öğretim stratejisi eğitimcinin merkezde olduğu, yeni kavram ve olguların bireye aktarılmasında kullanılan bir stratejidir. “Sunuş yoluyla öğretimde bilgilerin düzenlenmiş, sıralanmış olması gerekmektedir. Öncelikle genel ilke ve kavramlar verilir, bunu ayrıntılı bilgilerin kazandırılması izler” (Demirel, 2004, s.70)

Buluş yoluyla öğretim stratejisinde ise öğrenen birey merkezdedir. Önceden belirlenen kazanımın elde edilebilmesi için eğitimci, öğrenen bireyi yönlendirir, problemi öğrencinin çözmesine olanak sağlar. “Öğrencinin zihinsel gelişim özelliklerine uygun örnekler önceden belirlenmelidir. Böylece öğrenci, örnekler üzerinde yorum yapabilir. Öğrenciye

sorulacak sorular kolaydan zora doğru dizilmeli ve öğrenci kapasitesine göre sorulmalıdır. Bu motivasyon ve ilgiyi artırır” (Demirel, 2004,s.71).

Öğretim stratejilerini uygularken kullanılan pek çok yöntem vardır. Anlatma, problem çözme, gösterme/yaptırma yoluyla öğretim sıklıkla kullanılan yöntemlerdendir.

Anlatma yöntemi, eğitici merkezli bir yöntemdir. Geleneksel olan bu yöntem eğiticinin, bilgiyi öğrenen bireylere aktarması sürecidir. “Bu yöntem, derse giriş yaparken, konuyu özetlerken ya da bir konuyla ilgili bilgiyi aktarırken kullanılır. Daha çok sunuş yoluyla öğretme stratejisinin kullanımında ve bilgi düzeyindeki davranışların kazandırılmasında kullanılır” (Demirel, 2004,s.71).

Problem çözme yöntemi, öğrenci merkezlidir. Öğrencinin var olan bir problemi çözerken kritik davranışı elde etmesi beklenir. “Öğrenme sürecinde problem çözerken, kendi bilişsel, psiko-motor, duygusal kapasitesini deneyen ve kendi kendini değerlendiren öğrenci, kendisi için en etkili olan hatırlama ve kodlama-yeniden kodlama stratejilerini iyileştirir; özgün iş üretebilir” (Milli Eğitim Bakanlığı, 2007, s.72). Gösterme/yaptırma yöntemi iki aşamalıdır. Bu yöntem daha çok uygulama ile ilgilidir. “Gösteri öğretmen merkezli, yapma işlemi de öğrenci merkezlidir. Bu yöntem daha çok öğrencilerin devinışsel becerileri kazanmalarında etkilidir” (Demirel, 2004,s.71). Bu yöntemde eğitici öğrencinin uygulamadaki durumunu doğru değerlendirilmesi, uygulama için öğrenciye yeterince vakit verilmesi, uygulamaların kolaydan zora doğru seçilmesi yöntemin başarısı ile doğrudan bağlantılıdır.

2.2.6.4. Ölçme-Sınama Durumu

“Bu boyutta da en önemli ölçüt, öğretim programlarında yer alan her hedef ve davranışların en az çoktan seçmeli bir test maddesi ya da soru ile sınanmasıdır” (Demirel, 2004, s.42). Ölçme, uygulanan öğretim programı sonucunda bireyde gerçekleşen istendik değişikliklerin ne düzeyde olduğunu belirlemek için kullanılan bir yöntemdir. Ölçmenin gerçekleşmesi için üç ögeye ihtiyaç vardır. “Ölçmenin birinci ögesi; ölçmeye konu olan değişkenin tanımlanması; ikinci öge, ölçmenin amacına ve ölçülecek değişkene uygun sembol ve sayı kümesi seçilmesi; üçüncü ögesi gözlenen değişkenin hangi değerine hangi sayının verileceğini gösteren kuralın saptanmasını içerir” (Atılgan, Kan, Doğan, 2009, s.5).

Değerlendirme, durum belirleme ve ölçüt, ölçme sınama durumları ile ilgili kavramlardır. “Eğitim durumunu sınama durumu bağlamında değerlendirme, öğrenenlerin program kazanımlarına ulaşma durumu hakkında, ilgili yönetmelikleri ölçüt kabul ederek bir yargıya varma sürecidir” (Akpınar, 2013, s. 169).

Durum belirleme, ölçme ile elde edilen sonuçtan hareketle var olan durumu yönlendirmeye yöneliktir. “Ölçüt ise, karar vermede kullanılan temel özellik olarak tanımlanabilir” (Sönmez, 2012, s.451).

Ölçüt, kullanılacak amaca göre değişebilir. “Amaç öğrenciye not vermek için değerlendirme ise, öğrencinin ortalama başarısı veya resmi olarak belirlenen standart, ölçüt alınabilir. Amaç programın etkili olup olmadığı hakkında bir yargıda bulunmak ise, kullanılacak ölçüt, program hedefleridir (hedeflere ulaşma oranıdır)” (Büyükkaragöz’den aktaran Akpınar, 2013, s.170).

Demirel’in (2012) sınama durumlarını düzenlerken dikkat edilmesi gereken hususlarla ilgili kaydettikleri şu şekilde özetlenebilir.

- a. Sınama durumunun hangi amaçla düzenleneceğine karar verilmelidir.
- b. Sınama durumu bilişsel, duyuşsal, devinişsel alanların niteliklerine ve davranışın düzeyine göre belirlenmelidir.
- c. Sınama durumları hedef davranışların yoklanmasında işe koşulacak uygun soru tiplerine göre hazırlanmalıdır.
- ç. Sınama durumu yoklanacak davranış ile ilgili olmalıdır.
- d. Sınama durumu açık seçik ve anlaşılır olmalıdır.
- e. Sınama durumu bileni bilmeyeni ayırmalıdır.
- f. Her soru bağımsız olmalı, bir soru diğerinin ipucu olmamalıdır.
- g. Sorunun yanıtlanması için yeterli zaman verilmelidir.
- h. Sınav ortamı davranışın gerektirdiği koşullara göre düzenlenmelidir.
- ı. Sınav ve davranış için gerekli her türlü araç ve gereç bulunmalıdır. Bunlar öğrencinin kolayca alıp kullanacağı bir yerde olmalıdır.

2.2.7. Öğretim Programının Değerlendirilmesi

Programın değerlendirilmesi, program geliştirme sürecinin son aşamasıdır. Öğretim programının değerlendirilmesi, programdan kaynaklanan sorunların tespit edilip gerekli düzeltmelerin yapılmasıyla daha iyi bir program elde edilmesini sağlamaya yöneliktir. “Eğitim programlarının en önemli kısmının öğretim programları oluşturduğu için, genelde öğretim programları değerlendirilir” (Akpınar, 2013, s. 183).

“Program değerlendirme, yönelik olduğu amaca göre üçe ayrılmaktadır.

Tanılayıcı değerlendirme (Diagnostic Evaluation): Öğrencilerin programa başlamadan önce ön koşul niteliğindeki bilişsel davranış, duyuşsal özellik ve devinışsel becerilerini tanılamak için yapılan değerlendirmedir. Öğrencileri tanıırken bilişsel giriş davranışları, duyuşsal giriş özellikleri ile devinışsel giriş becerilerinin ne olduğuna bakılması ve buna göre öğrencilere kazandırılması istenen özellikleri kazandırıcı uygulamalara yer verilmesi planlanmalıdır.

Biçimlendirici Değerlendirme (Formative Evaluation): Öğrencilerin bir programa girdikten sonra süreç içinde sürekli değerlendirilmeleri önemli görülmektedir. Bu süreç içinde öğrencilerin öğrenme güçlüklerini ortaya çıkarmak ve gerekli düzeltmeleri yapmak için yapılan değerlendirme yaklaşımına biçimlendirici değerlendirme denilmektedir. Bu değerlendirme, programa sürekli dönüt sağlanmakta ve iyileştirici önlemlerin alınması içinde bir kontrol sistemi oluşturmaktadır.

Düzey Belirleyici Değerlendirme (Summative Evaluation): Program sonunda öğrencilerin kazanılmış davranış, özellik ve becerilerini ölçmeye yarayan değerlendirme türüdür. Bu değerlendirme ile eğitim programının öğrencilere istenilen davranışları kazandırma açısından programın yeterli olup olmadığı hakkında bir yargıya varılması olası görülmektedir. Bu değerlendirme daha çok başarı testleri ya da yeterlilik testleri ile yapılmaktadır. Böyle öğrenciye kazandırılmak istenen tüm özellikler test edilmeye çalışılmaktadır” (Demirel, 2012, s.173,174).

III. BÖLÜM

3. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın yöntemi ve modeli, evren ve örnekleme, veri elde etmek için kullanılan araçlar ve bu araçların geliştirilmesi, verilerin toplanması, toplanan verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel yöntem ve teknikler, bu yöntem ve tekniklerden elde edilen verilerin yorumlanmasında izlenen yollar kapsamlı bir şekilde anlatılacaktır.

3.1. Araştırmanın Modeli ve Deseni

Bu araştırma model olarak nitel araştırma yöntemlerinden biri olan eylem araştırmasıdır. “Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir” (Yıldırım, Şimşek, 2006, s.39).

Eylem araştırması son yıllarda yaygın olarak kullanılan araştırma yöntemlerindendir. “Eylem araştırması, uygulamada yaşanan sorunlara etkin çözümler üretmek amacıyla uygulayıcıların kendi başlarına ya da araştırmacıların yardımıyla uygulama sürecini incelemelerine dayanır” (Şimşek, 2012, s.99). Literatürde “eylem araştırması” yerine “aksiyon araştırması” terimi de kullanılmaktadır.

Eylem araştırması farklı katılımcıların sürece dâhil olduğu bir araştırmadır. “Aksiyon araştırmaları uzman araştırmacıların yürütücülüğünde, uygulayıcıların ve probleme taraf olanların katılmasıyla, var olan uygulamanın eleştirel bir değerlendirilmesini yaparak, durumu iyileştirmek için alınması gereken önlemleri belirlemeyi amaçlayan araştırmalardır” (Karasar, 1999, s. 27).

Eylem araştırması eğitimcilerin daha nitelikli bir eğitim verebilmeleri için kullanabilecekleri bir araştırma türüdür. “Eylem araştırması uygulamacıların, öğretmenlerin, eğitim yöneticisi ve deneticilerin işlerini daha iyi anlamalarına yardımcı olan bir araştırma türüdür” (Glanz’ dan aktaran Aksoy, 2003, s. 477).

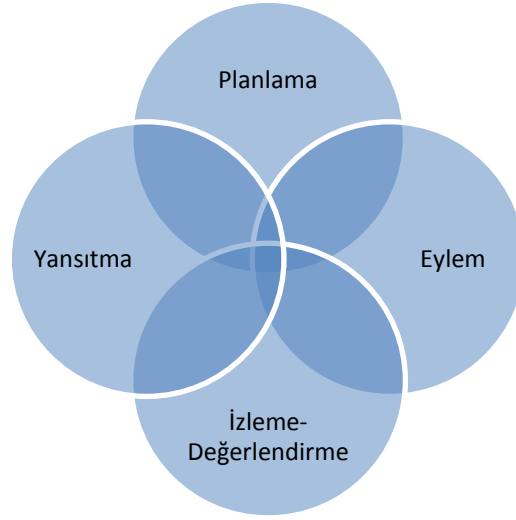
Eylem araştırması ile eğitim konusunda ortaya çıkan gelişmeleri takip etmek veya bizzat eğitim uygulamalarını geliştirmek mümkün olacaktır. “Eylem araştırmasının eğitim alanındaki en önemli amacı ise, eğitim dünyasında ortaya çıkan gerçekleri sistematik olarak anlamak ve değiştirerek geliştirmeye çalışmaktır” (Kuzu 2009’ dan aktaran Kınık, 2010, s.77)

Johnson (2014)’ ın “eylem araştırmasının anahtar özellikleri” olarak tarif ettiği özellikler şu şekilde özetlenebilir.

- a. Eylem araştırması sistematiktir; kişinin öğretimiyle ilgili yöntemsel, planlı gözlemdir.
- b. Bir eylem araştırmasının kesin veya etkili olması için karmaşık veya ayrıntılı olması gerekmez; iyi düzenlenmiş, özlü açıklanmış bir araştırma, her zaman zihin karıştırıcı ve karmaşık bir çalışmaya tercih edilir.
- c. Araştırmanın planlama aşaması için yeterli süre ayrılmalıdır.
- ç. Eylem araştırmalarının süresi, araştırmanın niteliği ile doğrudan ilgilidir.
- d. Gözlemler düzenli olmalıdır fakat uzun olmak zorunda değildir.
- e. Eylem araştırması nicel araştırma değildir. Eylem araştırmasında amaç ispat değil anlamaktır. Eylem araştırmasında deney ve kontrol grubu, bağımlı bağımsız değişkenler veya desteklenecek denenceler de yoktur.
- f. Sayısal eylem araştırması projelerinin bulguları sınırlıdır. Eylem araştırmasında nicel yöntemler kullanılabilmesine rağmen, genellenmiş sonuçlara varmada tedbirli olmak gerekir.

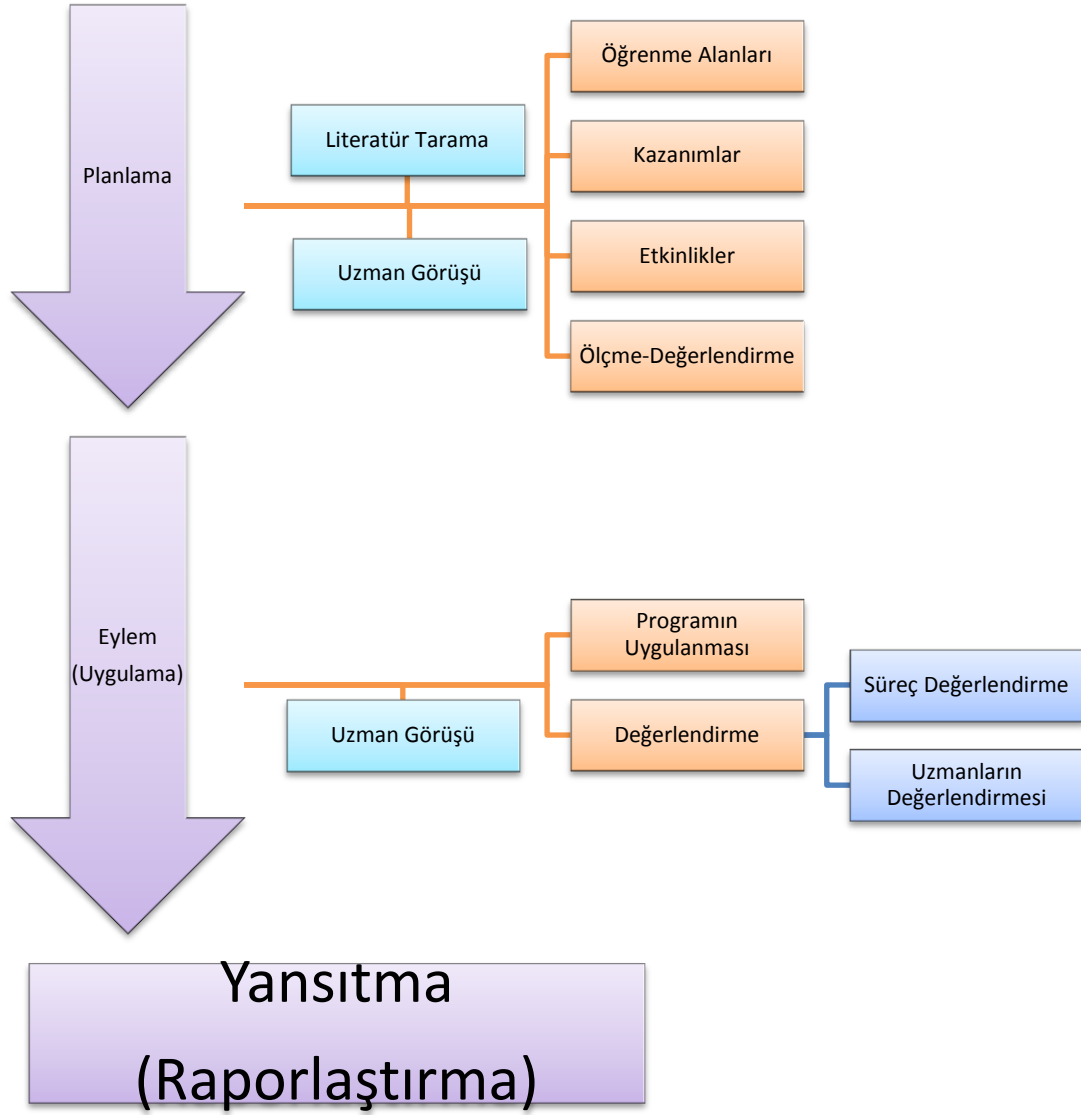
3.2. Araştırmaya Ait İşlem Basamakları

Eylem araştırması çeşitli aşamalardan oluşan bir süreçtir. Literatürde bu aşamaların sayısı farklılık göstermektedir. “Cain (2013), aşağıdaki şekli verilen döngünün 1940 larda Lewin tarafından tanıtıldığını ve birçok kişi tarafından geliştirildiğini (Elliott, 1991, McNiff 1988, Zuber-Skerritt 1996) belirtmiştir” (Barışeri, 2013, s.8)

Şekil 3.2.1. Eylem araştırması aşamaları (Barışeri, 2013, s.9)

Bu araştırmanın işlem basamakları planlama, eylem (uygulama), izleme-değerlendirme, ve yansıtma (raporlaştırma) basamaklarıdır. Planlama basamağında literatür taraması yapılmış elde edilen verilerden yola çıkılarak hazırlanan program tasarısı ile ilgili olarak uzman görüşlerine başvurulmuştur. Eylem basamağında program tasarısı uygulanmıştır. İzleme-değerlendirme basamağında, program tasarısı uygulanırken süreç değerlendirmesi yapılmış, uygulama sonunda ise uzman değerlendirmelerine başvurulmuştur. Daha sonra raporlaştırma aşaması tamamlanmıştır. Bu araştırma için uygulanmış olan işlemler aşağıdaki şekilde özetlenmiştir.

Şekil 3.2.2. Araştırma deseni

3.2.1. Planlama

Bu aşamada, saksafon öğretim programının hazırlanması ile ilgili olarak literatür taraması yapılmış; öğretim programının nasıl hazırlanması gerektiği ve hazırlama aşamaları tespit edilmiştir. Literatürün taranması ile öğretim programının, kazanım ve kritik davranışları, içeriği ve öğrenme yaşantıları ile ilgili bilgiler tespit edilmiştir.

Tespit edilen bu bilgiler, alanında uzman kişilerle değerlendirilmek üzere görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmeler neticesinde elde edilen veriler ile öğretim programı taslağı üzerinde gerekli görülen düzeltmeler yapılmıştır.

3.2.2. Eylem

Literatürün taranması ve uzmanların görüşleri doğrultusunda oluşturulan başlangıç düzeyi saksafon öğretim programı taslağı, Gazi Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Bölümü 1. Sınıf öğrencilerinden istekli iki katılımcıyla uygulanmıştır.

Haftada bir saat olmak üzere 14 haftadan oluşan öğretim programı taslağı bazı nedenlerden dolayı, haftada iki saat olarak 7 haftada uygulanmıştır.

Bu nedenler;

- a. Uygulamaya katılan öğrencilerin uygulama esnasında öğrenimlerinin devam etmesi,
- b. Öğrencilerin öğrenimleri ile ilgili sınav kaygıları,
- c. Öğrencilerin devamsızlık yapma ihtimallerinin dikkate alınması olarak gösterilebilir.

Uygulama, Gazi Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Bölümü öğrenci çalışma odalarında gerçekleştirilmiştir. Programın uygulanmasında piyano kullanıldığı için içerisinde piyano bulunan çalışma odaları tercih edilmiştir.

Uygulamalar 2 öğrencinin birlikte katılımıyla, Pazartesi ve Çarşamba günleri 13.30-15.15 saatleri arasında gerçekleştirilmiştir. Dersler 45 dakikalık dilimler halinde yapılmış ve iki ders arasında 15 dakika ara verilmiştir.

3.2.3. İzleme-Değerlendirme

Öğretim program tasarısının değerlendirilmesinde;

- a. Öğretim program taslağının uygulanması esnasında katılımcı gözlem metoduyla elde edilen verilerden,
- b. Öğretim alanları sonunda öğrencilerin bilgi ve becerilerini ölçmek ve değerlendirmek için uygulanan test ve performans ölçümlerinden elde edilen verilerden
- c. Uygulamanın sonunda, programın planlama aşamasında tespit edilmiş ve öğrenciler tarafından icra edilen 2 eserin, 3 uzman tarafından değerlendirilmesiyle elde edilen verilerden yararlanılmıştır.

3.2.4. Yansıtma

Bu aşamada, elde edilmiş olan bütün veriler yorumlanmış ve doktora tezi olarak rapor haline getirilmiştir.

3.3. Çalışma Grubu

Çalışma grubunun seçiminde ölçüt örnekleme metodu kullanılmıştır. “Bir araştırmada gözlem birimleri belli niteliklere sahip kişiler, olaylar, nesneler ya da durumlardan oluşturulabilir. Bu durumda örneklem için belirlenen ölçütü karşılayan birimler (nesneler, olaylar vb.), örnekleme alınırlar”(Büyüköztürk ve diğerleri, 2010: s.91).

Araştırmanın çalışma grubunu Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği ABD lisans 1 düzeyinde öğrenim görmekte olan 2 öğrenci oluşturmaktadır.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmadaki veriler, araştırmacı tarafından uygulanacak görüşme, gözlem ve literatür tarama ve ölçüm teknikleri kullanılarak elde edilmiştir.

Bu araştırma sürecinde verilerin toplanmasında görüşme metodu kullanılarak, müzik öğretmenliği bölümlerinde bireysel çalgı eğitimi vermekte olan uzmanların, profesyonel olarak saksafon icra eden müzisyenlerin görüşleri elde edilmiştir. “Görüşme (“interview”, mülakat), sözlü iletişim yoluyla veri toplama (soruşturma) tekniğidir” (Karasar, 2009, s. 165).

Program taslağının uygulanması esnasında aktif katılımcı gözlem yapılmış, ders esnasında gerekli görülen durumlarda video kayıtları alınmıştır. “Gözlem, araştırmada ihtiyaç duyulan verilerin insan, toplum ya da doğa gibi belli hedeflere odaklanılarak çıplak gözle ya da bir araç kullanılarak izlenmesi suretiyle toplanması sürecini tanımlar” (Büyüköztürk ve diğerleri, 2010: s.143).

Literatür taramada öğretim programı hazırlanması ve saksafon öğretimi hakkında yazılmış bilimsel yayınlara ulaşılmaya çalışılmış, ulaşılan çalışmalar dikkatle incelenmiş, elde edilen verilerden araştırmanın her aşamasında istifade edilmiştir. Ayrıca; konuyla ilgili daha önce yapılmış çalışmalar dikkatle incelenmiş, önemli görülen hususlar araştırma

esnasında dikkate alınmıştır. Literatürün taranması esnasında sadece yazılı kaynaklar değil, görsel ve işitsel materyallerden de istifade edilmiştir. Araştırmada, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı farklı düzeylerdeki (ilköğretim, ortaöğretim) öğretim programları ve özellikle Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde uygulanan yapılandırmacı yaklaşımla hazırlanmış çalgı öğretim programlarının incelenmesi ve değerlendirilmesinden elde edilecek verilerden de yararlanılmıştır.

Ölçüm tekniği kullanılarak elde edilen veriler; öğrenme alanları sonunda uygulanan test ve performans ölçümlerinden ve uygulama sonunda uzmanlar tarafından öğrenci performanslarının ölçümü ile elde edilmiştir. “Ölçmenin literatürde pek çok tanımı vardır. Turgut (1997) ölçmeyi, “bir niteliğin gözlenip gözlem sonucunun sayı veya başka sembollerle gösterilmesi olarak tanımlar. Baykul (2000)’a göre ölçme, “gerçek dünyanın elamanlarını sayı veya sembollerle ifade eden bir modeldir” (Büyüköztürk ve diğerleri, 2010: s.102).

3.5. Verilerin Analizi

Program hazırlama çerçevesinde araştırmaya yönelik nitel veriler, derlenip düzenlendikten sonra sistematikleştirilmiş ve betimsel yaklaşıma uygun olarak ifade edilmiştir.

Gözlem yoluyla ve hazırlanan ölçekler vasıtasıyla kayıt altına alınan nicel veriler ise frekans ve aritmetik ortalama gibi yalın istatistiki yöntemler kullanılarak ortaya konulmuştur.

BÖLÜM IV

BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümde, elde edilen verilerin çözümlenmesiyle ulaşılan her alt probleme ait bulgulara ve bulguların yorumlarına yer verilmiştir.

4.1. Hazırlanan Saksafon Öğretim Programının Öğrenme İçeriğine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Öğretim programı 5 öğrenme alanından oluşmaktadır. Programın öğrenme alanları ve içeriği tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 4.1.1. Öğrenme Alanları ve İçerikleri

Öğrenme Alanları	İçerik
1. Saksafonu Tanıma	1. Saksafonun tarihi, 2. Saksafon çeşitleri, 3. Saksafonun ses genişliği, 4. Saksafon bakımı.
2. Saksafonda Ses Üretimi	1. Saksafon üfleme teknikleri (tutuş, duruş, ellerin ve parmakların pozisyonu, dişlerin ve dudakların pozisyonu), 2. Saksafonda seslerin çıkış yerleri, 3. Diyafram nefesinin kullanımı.

3. Saksafonda Legato ve Staccato İcra	1.Staccato terimi bilgisi ve saksafon ile icra, 2. Legato terimi bilgisi ve saksafon ile icra.
4. Saksafonda Gürlük ve Hız Terimlerinin İcrası	1. Gürlük terimleri (pianissimo, piano, mezzo piano, mezzo forte, forte, fortissimo), 2. Gürlük değişimleri (kreşendo, dekresendo), 3. Hız terimleri (grave, largo, larghetto, lento, adagio, andante, andantino, moderato, allegretto, allegro, vivace, presto, prestissimo), 4. Metronom çeşitleri, 5. Metronomun kullanımı.
5. Dizi-Etüd-Eser	1.Sol majör dizi, 2.Sol majör etüd, 3. Vivaldi Dört Mevsim'den Bahar teması, 4. Mi minör (doğal, melodik, armonik) dizi, 5. Mi minör etüd, 6. Brahms Macar Dansı No:5 7. Do majör dizi, 8. Do majör etüd, 9. Mozart Korno Konçertosu 4. Bölüm 10. La minör (doğal, melodik, armonik) dizi, 11. La minör etüd, 12. Shostakovich Jazz Suite No: 2

4.2. Hazırlanan Saksafon Öğretim Programının Kazanımları ve Kritik Davranışlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Öğretim programında 5 öğrenme alanı dâhilinde 16 kazanım ve bu kazanımlara ait 39 kritik davranış vardır. Öğrenme alanlarına ait kazanımlar ve kritik davranışlar tablo 4.2.1’de gösterilmiştir.

Tablo 4.2.1. Öğretim Programının Kazanımları ve Kritik Davranışları

Öğrenme Alanı	Kazanımlar	Kritik Davranışlar
1. Öğrenme Alanı	1. Saksafonun tarihi gelişimini bilme 2. Saksafon çeşitlerini tanıyabilme 3. Saksafon parçalarını birleştirip ayırabilme 4. Saksafonun bakımını yapabilme	1. Saksafonun tarihçesini söyleme- yazma, 2. Saksafonun tahta üflemeli bir çalgı olduğunu söyleme-yazma, 3. Saksafon çeşitlerini söyleme-yazma, 4. Saksafon çeşitlerinin tonlarını söyleme-yazma, 5. Saksafon çeşitlerinin ses renklerini ayırt etme, 6. Saksafonun parçalarını ayırt etme, 7. Saksafonun parçalarını monte etme, 8. Saksafonun parçalarını ayırma, 9. Beki temizleme, 10. Islanan güderileri temiz bir kâğıt yardımıyla çalgıya zarar vermeden temizleme, 11. Tuş takımını tuş takım yağı ile yağlama, 12. Horozun içini temizleme çubuğu ile temizleme.
2. Öğrenme Alanı	1. Saksafon icrasında üfleme tekniğini doğru kullanabilme 2. Saksafonda birlik, ikilik, dörtlük ve sekizlik süre değerlerinde sesler üretebilme. 3. Saksafon icrasında diyafram nefesini kullanabilme.	1. Saksafon tutuşunda vücudun pozisyonunu gösterme, 2. Saksafon tutuşunda ellerin ve parmakların pozisyonunu gösterme, 3. Saksafon icrasında dişlerin ve dudakların pozisyonunu gösterme, 4. Birlik, ikilik, dörtlük ve sekizlik süre değerlerini bilme, 5. Saksafonda seslerin çıkış yerlerini bilme,

		6. Birlik, ikilik, dörtlük ve sekizlik süre değerlerinde çeşitli sesleri saksafon ile icra etme, 7. Saksafon icrasında diyafram nefesinin önemini bilme, 8. Diyafram kasının nasıl kullanılacağını bilme, 9. Saksafon icrasında diyafram nefesini kullanma.
3. ğrenme Alanı	1. Saksafon icrasında legato ses üretebilme. 2. Saksafon icrasında staccato ses üretebilme.	1. Legato terimini bilme, 2. Saksafonda legato icra etme, 3. Staccato terimini bilme, 4. Saksafon ile staccato icra.
4. ğrenme Alanı	1. Saksafon icrasında gürlük terimlerini ifade edebilme. 2. Saksafon icrasında gürlük değişimlerini ifade edebilme. 3. Saksafon icrasında hız terimlerini ifade edebilme.	1. Gürlük terimlerini bilme, 2. Saksafonda gürlük derecelerini icra etme, 3. Kreşendo ve dekreşendo terimlerini bilme, 4. Saksafon ile kreşendo ve dekreşendo gürlük değişimlerini icra etme, 5. Hız terimlerini bilme, 6. Saksafon ile hız terimlerini icra etme.
5. ğrenme Alanı	1. Sol Majör dizisini kavrayabilme. 2. Mi Minör dizisini kavrayabilme. 3. Do Majör dizisini kavrayabilme. 4. La Minör dizisini kavrayabilme.	1. Sol majör dizisini oluşturan sesleri bilme, 2. Sol majör dizisini oluşturan sesleri retme, 3. Mi Minör dizisini oluşturan sesleri bilme, 4. Mi Minör dizisini oluşturan sesleri retme, 5. Do majör dizisini oluşturan sesleri bilme,

		6. Do majör dizisini oluşturan sesleri üretme, 7. La Minör dizisini oluşturan sesleri bilme, 8. La Minör dizisini oluşturan sesleri üretme.
Toplam	16 Kazanım	39 Kritik Davranış

4.3. Hazırlanan Saksafon Öğretim Programının Öğrenme-Öğretme Boyutuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Öğretim programı 14 haftadan oluşan 1 akademik dönemi kapsamaktadır. Dersler 14 hafta boyunca haftada 1 saat olarak planlanmış, uygulamada ise 7 hafta boyunca haftada 2 saat olarak işlenmiştir. Ders işlenişi **1. Ders 45 dakika, 15 dakika Ara** ve **2. Ders 45 dakika** olarak gerçekleşmiştir.

Öğretim programının planlanan 14 haftalık ders planı tablo 4.3.1.'de sergilenmiştir.

Tablo 4.3.1. Öğretim Programının Planlanan Haftalık Ders Programı

Öğrenme Alanı	Alt Öğrenme Alanları	Planlan Ders Saati
1. Saksafonu Tanıma	1. Saksafonun Tarihçesi 2. Saksafonun Bakımı	1. Ders
2. Saksafonda Ses Üretimi	1. Saksafon İcrasında Kullanılan Üfleme Teknikleri 2. Saksafon İle Birlik, İkilik, Dörtlük, Sekizlik Süre Değerlerinde Ses Üretimi 3. Saksafon İcrasında Diyafram Nefesinin Kullanımı	2. Ders 3. Ders 4. Ders
3. Saksafonda Legato ve Staccato İcra	1. Saksafonda Legato İcra 2. Saksafonda Staccato İcra	5. Ders 6. Ders
4. Saksafonda Gürlük ve Hız Terimlerinin İcrası	1. Gürlük Terimleri ve İcrası 2. Hız Terimleri ve İcrası	7. Ders 8. Ders

5. Dizi-Etüd-Eser İcrası	1. Sol Majör Dizi-Etüd-Eser	9. Ders
	2. Mi Minör Dizi-Etüd-Eser	10. Ders
		11. Ders
	3. Do Majör Dizi-Etüd-Eser	12. Ders
	4. La Minör Dizi-Etüd-Eser	13. Ders
		14. Ders

Derste kullanılan materyaller; Saksafon, dersin içeriğe uygun görsel ve işitsel materyaller, saksafon bakım seti (ilk ders için), nota sehпасı, metronom ve piyanodan oluşmaktadır.

4.4. Hazırlanan Saksafon Öğretim Programının Ölçme-Değerlendirme Boyutuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar

İlgili programa yönelik hazırlanan ölçme-değerlendirme boyutuna ilişkin süreç değerlendirmesi nasıldır sorusuna yönelik olarak ortaya çıkan bulgular ve yorumlar şu şekildedir.

5 öğrenme alanından oluşan öğretim programının 1. Öğrenme alanındaki ölçme-sınama durumu ile ilgili bilgiler tablo 4.4.1.'de gösterilmiştir.

Tablo 4.4.1. Birinci Öğrenme Alanına Ait Bilişsel Sorular ve Öğrencilerin Aldıkları Puanlar

Sorular	Öğrenci 1	Öğrenci 2
1. Saksafon ne zaman, kim tarafından icat edilmiştir?	10	10
2. Saksafon ne tür bir çalgıdır?	10	10
3. Kaç çeşit saksafon vardır? Bunlardan üçünü yazınız.	10	10
4. Alto ve Bariton saksafon hangi tondadır yazınız.	10	10
5. Saksafonu oluşturan parçaları yazınız.	10	10
Toplam Puan	50	50

Birinci öğrenme alanına ait ölçme-sınama durumunda öğrencilere 10 soru sorulmuştur. İlk 5 soru bilişsel sorulardan oluşmuştur. 2 öğrencide bilişsel soruların tamamını doğru cevaplandırarak tam puan almışlardır.

Birinci öğrenme alanına ait uygulama soruları ve öğrencilerin aldıkları puanlar tablo 5’de sunulmuştur. 2 öğrenci de uygulama sorularının tamamına doğru cevap vererek tam puan almışlardır.

Tablo 4.4.2. Birinci Öğrenme Alanına Ait Uygulama Soruları ve Öğrencilerin Aldıkları Puanlar

Sorular	Öğrenci 1	Öğrenci 2
6. Saksafon bakımını uygulamalı olarak gösteriniz.	10	10
7. Dinlediğiniz ses kaydı hangi tür saksafona aittir?	10	10
8. Saksafonun parçalarını göstererek söyleyiniz.	10	10
9. Saksafonun parçalarını birleştiriniz.	10	10
10. Saksafonun parçalarını ayırınız.	10	10
Toplam Puan	50	50

Sorulan sorulardan son 5’i uygulamalı sorulardan oluşmaktadır. 2 öğrencide tüm soruları doğru cevaplandırarak tam puan almışlardır.

Tablo 4.4.3. Birinci Öğrenme Alanı Öğrenci Toplam Puanları

	Öğrenci 1	Öğrenci 2
Bilişsel Sınav Puanı	50	50
Uygulama Sınav Puanı	50	50
Toplam Puan	100	100

İkinci öğrenme alanındaki ölçme sınama durumu ile ilgili bulgular şu şekildedir. Öğrencilere ikinci öğrenme alanına yönelik 5 soru sorulmuştur. Uygulamaya yönelik sorular, 10’ar puanlık 4 sorudan oluşmaktadır. 5. Soru müzikal performansa yönelik ve 60 puanlıktır. ikinci öğrenme alanına yönelik uygulama soruları ve öğrencilerin aldığı puanlar tablo 4.4.4.’de gösterilmiştir.

Tablo 4.4.4. İkinci Öğrenme Alanına Ait Uygulama Soruları ve Öğrencilerin Aldığı Puanlar

Sorular	Öğrenci 1	Öğrenci 2
1. Saksafon icrasında vücudun pozisyonunu gösteriniz.	10	10
2. Saksafon icrasında ellerin ve parmakların pozisyonunu gösteriniz?	10	10
3. Saksafon icrasında dişlerin ve dudakların pozisyonunu gösteriniz.	10	10
4. Diyafram nefesi nasıl alınır gösteriniz?	10	10
Toplam Puan	40	40

2 öğrenci de uygulamaya yönelik soruların tamamını doğru cevaplandırarak tam puan almıştır.

Tablo 4.4.5. İkinci Öğrenme Alanına Ait Müzikal Performans Ölçeği ve Öğrencilerin Aldığı Puanlar

Sorular	Öğrenci 1	Öğrenci 2
1. Vücut pozisyonu doğru mu?	10	9
2. Ellerin ve parmakların pozisyonu doğru mu?	6	5
3. Saksafon icrasında dişlerin ve dudakların pozisyonu doğru mu?	8	6
4. Diyafram nefesinin kullanımı.	10	10
5. İcrada süre değerlerinin doğruluğu.	9	10
6. İcrada notaların doğruluğu.	10	8
Toplam Puan	53	48

Öğrencilerin müzikal performans sınavından aldığı puanlar tablo 4.4.5.'de gösterilmiştir.

Tablo 4.4.6. İkinci Öğrenme Alanı Öğrenci Toplam Puanları

	Öğrenci 1	Öğrenci 2
Uygulama Sınav Puanı	40	40
Müzikal Performans Puanı	53	48
Toplam Puan	93	88

Öğrencilerin ikinci Öğrenme alanı uygulama ve performans sınav puanlarının toplanmaları neticesinde ortaya çıkan sonuç tablo 4.4.6.'da gösterilmiştir.

Üçüncü öğrenme alanındaki ölçme sinama durumu ile ilgili bulgular şu şekildedir. Öğrencilere üçüncü öğrenme alanına yönelik 5 soru sorulmuştur. İlk 4 soru 10'ar puan değerinde bilişsel sorulardan oluşmuştur. 5. Soru müzikal performansa yönelik ve 60 puanlıktır. Üçüncü öğrenme alanına yönelik bilişsel sorular ve öğrencilerin aldığı puanlar tablo 4.4.7.'de gösterilmiştir.

Tablo 4.4.7. Üçüncü Öğrenme Alanına Ait Bilişsel Sorular ve Öğrencilerin Aldıkları Puanlar

Sorular	Öğrenci 1	Öğrenci 2
1. Legato teriminin tanımını yapınız.	10	10
2. Staccato teriminin tanımını yapınız.	10	10
3. Legato hangi sembol ile gösterilir?	10	10
4. Staccato hangi sembol ile gösterilir?	10	10
Toplam Puan	40	40

2 öğrenci de bilişsel davranışlara yönelik sınavdan tam puan almıştır. Üçüncü öğrenme alanına ait müzikal performans ölçütleri ve öğrencilerin aldıkları puanlar tablo 4.4.8.'de gösterilmiştir.

Tablo 4.4.8. Üçüncü Öğrenme Alanına Ait Müzikal Performans Ölçeği ve Öğrencilerin Aldığı Puanlar

Sorular	Öğrenci 1	Öğrenci 2
1. Saksafon icrasında tutuş, duruş doğru mu?	8	8
2. Saksafon icrasında üfleme tekniği doğru mu?	10	10
3. Diyafram nefesinin kullanımı.	10	10
4. İcrada notaların ve süre değerlerinin doğruluğu.	8	10
5. Legato İcra.	10	10
6. Staccato İcra.	10	10
Toplam Puan	56	58

Öğrencilerin Üçüncü öğrenme alanı bilişsel ve performans sınav puanlarının toplanmaları neticesinde ortaya çıkan sonuç tablo 4.4.9.'da sunulmuştur.

Tablo 4.4.9. Üçüncü Öğrenme Alanı Öğrenci Toplam Puanları

	Öğrenci 1	Öğrenci 2
Bilişsel Sınav Puanı	40	40
Müzikal Performans Puanı	56	58
Toplam Puan	96	98

Dördüncü Öğrenme alanındaki ölçme sınama durumu ile ilgili bulgular şu şekildedir. Dördüncü öğrenme alanına ait ölçme-sınama durumunda öğrencilere 5 soru sorulmuştur. İlk 4 soru bilişsel sorulardan oluşmaktadır. 5. Soru müzikal performansa yöneliktir.

Tablo 4.4.10. Dördüncü Öğrenme Alanına Ait Bilişsel Sorular ve Öğrencilerin Aldıkları Puanlar

Sorular	Öğrenci 1	Öğrenci 2
1. Piano, mezzo forte ve forte terimlerinin tanımını yapınız.	10	10
2. Kreşendo ve dekresendo terimlerinin tanımını yapınız.	10	10
3. Largo, moderato, allegro hız terimlerinin tanımını yapınız.	10	10
4. Metronomun çalışma sistemini anlatınız.	10	10
Toplam Puan	40	40

Dördüncü öğrenme alanına ait bilişsel davranışlara yönelik sınav soruları ve öğrencilerin aldığı puanlar tablo 4.4.10'da gösterilmiştir. 2 öğrenci de bilişsel davranışlara yönelik sınavdan tam puan almıştır. Dördüncü öğrenme alanına ait müzikal performans değerlendirmesinde öğrencilerin aldığı puan tablo 4.4.11.'de gösterilmiştir.

Tablo 4.4.11. Dördüncü Öğrenme Alanına Ait Müzikal Performans Ölçeği ve Öğrencilerin Aldığı Puanlar

Sorular	Öğrenci 1	Öğrenci 2
1. Saksafon icrasında tutuş, duruş doğru mu?	8	8
2. Saksafon icrasında üfleme tekniği doğru mu?	10	10
3. Diyafram nefesinin kullanımı.	10	10
4. İcrada notaların ve süre değerlerinin doğruluğu.	8	8
5. Gürlük terimlerine uygun icra.	10	10
6. Tempoya uygun icra.	10	10
Toplam Puan	56	56

Öğrencilerin 4. Öğrenme alanına ilişkin bilişsel ve müzikal performans sınav puanları toplamaları tablo 4.4.12.'de gösterilmiştir.

Tablo 4.4.12. Dördüncü Öğrenme Alanı Öğrenci Toplam Puanları

	Öğrenci 1	Öğrenci 2
Bilişsel Sınav Puanı	40	40
Müzikal Performans Sınav Puanı	56	56
Toplam Puan	96	96

Beşinci öğrenme alanındaki ölçme sınama durumu ile ilgili bulgular şu şekildedir. Beşinci öğrenme alanına ait ölçme-sınama durumunda öğrencilere 5 soru sorulmuştur. İlk 4 soru bilişsel sorulardan oluşmaktadır. 5. Soru müzikal performansa yöneliktir.

Beşinci öğrenme alanına ait sorular ve öğrencilerin aldığı puanlar tablo 4.4.13.'de gösterilmiştir.

Tablo 4.4.13. Beşinci Öğrenme Alanına Ait Bilişsel Sorular ve Öğrencilerin Aldıkları Puanlar

Sorular	Öğrenci 1	Öğrenci 2
1. İlgili minör nedir, nasıl bulunur? Do Majör ve Sol Majörün ilgili minörleri nelerdir?	10	10
2. Mi armonik minör dizisini çıkıcı ve inici olarak yazınız.	10	10
3. Mi melodik minör dizisini çıkıcı ve inici olarak yazınız.	10	10
4. La doğal minör dizisini çıkıcı ve inici olarak yazınız.	10	10
Toplam Puan	40	40

2 öğrenci de bilişsel davranışlara yönelik sınavdan tam puan almıştır.

Tablo 4.4.14.'de Beşinci öğrenme alanına ait müzikal performans ölçütleri ve öğrencilerin aldığı puanlar gösterilmiştir.

Tablo 4.4.14. Beşinci Öğrenme Alanına Ait Müzikal Performans Ölçeği ve Öğrencilerin Aldığı Puanlar

Sorular	Öğrenci 1	Öğrenci 2
1. Saksafon icrasında tutuş, duruş doğru mu?	9	9
2. Saksafon icrasında üfleme tekniği doğru mu?	10	10
3. Diyafram nefesinin kullanımı.	10	10
4. İcrada notaların ve süre değerlerinin doğruluğu.	7	9
5. Gürlük terimlerine uygun icra.	8	9
6. Tempoya uygun icra.	9	9
Toplam Puan	53	56

Tablo 4.4.15. Beşinci Öğrenme Alanı Öğrenci Toplam Puanları

	Öğrenci 1	Öğrenci 2
Bilişsel Sınav Puanı	40	40
Müzikal Performans Sınav Puanı	53	56
Toplam Puan	93	96

Öğrencilerin beşinci öğrenme alanına ilişkin bilişsel ve müzikal performans sınav puanları toplamaları tablo 4.4.15.'de gösterilmiştir.

4.5. Hazırlanan Saksafon Öğretim Programının Tasarıdaki Görünümüne İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Hazırlanan bireysel çalgı saksafon öğretim programının tasarısındaki görünümü şu şekilde oluşturulmuştur.

4.5.1. Birinci Öğrenme Alanı Ve Alt Öğrenme Alanları

1. Öğrenme Alanı: Saksafonu Tanıma.

Alt Öğrenme Alanları: Saksafonun Tarihçesi, Saksafonun Bakımı.

4.5.1.1. Öğrenme Yaşantıları (Etkinlikler, Kazanımlar, Kritik Davranışlar)

Giriş Etkinlikleri;

1. Etkinlik: Öğreticinin, dersten önce hazırladığı, içeriğinde saksafon literatüründe önemli bir yere sahip olduğu düşünülen çeşitli eserlerin bulunduğu 3-4 dakikalık bir ses veya görüntü kaydı dinletilir.

2. Etkinlik: Eser dinletildikten sonra öğrencinin ses kaydına ilişkin yorumları alınır ve kısaca tartışılır.

Gelişme Etkinlikleri;

Kazanım 1. Saksafonun tarihi gelişimini bilme

Kritik Davranışlar

- a. Saksafonun tarihçesini söyleme/yazma
- b. Saksafonun tahta üflemeli bir çalgı olduğunu söyleme/yazma

1. Etkinlik: Saksafonun, 1840'lı yılların başlarında Belçikalı çalgı yapımcısı Antoine Joseph SAX ya da daha çok bilinen ismiyle Adolphe SAX tarafından icat edilmiş tek

kamışlı üflelemeli bir çalgı olduğu, ismini Adolphe SAX'ın soyadına “ses” anlamındaki phone eklenerek oluşturulmuş, Sax'ın sesi manasına geldiği anlatılır.

1800'lü yılların sonlarından itibaren Alexandre Glazunov, Paul Creston, Pierre Max Dubois ve Jacques Ibert gibi bestecilerin saksafon için konçerto, sonat ve oda müziği eserleri yazdıkları, Modest Mussorgsky, Georges Bizet, George Gershwin, Zoltan Kodaly, ve Sergei Prokofiev gibi bestecilerin ise eserlerinde saksafonu kullandıkları, saksafonun 1850'lerin başında bando çalgısı olarak kullanılmaya başlandığı ve günümüzde de saksafon askeri bandolarda oldukça önemli bir yere sahip olduğu ifade edilir.

20. yy. başlarından itibaren saksafonun caz müziğinin vazgeçilmez çalgılarından biri haline geldiği, daha çok bandolarda, pop ve caz orkestralarında kullanıldığı anlatılır. Saksafonun ön planda olduğu müzik türlerinden çeşitli kayıtlar dinletilir.

Kazanım 2. Saksafon çeşitlerini tanıyabilme

Kritik Davranışlar

- a. Saksafon çeşitlerini söyleme/yazma
- b. Saksafon çeşitlerinin tonlarını söyleme/yazma
- c. Saksafon çeşitlerinin ses renklerini ayırt etme

2. Etkinlik: Saksafonun iki buçuk oktavlık bir ses genişliğine sahip olduğu, saksafonun, büyükten küçüğe doğru kontrabas, bas, bariton, tenor, Do-ezgi, alto, Fa mezzo-soprano, soprano, Do soprano, sopranino olarak adlandırılan on farklı çeşidinin bulunduğu ancak günümüzde en çok soprano, alto, tenor ve bariton çeşitlerinin kullanıldığı anlatılır.

Saksafon çeşitleri ile ilgili resimler gösterilir. Tınılar arasındaki farkları anlamak için saksafon çeşitlerine ait ses ve görüntü kayıtları dinletilir.

Soprano ve tenor saksafonların Si Bemol tonunda, alto ve bariton saksafonun ise Mi Bemol tonunda olduğu şekil üzerinde gösterilir. Piyanodaki la sesinin soprano ve tenor saksafonda si notasına, alto ve bariton saksafonda ise Fa Diyez notasına karşılık geldiği kavratılır. Tonları, tınıları, görünüşleri ve ses genişlikleri farklı olmasına rağmen bütün saksafonlar aynı mekanizmaya sahip olduğu ve nota yerlerinin aynı olduğu anlatılır.

Kazanım 3. Saksafon parçalarını birleştirip ayırabilme

Kritik Davranışlar

- a. Saksafonun parçalarını tanıma
- b. Saksafonun parçalarını monte etme
- c. Saksafonun parçalarını ayırma

3. Etkinlik: Saksafonu oluşturan parçaların; gövde, horoz (deveboynu), kalak, bek, bilezik, kamış olduğu, ayrıca icra ve taşıma esnasında askı kayışı kullanıldığı saksafonun parçaları gösterilerek anlatılır.

Saksafonu kutudan çıkarttığımızda çalmaya uygun hale getirmek için neler yapılması gerektiği anlatılır. İlk önce bek horoza takılır. Sonra horoz gövdeye takılır ve hizalandıktan sonra horoz vidası marifetiyle sıkıştırılarak sabitlenir. Eğer beki takmakta güçlük çekilirse, horoz mantarına biraz mantar yağı uygulanır. Kamış ıslatılıp dikkatlice beke yerleştirilerek bilezik yardımıyla sabitlenir. Askı kayışı saksafona bağlandıktan sonra çalgı, icra için hazır hale getirilmiş olur. Bu süreçteki bütün işlemler öğretici kılavuzluğunda öğrenciye uygulamalı olarak yaptırılır.

Şekil 4.5.1.1.1. Saksafon çeşitleri

Kazanım 4. Saksafonun bakımını yapabilme

Kritik Davranışlar

- a. Beki temizleme
- b. Islanan güderileri temiz bir kâğıt yardımıyla çalgıya zarar vermeden temizleme
- c. Tuş takımını tuş takım yağı ile yağlama
- d. Horozun içini temizleme çubuğu ile temizleme

4. Etkinlik: Saksafonu çaldıktan sonra bakımını yapmak gerektiği ve bakımın nasıl yapılacağı anlatılır. Bu bakım şu şekilde gerçekleştirilir. Kamışı çıkarıp bek temizlenir. Islanan güderiler temiz bir kağıt yardımıyla (güderinin altına yerleştirip sıkıştırarak çekmek suretiyle) temizlenir. Çalgının kalak, gövde ve dış yüzeyi parlatma bezi ile silinir. Silme işlemi gerçekleştirilirken saksafonun tuş takımları, güderileri ve pim yaylarına zarar vermemek için dikkatli olunması gerekir. Ayrıca ayda bir iki kere tuş takımı, tuş bakım yağı ile yağlanır. Horozun içi kirlendiği zaman temizleme çubuğuyla temizlenir. Bu süreçteki işlemler öğretici kılavuzluğunda öğrenciye uygulamalı olarak yaptırılır.

Sonuç Etkinlikleri:

1. Etkinlik: Öğrenci soprano, alto, tenor, bariton saksafon resimlerine bakarak saksafonları şekil farklılıklarından ayırt eder.
2. Etkinlik: Öğrenci saksafonu kutusundan çıkarttıktan sonra doğru bir şekilde kılavuzsuz olarak birleştirir ve parçaları ayırıp tekrar kutuya koyar.

4.5.1.2. Ölçme-Sınama Durumu

Yönerge: İlgili öğrenme alanına ait kritik davranışların gerçekleşip gerçekleşmediğini ölçmek için 10 soruluk bir test hazırlanmıştır. Testteki her soru 100 üzerinden 10 puan olarak hesaplanacaktır.

Soru 1. Saksafon ne zaman, kim tarafından icat edilmiştir?

Soru 2. Saksafon ne tür bir çalgıdır?

Soru 3. Kaç çeşit saksafon vardır? Bunlardan üçünü yazınız.

Soru 4. Alto ve Bariton saksafon hangi tondadır yazınız.

Soru 5. Saksafonu oluşturan parçaları yazınız.

Soru 6. Saksafon bakımını uygulamalı olarak gösteriniz.

Soru 7. Dinlediğiniz ses kaydı hangi tür saksafona aittir?

Soru 8. Saksafonun parçalarını göstererek söyleyiniz.

Soru 9. Saksafonun parçalarını birleştiriniz.

Soru 10. Saksafonun parçalarını ayırınız.

4.5.1.3. Değerlendirme

Yönerge: İlgili testten elde edilen 60 puan kritik davranışların elde edilmesinde başarılı olduğu anlamına gelmektedir. Testten elde edilen puanlar, kritik davranışların elde edilmesi hususunda bilgi vermesi bakımından önemlidir.

Öğrencilerin aldığı puanlar aşağıdaki ölçütlere göre değerlendirilmiştir.

0 –19 arası puan	Yetersiz
20–39 arası puan	Az Yeterli
40–59 arası puan	Kısmen Yeterli
60–79 arası puan	Yeterli
80-100 arası puan	Tamamen Yeterli

Bu Ünite İle İlgili Seçilmiş Bazı Kaynaklar Şunlardır.

1. Larry Teal, The Art Of Saxophone Playing. Birch Tree Group Ltd. Princeton, New Jersey, U.S.A. 1963
2. Yamaha Saksafon Kullanım Kılavuzu

4.5.2. İkinci Öğrenme Alanı Ve Alt Öğrenme Alanları

Öğrenme Alanı: Saksafonda Ses Üretimi

Alt Öğrenme Alanları:

1. Saksafon icrasında kullanılan üfleme teknikleri.
2. Saksafon ile birlik, ikilik, dörtlük ve sekizlik süre değerlerinde seslerin üretimi.
3. Saksafon icrasında diyafram nefesinin kullanımı.

4.5.2.1. Öğrenme Yaşantıları (Etkinlikler, Kazanımlar, Kritik Davranışlar)

Giriş Etkinlikleri:

1. Etkinlik: Öğreticinin, dersten önce hazırladığı, içeriğinde saksafon literatüründe önemli bir yere sahip olduğu düşünülen çeşitli eserlerin bulunduğu 3-4 dakikalık görüntü kaydı dinletilir.
2. Etkinlik: Görüntü kaydının izlenmesi esnasında, uygun yerlerde kayıt durdurularak öğrenciden, sanatçının saksafonu tutuşu hakkında yorum yapması istenir.

Gelişme Etkinlikleri:

Kazanım 1. Saksafon icrasında üfleme tekniğini doğru kullanabilme.

Kritik Davranışlar:

- a. Saksafon tutuşunda vücudun pozisyonunu gösterme.
- b. Saksafon tutuşunda ellerin ve parmakların pozisyonunu gösterme.
- c. Saksafon icrasında dişlerin ve dudakların pozisyonunu gösterme

1. Etkinlik: Saksafonda dolgun ve temiz ses üretmek için saksafon icrasında vücut pozisyonunun önemi örnekler ile anlatılır. Saksafonun ağırlığını askı kayışı yardımıyla omuzlara veya boyuna aktarmanın saksafon icrasında büyük kolaylık sağladığı uygulamalı olarak gösterilir. Bu örneklerde, yanlış vücut pozisyonlarının saksafondan elde edilen seslere etkisine dikkat çekilir.

Saksafon icrası esnasında vücudun dik fakat rahat bir pozisyonda olması, parmakların perdelerin üzerinde her an basmaya hazır en yakın yerde durmaları gerektiği, özellikle hızlı pasajlarda büyük bir kolaylık sağladığı anlatılır.

Saksafon icrasında diş ve dudakların pozisyonu öğrenciye uygulamalı olarak gösterilir. Alt dudak içe kıvrık ve üst dişler beke degecek şekilde, ağız kapandığında dışarıya hava kaçırmadan nefes üflenecek biçimde pozisyon alınır. Üst dişler yerine üst dudakların kullanıldığı ikinci bir icra pozisyonu da olduğu öğrenciye anlatılır. Başlangıçta üst dişlerin kullanılmasının icra için kolaylık sağladığı hakkında bilgi verilir.

Saksafon tutuşu ve vücut pozisyonları ile ilgili resimler gösterilir.

Şekil 4.5.2.1.1. Saksafon icrasında oturma pozisyonu

Kazanım 2. Saksafonda birlik, ikilik, dörtlük ve sekizlik süre değerlerinde sesler üretebilme.

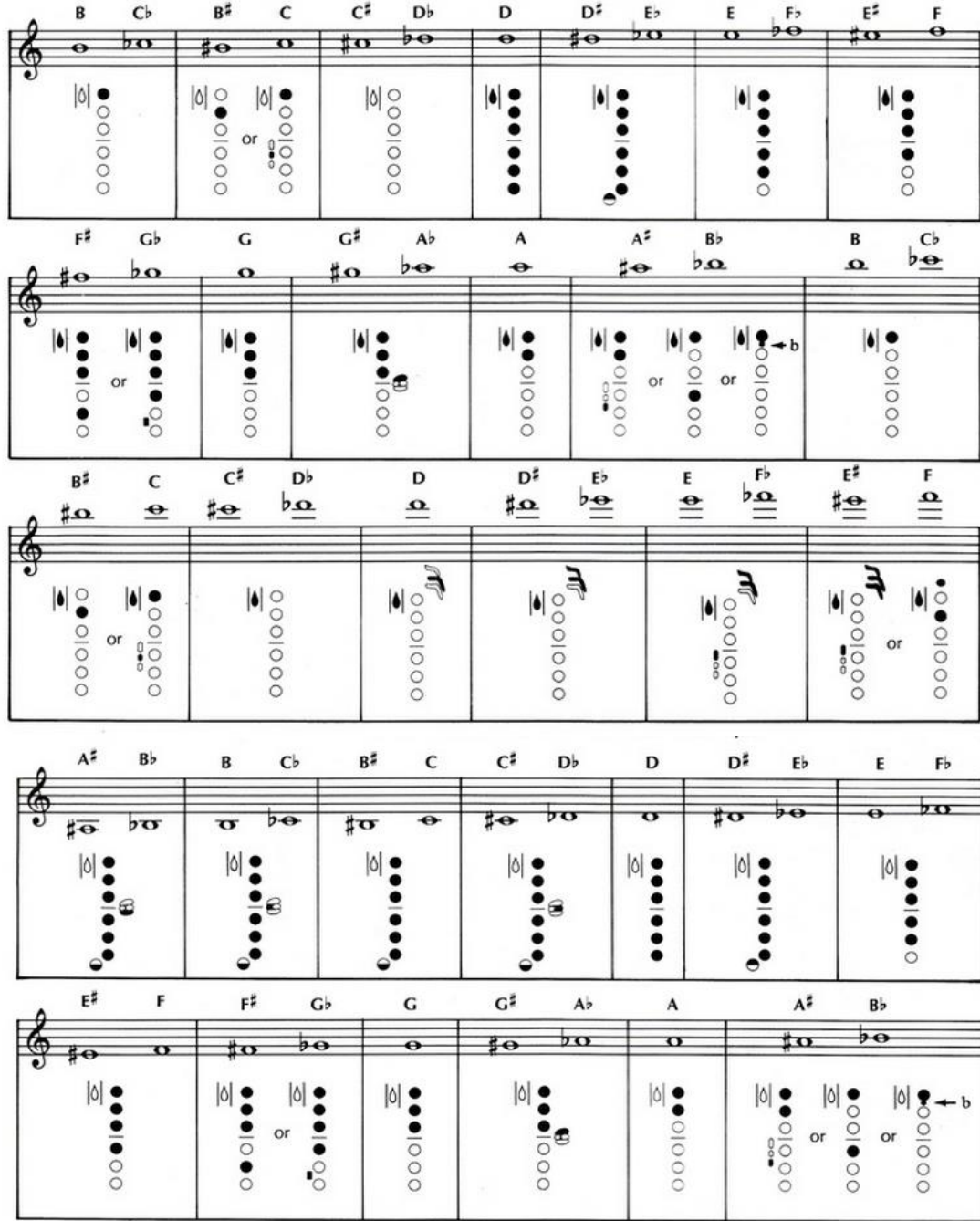
Kritik Davranışlar:

- a. Birlik, ikilik, dörtlük ve sekizlik süre değerlerini bilme.
- b. Saksafonda seslerin çıkış yerlerini bilme.

c. Birlik, ikilik, dörtlük ve sekizlik süre değerlerinde çeşitli sesleri saksafon ile icra etme.

2. Etkinlik: Saksafon için yazılmış eserlerde sol anahtarı kullanıldığı hatırlatılır. 4/4'lk ritim kalıbı, birlik, ikilik, dörtlük ve sekizlik süre değerleri öğrenciye anlatılarak çeşitli alıştırmalar yapılır. Örneğin 4/4'lk ritim kalıbındaki bir ölçü içinde kaç tane sekizlik nota olması gerektiği öğrenciye sorulur. Verilen cevaptan yola çıkılarak ölçü gösteren rakamlar, süre değerleri, ölçü çizgisi gibi konular tekrar ele alınır.

Öğrenciye saksafonda seslerin çıkış yerleri gösterilir. Başlangıç için özellikle kolay üretebilen 1. Oktav "sol"den "do"ya kadar olan notalar üzerinde durulur.

Şekil 4.5.2.1.2. Saksafonda Nota Yerleri

Öğrenciden aşağıdaki parçaları çalması istenir. Ses üretiminde karşılaşılan sorunlar hakkında öğrencinin yorum yapması istenir. Görülen yanlışlıklar düzeltilir.

①

②

③

④

⑤

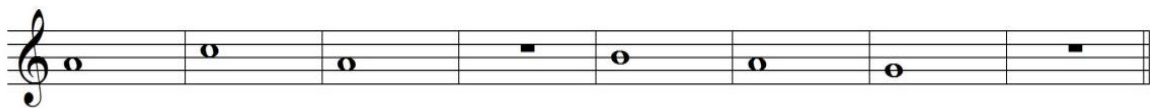
⑥

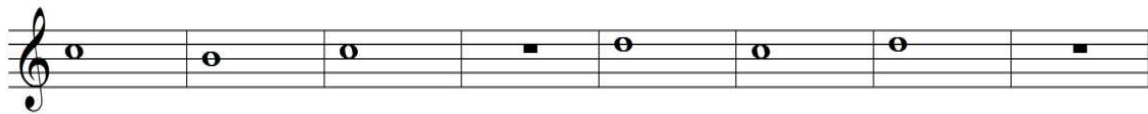
⑦

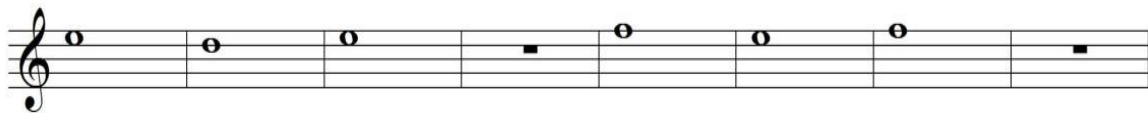
⑧

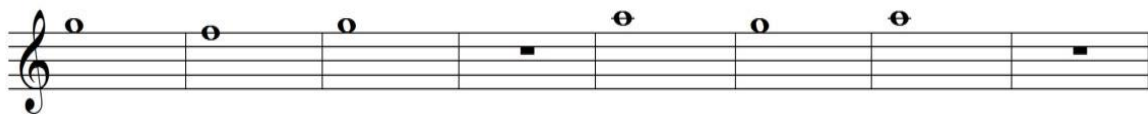
9

10

11

12

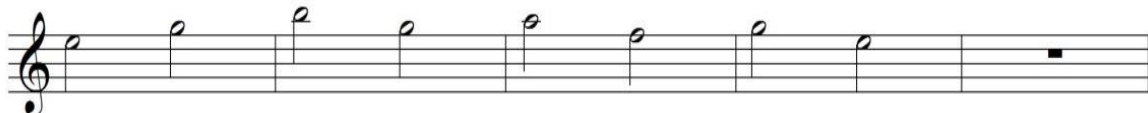
13

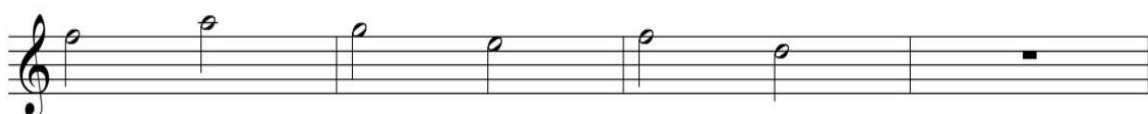
14

15

16

17

18

19

20

Şekil 4.5.2.1.3. İkinci Öğrenme Alanına İlişkin Etütler

Kazanım 3: Saksafon icrasında diyafram nefesini kullanabilme.

Kritik Davranışlar;

- a. Saksafon icrasında diyafram nefesinin önemini bilme.
- b. Diyafram kasının nasıl kullanılacağını bilme.
- c. Saksafon icrasında diyafram nefesini kullanma.

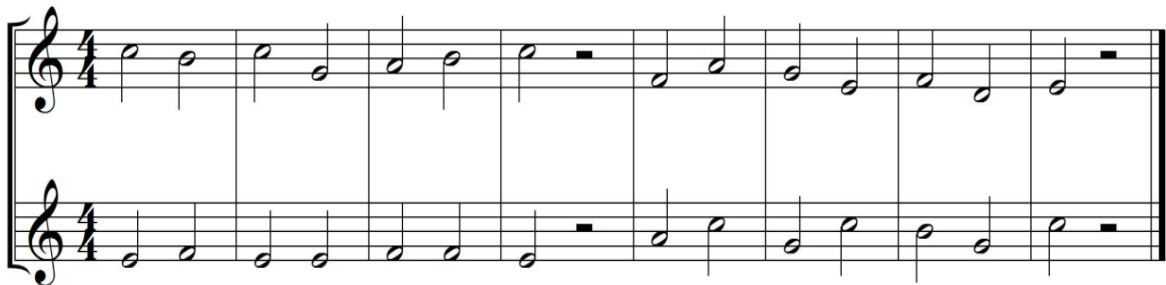
3. Etkinlik: Saksafon icrasında doğru nefes kullanımı oldukça önemlidir. Nefes alırken vücut pozisyonunda herhangi bir değişme olmaması gerekir aksi halde üretilen ses de bozulmalar meydana gelir. Nefes alırken vücudun pozisyonunu korumak için göğüs dik vaziyette olarak diyafram nefesi kullanılmalıdır. Diyafram kasının vücuttaki yeri tarif edilir. Diyafram nefesinin önemi ve saksafon icrası için gerekliliği anlatılır. Diyafram nefesinin kullanıldığı ve kullanılmadığı iki ayrı saksafon çalım örneği öğrenciye uygulamalı olarak gösterilir ve ne gibi farklılıklar olduğu konusunda öğrenciden yorum yapması istenir.

Diyafram kasının kullanımı ile ilgili olarak bilgi verilir. Küçük çocukların solunum esnasında aldıkları nefesin, insanların bir şeyi koklarken (örneğin bir çiçeği), köpeklerin özellikle koştuktan sonra dillerini dışarı çıkararak aldıkları nefesin diyafram kası kullanılarak elde edilen diyafram nefesi olduğuna dikkat çekilir.

Öğrenciden saksafon ile daha önce öğrendiği sesleri diyafram nefesi kullanarak icra etmesi istenir. Diyafram nefesinin kullanımı ile ilgili eksiklikler varsa öğrenciye bildirilir.

Sonuç Etkinlikleri:

1. Etkinlik: Öğrenci dolgun ve temiz ses elde etmek için gerekli olan doğru saksafon tutuşunu gösterir.
2. Etkinlik: Öğrenci aşağıdaki parçayı diyafram nefesini kullanarak saksafon ile icra eder.

Şekil 4.5.2.1.4. Do Majör Düet, Rubank Elementary Method s.3

4.5.2.2. Ölçme-Sınama Durumu:

Yönerge: İlgili öğrenme alanına ait kritik davranışların gerçekleşip gerçekleşmediğini ölçmek için 5 soruluk bir test hazırlanmıştır. Testteki ilk 4 soru 10 puanlık, 5. soru ise 60 puanlıktır.

Soru 1. Saksafon icrasında vücudun pozisyonunu gösteriniz?

Soru 2. Saksafon icrasında ellerin ve parmakların pozisyonunu gösteriniz?

Soru 3. Saksafon icrasında dişlerin ve dudakların pozisyonunu gösteriniz.

Soru 4. Diyafram nefesi nasıl alınır gösteriniz?

Soru 5. Aşağıdaki parçayı saksafon ile icra ediniz?

Şekil 4.5.2.2.1. İkinci Öğrenme Alanına Yönelik Performans Eseri

4.5.2.3. Değerlendirme

Yönerge: İlgili testten elde edilen 60 puan kritik davranışların elde edilmesinde başarılı olduğu anlamına gelmektedir. Testten elde edilen puanlar, kritik davranışların elde edilmesi hususunda bilgi vermesi bakımından önemlidir.

5. sorudaki parça icrasının değerlendirilmesi esnasında aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir. Aşağıda belirtilen her madde 10 puan üzerinde değerlendirilir.

1. Vücut pozisyonu doğru mu?
2. Ellerin ve parmakların pozisyonu doğru mu?
3. Dudakların ve dişlerin pozisyonu doğru mu?
4. Diyafram nefesinin kullanımı.
5. İcrada süre değerlerinin doğruluğu.
6. İcrada notaların doğruluğu.

Öğrencilerin aldığı puanlar aşağıdaki ölçütlere göre değerlendirilmiştir.

0 –19 arası puan	Yetersiz
20–39 arası puan	Az Yeterli
40–59 arası puan	Kısmen Yeterli
60–79 arası puan	Yeterli
80-100 arası puan	Tamamen Yeterli

Bu Ünite İle İlgili Seçilmiş Bazı Kaynaklar Şunlardır.

1. Larry Teal, The Art Of Saxophone Playing. Birch Tree Group Ltd. Princeton, New Jersey, U.S.A. 1963
2. Rubank Elementary Method Saksafon. N.W. HOVEY. Rubank Educational Library No: 41

4.5.3. Üçüncü Öğrenme Alanı Ve Alt Öğrenme Alanları

Öğrenme Alanı: Saksafon Üfleme Teknikleri,

Alt Öğrenme Alanları;

1. Saksafonda legato icra,
2. Saksafonda staccato icra.

4.5.3.1. Öğrenme Yaşantıları (Etkinlikler, Kazanımlar, Kritik Davranışlar)

Giriş Etkinlikleri

1. Etkinlik: Öğretici tarafından legato ve staccato icra ile ilgili örneklemeler saksafon ile icra edilir.
2. Etkinlik: Örneklemeler esnasında uygun yerlerde durularak öğrenciden, legato ve staccato arasındaki farklar hakkında yorum yapması istenir.

Gelişme Etkinlikleri

Kazanım 1. Saksafon icrasında legato ses üretebilme.

Kritik Davranışlar

- a. Legato terimini bilme.
- b. Saksafonda legato icra.

1. Etkinlik: Öğrenciye, Legato teriminin İtalyanca bir kelime olduğu ve “bağlı” anlamına geldiği anlatılır. Ayrıca, Legato teriminin bağ işareti ile gösterildiği, bağ işaretinin kapsadığı notaların aralarında boşluk olmadan tek nefeste icra edilmesi gerektiği ifade edilir. Bu terime karşılık olarak Türkçe “bağlı çalış” ifadesinin yaygın olarak kullanıldığı da öğrenciye hatırlatılır.

Legato terimi anlatıldıktan sonra saksafon ile örneklemeler yapılarak legato icra uygulamalı olarak öğrenciye gösterilir. Daha sonra öğrenciden aşağıdaki parçaları icra etmesi istenir. Öğrencinin icrası ile ilgili olarak gerekli düzeltmeler ve ikazlar yapılarak konunun öğrenci tarafından doğru anlaşılması ve icranın doğru olması sağlanır.

Şekil 4.5.3.1.1. Legato Çalışması İçin Düet, Rudy Wiedoeft's Complete Modern Method for The Saxophone s.32

Şekil 4.5.3.1.2. Legato Çalışması İçin Düet Rudy Wiedoeft's Complete Modern Method for The Saxophone s.32

Abdullah ÖNLÜ

Şekil 4.5.3.1.3. Üçüncü Öğrenme Alanına Yönelik Eser

Abdullah ÖNLÜ

Şekil 4.5.3.1.4. Üçüncü Öğrenme Alanına Yönelik Eser

Kazanım 2. Saksafon icrasında staccato ses üretebilme.

Kritik Davranışlar

- a. Staccato terimini bilme.
- b. Saksafon ile staccato icra.

2. Etkinlik: Öğrenciye, Staccato teriminin birbirinden ayrı, kesik kesik anlamlarına gelen İtalyanca bir kelime olduğu ifade edilir. Ayrıca, Staccato teriminin notanın üzerine ya da altına konulan bir noktayla ifade edildiği, nokta işaretinin bulunduğu notaların gerçek süre değerlerin daha kısa ve kesik kesik icra edilmesi gerektiği anlatılır. Staccato terimine karşılık olarak Türkçe “dilli çalış” ifadesinin yaygın olarak kullanıldığı öğrenciye hatırlatılır.

Staccato teriminin manası anlatıldıktan sonra saksafon ile örnekleme yapılarak staccato icra uygulamalı olarak öğrenciye gösterilir.

Daha sonra öğrenciden aşağıdaki parçaları icra etmesi istenir. Öğrencinin icrası ile ilgili olarak gerekli düzeltmeler ve ikazlar yapılarak konunun öğrenci tarafından doğru anlaşılması ve icranın doğru olması sağlanır.

Şekil 4.5.3.1.5. Staccato Çalışmaya Yönelik Eser, Completed Method for All Saxophones H. Klosé Part I. s. 22

Şekil 4.5.3.1.6. Staccato çalışmaya yönelik eser, completed method for all saxophones h. Klosé part 1. S. 54

Sonuç Etkinlikleri:

1. Etkinlik: Öğrenciden legato ve staccato terimleri arasındaki farkları ifade etmesi istenir. Öğrencinin ifadelerinden yola çıkılarak çeşitli yorumlar yapılır ve konu tekrar edilmiş olur.
2. Etkinlik: Öğrenciden aşağıdaki parçayı icra etmesi istenir ve icra ile ilgili çeşitli değerlendirmeler yapılarak konunun pekiştirilmesi sağlanır.

RONDE

R. PLANEL

Şekil 4.5.3.1.7. Ronde, Robert PLANEL

4.5.3.2. Ölçme-Sınama Durumu

Yönerge: İlgili öğrenme alanına ait kritik davranışların gerçekleşip gerçekleşmediğini ölçmek için 5 soruluk bir test hazırlanmıştır. Testteki ilk 4 soru 10 puanlık, 5. soru ise 60 puanlıktır.

Soru 1. Legato teriminin tanımını yapınız.

Soru 2. Staccato teriminin tanımını yapınız.

Soru 3. Legato hangi sembol ile gösterilir?

Soru 4. Staccato hangi sembol ile gösterilir?

Soru 5. Aşağıdaki parçayı saksafon ile icra ediniz?

Şekil 4.5.3.2.1. Üçüncü öğrenme alanına yönelik performans eseri

4.5.3.3. Değerlendirme

Yönerge: İlgili testten elde edilen 60 puan kritik davranışların elde edilmesinde başarılı olunduğu anlamına gelmektedir. Testten elde edilen puanlar, kritik davranışların elde edilmesi hususunda bilgi vermesi bakımından önemlidir.

5. sorudaki parça icrasının değerlendirilmesi esnasında aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir. Aşağıda belirtilen her madde 10 puan üzerinde değerlendirilir.

1. Saksafon icrasında tutuş, duruş doğru mu?
2. Saksafon icrasında üfleme tekniği doğru mu?
3. Diyafram nefesinin kullanımı.
4. İcrada notaların ve süre değerlerinin doğruluğu.
5. Legato İcra.
6. Staccato İcra.

Öğrencilerin aldığı puanlar aşağıdaki ölçütlere göre değerlendirilmiştir.

0 –19 arası puan	Yetersiz
20–39 arası puan	Az Yeterli
40–59 arası puan	Kısmen Yeterli
60–79 arası puan	Yeterli
80-100 arası puan	Tamamen Yeterli

Bu Ünite İle İlgili Seçilmiş Bazı Kaynaklar Şunlardır.

1. Complete Modern Method for The Saxophone
2. Completed Method for All Saxophones H. Klosé Part I-II.
3. Nouvelle Grande Methode de Saxophone Par A. Mayeur
4. Rudy Wiedoeft's Complete Modern Method for The Saxophone

4.5.4. Dördüncü Öğrenme Alanı Ve Alt Öğrenme Alanları

Öğrenme Alanı: Saksafonda Gürlük ve Hız Terimlerinin İcrası

Alt Öğrenme Alanları:

1. Saksafonda gürlük derecelerinin icrası
2. Saksafonda kreşendo ve dekreşendo gürlük değişimlerinin icrası
3. Saksafonda hız terimlerinin icrası

4.5.4.1. Öğrenme Yaşantıları (Etkinlikler, Kazanımlar, Kritik Davranışlar)

Giriş Etkinlikleri

1. Etkinlik: Öğreticinin, dersten önce hazırladığı içeriğinde değişik gürlük derecelerinden örnekler bulunan 2-3 dakikalık bir ses kaydı dinletilir.
2. Etkinlik: Ses kaydının dinlenmesi esnasında uygun yerlerde kayıt durdurularak öğrenciden, gürlük derecelerindeki farklar ile ilgili yorum yapması istenir.

Gelişme Etkinlikleri

Kazanım 1. Saksafon icrasında gürlük terimlerini ifade edebilme.

Kritik Davranışlar

1. Gürlük terimlerini bilme.

2. Saksafonda gürlük derecelerini icra etme.

1. Etkinlik: Öğrenciye, müzikal ifade de gürlük derecelerinin önemli bir yeri olduğu ve bu gürlük derecelerinin müzik yazısındaki karşılığı olarak çeşitli semboller kullanıldığı ifade edilir. Ve öğrenciye aşağıdaki bilgiler sunulur.

Gürlük terimi yerine nüans terimi de kullanılmaktadır. Bu terimler notanın altına yazılır ve farklı bir gürlük terimi görülüne kadar eser aynı gürlük derecesinde icra edilir. Gürlük derecelerini ifade eden belli başlı semboller ve ifade ettiği anlamlar şunlardır.

Tablo 4.5.4.1.1. Gürlük Terimlerinin Tanımları

<u>Sembolü</u>	<u>Terimi</u>	<u>Anlamı</u>
<i>pp</i>	Pianissimo	Çok hafif
<i>p</i>	Piano	Hafif
<i>mp</i>	Mezzo piano	Orta hafif
<i>mf</i>	Mezzo forte	Orta kuvvetli
<i>f</i>	Forte	Kuvvetli
<i>ff</i>	Fortissimo	Çok kuvvetli

Müzikte bulunan gürlük terimleri yukarı saydıklarımızdan ibaret değildir. Daha pek çok gürlük terimi vardır.

Genelde gürlük terimleri müzik eserlerinin başlangıcından itibaren kullanılır ve icracıya eserin hangi gürlük derecesinde çalınacağı hakkında bilgi verir. Eğer eserin başında herhangi bir gürlük terimi yoksa eser orta gürlük derecesinde icra edilir.

Konuyla ilgili gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra öğrenciye bu gürlük terimlerinin saksafon ile icrasına yönelik örneklemeler yapılır.

Daha sonra öğrenciden gürlük terimlerini örneklemesi istenir. Görülen yanlışlıklar düzeltilerek konunun öğrenci tarafından doğru anlaşılması ve icranın doğru yapılması sağlanır.

Abdullah ÖNLÜ

Şekil 4.5.4.1.1. Dördüncü Öğrenme Alanına Yönelik Eser

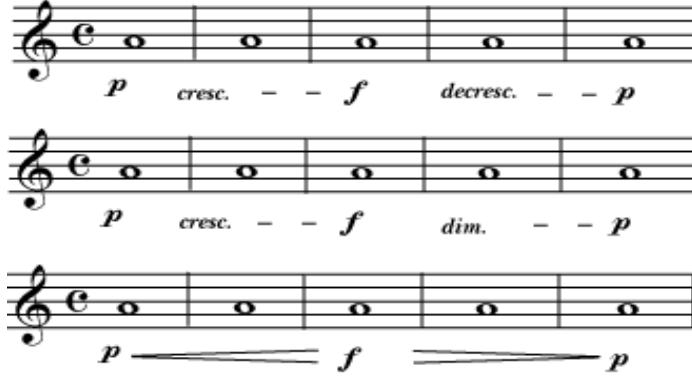
Şekil 4.5.4.1.2. Dördüncü Öğrenme Alanına Yönelik Eser

Kazanım 2. Saksafon icrasında gürlük değişimlerini ifade edebilme.

Kritik Davranışlar

1. Kreşendo ve dekreşendo terimlerini bilme.
2. Saksafon ile kreşendo ve dekreşendo gürlük değişimlerini icra etme.
2. Etkinlik: Öğrenciye, çeşitli gürlük dereceleri olduğu gibi gürlük dereceleri arasında geçiş yapmayı sağlayan çeşitli gürlük terimleri olduğu ifade edilir. Konuyla ilgili aşağıdaki bilgiler öğrenciye sunulur.

Gürlük dereceleri arasındaki geçiş için kullanılan terimler arasında kreşendo ve dekreşendo terimleri vardır. Bu terimler müzik eserinde yazıyla gösterildiği gibi aşağıda görüldüğü üzere sembolle de gösterilebilir.

Şekil 4.5.4.1.3. Gürlük Değişimleri

Verilen örnekte görüldüğü üzere, kreşendo veya dekreşendo nun başladığı ve bittiği yerde yine gürlük terimleri vardır. Bu terimler bize gürlük derecesinin hangi düzeyden hangi düzeye yükseleceği veya azalacağı hakkında bilgi vermektedir. Örnekte; piano olan gürlük derecesi 2 ölçü içerisinde forte gürlük derecesine çıkılması ve forte den iki ölçü içerisinde tekrar piano gürlük derecesine inilmesi gerektiğini bildirmektedir.

Konuyla ilgili gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra öğrenciye bu gürlük terimlerinin saksafon ile icrasına yönelik örneklemeler yapılır.

Daha sonra öğrenciden gürlük terimlerini örneklemesi istenir. Görülen yanlışlıklar düzeltilerek konunun öğrenci tarafından doğru anlaşılması ve icranın doğru yapılması sağlanır.

5

9

13

f

mf

f

ff

mf

Şekil 4.5.4.1.4. Dördüncü Öğrenme Alanına Yönelik Eser

Kazanım 3. Saksafon icrasında hız terimlerini ifade edebilme.

Kritik Davranışlar

1. Hız terimlerini bilme.
2. Saksafon ile hız terimlerini icra etme.

3. Etkinlik: Öğrenciye, müzik eserinin hangi hızda çalınması gerektiğini anlatmak kullanılan çeşitli hız terimlerinin bulunduğu ifade edilir. Hız terimleri ilgili aşağıdaki bilgiler öğrenciye sunulur.

Hız terimleri 1 dakika içinde kaç vuruş yapılması gerektiğini bildiren terimlerdir. Bu vuruşları tam olarak sayabilmek için metronom kullanılır. Günümüzde elektronik ve mekanik olmak üzere iki türlü metronom kullanılmaktadır. Bilgisayarlar ve cep telefonları da gerekli yazılımlar sağlandığında elektronik metronom olarak kullanılabilir.

Eserin hangi hızda çalınması gerektiğini ifade eden hız terimi portenin üzerine yazılarak gösterilir. Bazı hız terimleri ve metronomları aşağıdaki gibidir.

Tablo 4.5.4.1.2. Hız Terimleri ve Dakikadaki Vuruş Sayıları

Largo	45-60
Larghetto	60-66
Adagio	66-76
Andante	76-108
Moderato	108-120
Allegro	120-168
Presto	168-200
Prestissimo	200-208

(Harnum, 2001, s.81).

Sonuç Etkinlikleri:

1. Etkinlik: Öğrenciden gürlük terimleri arasındaki farkları ifade etmesi istenir. Öğrencinin ifadelerinden yola çıkılarak çeşitli yorumlar yapılır ve konu tekrar edilmiş olur.
2. Etkinlik: Öğrenciden metronomu dakika da 110 vuruşa ayarlaması ve bu vuruşa karşılık gelen terimi söylemesi istenir.

4.5.4.2. Ölçme-Sınama Durumu

Yönerge: İlgili öğrenme alanına ait kritik davranışların gerçekleşip gerçekleşmediğini ölçmek için 5 soruluk bir test hazırlanmıştır. Testteki ilk 4 soru 10 puanlık, 5. soru ise 60 puanlıktır.

Soru 1. Piano, mezzo forte ve forte terimlerinin tanımını yapınız.

Soru 2. Kreşendo ve dekresendo terimlerinin tanımını yapınız.

Soru 3. Largo, moderato, allegro hız terimlerinin tanımını yapınız.

Soru 4. Metronomun çalışma sistemini anlatınız.

Soru 5. Aşağıdaki parçayı saksafon ile icra ediniz?

Theme from Clarinet Concerto (2nd movement)

W.A. MOZART

Lento

The musical score is for the Theme from Clarinet Concerto (2nd movement) by W.A. Mozart. It is in 3/4 time, key of B-flat major, and marked Lento. The score is arranged for Alto Sax and Piano. The first system shows the Alto Sax and Piano parts. The second system shows the Alto Sax and Piano parts with a repeat sign. The third system shows the Alto Sax and Piano parts with a repeat sign.

Alto Sax

Piano

A. Sax.

Pno.

Şekil 4.5.4.2.1. Dördüncü Öğrenme Alanına Yönelik Performans Eseri

4.5.4.3. Değerlendirme

Yönerge: İlgili testten elde edilen 60 puan kritik davranışların elde edilmesinde başarılı olduğu anlamına gelmektedir. Testten elde edilen puanlar, kritik davranışların elde edilmesi hususunda bilgi vermesi bakımından önemlidir.

5. sorudaki parça icrasının değerlendirilmesi esnasında aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir. Aşağıda belirtilen her madde 10 puan üzerinde değerlendirilir.

1. Saksafon icrasında tutuş, duruş doğru mu?
2. Saksafon icrasında üfleme tekniği doğru mu?
3. Diyafram nefesinin kullanımı.
4. İcrada notaların ve süre değerlerinin doğruluğu.
5. Gürlük terimlerine uygun icra.
6. Tempoya uygun icra.

Öğrencilerin aldığı puanlar aşağıdaki ölçütlere göre değerlendirilmiştir.

0 –19 arası puan	Yetersiz
20–39 arası puan	Az Yeterli
40–59 arası puan	Kısmen Yeterli
60–79 arası puan	Yeterli
80-100 arası puan	Tamamen Yeterli

Bu Ünite İle İlgili Seçilmiş Bazı Kaynaklar Şunlardır.

1. Rudy Wiedoeft's Complete Modern Method for The Saxophone, Bert WORTH.
2. Completed Method for All Saxophones, H. KLOSE.
3. Nouvelle Grande Methode de Saxophone, A. MAYEUR.
4. Basic Music Theory, 4th ed.: How to Read, Write, and Understand Written Music, Jonathan HARNUM.
5. The Complete Idiot's Guide to Music Theory, Michael MILLER.

4.5.5. Beşinci Öğrenme Alanı Ve Alt Öğrenme Alanları

Öğrenme Alanı: Dizi-Etüt-Eser

Alt Öğrenme Alanları:

1. Sol Majör Dizisi ve Sol Majör tonunda etüt ve eser icrası
2. Mi Minör Dizisi ve Mi Minör tonunda etüt ve eser icrası
3. Do Majör Dizisi ve Do Majör tonunda etüt ve eser icrası
4. La Minör Dizisi ve La Minör tonunda etüt ve eser icrası

4.5.5.1. Öğrenme Yaşantıları (Etkinlikler, Kazanımlar, Kritik Davranışlar)

Giriş Etkinlikleri;

1. Etkinlik: Öğrenciye piyanoda veya sesli kayıt ile majör ve minör akorlar dinletilir. Aralarındaki fark hakkında yorum yapması istenir,
2. Etkinlik: Öğrenciye içinde majörden minöre veya minörden majöre modülasyon olan bir parça çalınır ve yorum yapması istenir.

Gelişme Etkinlikleri;

Kazanım 1, Sol Majör dizisini kavrayabilme.

Kritik Davranışlar

- a. Sol majör dizisini oluşturan sesleri bilme.
- b. Sol majör dizisini oluşturan sesleri üretme.

1. Etkinlik: Öğrenciye müzikte majör ve minör olarak adlandırılan iki temel dizi olduğu ve dizinin aynı zamanda gam olarak adlandırıldığı ifade edilir. Sol majör dizi ile ilgili bilgiler öğrenciye aşağıdaki şekilde sunulur.

Majör ve minör diziler 8 sestten oluşur. Seslerin birbirleri arasındaki yükseklik farkına aralık denmektedir. Sol majör dizisinde kullanılan aralıklar tam ve yarım aralıklardır. Tam aralığa büyük ikili aralığı, yarım aralığa küçük ikili aralığı denir. Bütün majör diziler 2 tam 1 yarım 3 tam bir yarım aralığından oluşmaktadır. Sol majör dizisi de aşağıdaki gibidir.

Konunun anlatımı esnasında piyano kullanılarak öğrencinin görsel olarak dizileri daha iyi anlaması sağlanabilir.

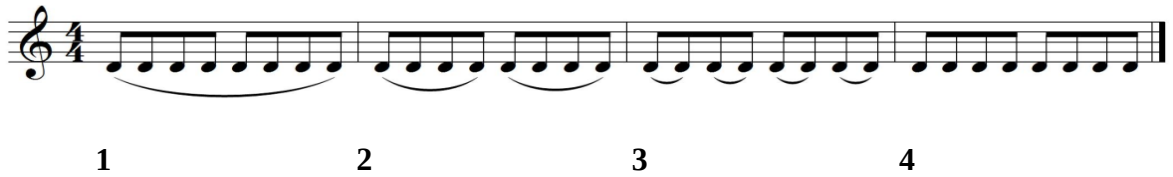
Şekil 4.5.5.1.1. Sol Majör Dizi

Daha sonra öğrenciden Sol majör tonundaki aşağıdaki etüt ve eseri icra etmesi istenir, icra esnasında gerekli düzeltmeler yapılır.

Şekil 4.5.5.1.2. Sol Majör Etüt

Not: Yukarıdaki etüdü aşağıda gösterilen şekillerde çalınız.

Şekil 4.5.5.1.3. Sol Majör Etüt Çalışma Şekilleri

Spring (From The Four Seasons')

A. Vivaldi

Flto Sax

Piano

f

5

5

p

10

10

f

The image shows a musical score for the Spring movement of Vivaldi's Four Seasons. It is written for violin and piano. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 3/4. The score is divided into three systems. The first system starts at measure 14, the second at measure 18, and the third at measure 23. The piano part has a consistent eighth-note bass line. The violin part has a melodic line with some grace notes. Dynamics like 'p' (piano) are indicated in the second system.

Şekil 4.5.5.1.4. Spring (Dört Mevsim Konçertosundan Bahar Teması), Antonio Vivaldi.

Kazanım 2. Mi Minör dizisini kavrayabilme.

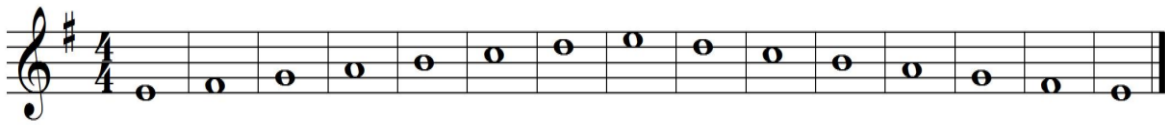
Kritik Davranışlar

- a. Mi Minör dizisini oluşturan sesleri bilme.

b. Mi Minör dizisini oluşturan sesleri üretme.

2. Etkinlik: Mi minör dizi ile ilgili bilgiler aşağıdaki şekilde sunulur. Üç türlü minör dizi vardır. Ve bu minör diziler “İlgili” ya da “akraba” diye adlandırılan majör dizilerden oluşur. Mi minör Sol majörün ilgili ya da akraba minörüdür. İlgili minör, majör dizinin altıncı sesinden başlayarak oluşturulan yeni dizinin ismidir. Bu Sol majör için mi minördür (doğal).

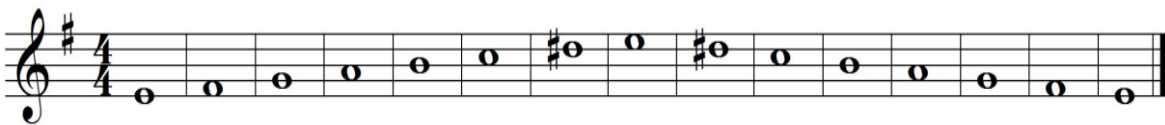
Minörler üç çeşittir. Majörün altıncı sesinden başlayarak oluşturulan minör dizi doğal minör olarak adlandırılır. Doğal minörün 7. sesinin yarım ses (küçük ikili) tizleştirilmesiyle oluşturulan diziye armonik minör denir. Doğal minörün 6. ve 7. seslerinin yarımşar ses tizleştirilmesiyle oluşturulan diziye ise melodik minör denir. Melodik minör diğer minörlerden farklı olarak sesler aşağı doğru inerken doğal minör şekline geçer. Konunun piyano kullanılarak anlatılması öğrencinin konuyu daha iyi anlamasına yardımcı olabilir.

Şekil 4.5.5.1.5. Mi Doğal Minör

Şekil 4.5.5.1.6. Mi Melodik Minör

Şekil 4.5.5.1.7. Mi Armonik Minör

Konu anlatıldıktan sonra mi minör tonunda etüt ve eser çaldırılır. Gerekli düzeltmeler yapılır.

Not: Yukarıdaki etüdü aşağıda gösterilen şekillerde çalınız.

Hungarian Dance No:5

Johannes Brahms

Alto Sax

mf

Piano

5

5

9

f

The musical score is written for Alto Sax and Piano. The Alto Sax part is in the treble clef, and the Piano part is in the grand staff (treble and bass clefs). The key signature has one sharp (F#), and the time signature is 2/4. The score is divided into three systems, each starting with a measure number (1, 5, 9). The Alto Sax part features a melodic line with slurs and a dynamic of *mf*. The Piano part features a rhythmic accompaniment with chords and a dynamic of *f*.

13

mf

13

17

f

17

21

21

25

mf

29

f

33

mf

The image displays a musical score for 'Macar Dansı' (Hungarian Dance) by Johannes Brahms, specifically measures 37 through 45. The score is written for a piano and features a treble and bass staff for the piano accompaniment, and a single treble staff for the melody. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 2/4. The melody begins at measure 37 with a half note G4, followed by a quarter note A4, and then a half note B4. The piano accompaniment consists of a steady eighth-note pattern in the right hand and a half-note pattern in the left hand. The score includes dynamic markings: *f* (forte) at measure 41 and *mf* (mezzo-forte) at measure 45. The piece concludes with a double bar line at the end of measure 45.

Şekil 4.5.5.1.10. Macar Dansı, Johannes BRAHMS

Kazanım 3. Do Majör dizisini kavrayabilme.

Kritik Davranışlar

- a. Do majör dizisini oluşturan sesleri bilme.
- b. Do majör dizisini oluşturan sesleri üretme.

3. Etkinlik: Do Majör dizisi ile ilgili bilgiler aşağıdaki şekilde sunulur. Sol majör için geçerli olan kurallar bütün majörler için geçerlidir. Dolayısıyla sol majörü oluşturan aralıklar ile do majörü oluşturan aralıklar aynıdır. Bu bilgiler ışığında öğrenciden teorik olarak do majör dizisini oluşturmaları istenir.

Şekil 4.5.5.1.11 Do Majör Dizi

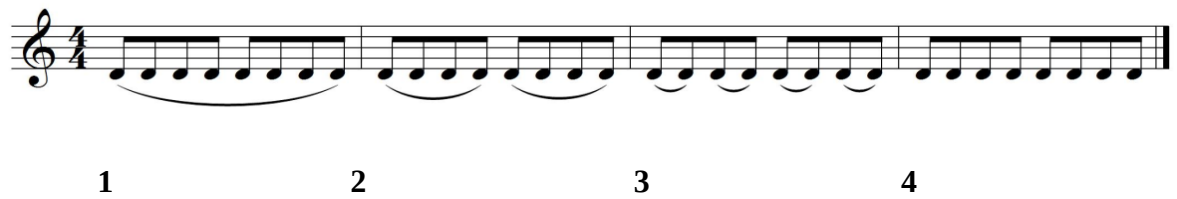
Konunun anlatımı esnasında piyano kullanılarak öğrencinin görsel olarak dizileri daha iyi anlaması sağlanabilir.

Daha sonra öğrenciden Do majör tonundaki aşağıdaki etüt ve eseri icra etmesi istenir, icra esnasında gerekli düzeltmeler yapılır.

Şekil 4.5.5.1.12. Do Majör Etüt

Not: Yukarıdaki etüdü aşağıda gösterilen şekillerde çalınız.

Şekil 4.5.5.1.13. Do Majör Etüt Çalışma Şekilleri

Horn Concerto No:4

Fourth Movement

Wolfgang Amadeus MOZART

Alto Sax

Piano

p

5

8

f

13

This musical score is for the fourth movement of the Horn Concerto No. 4 by Wolfgang Amadeus Mozart, specifically for the Alto Saxophone and Piano. The score is written in G major (one sharp) and 3/4 time. It consists of 13 measures. The Alto Saxophone part begins with a piano (*p*) dynamic, playing a series of eighth and sixteenth notes. The Piano accompaniment also starts with a piano (*p*) dynamic, featuring a steady eighth-note bass line and chords in the right hand. At measure 5, the Alto Saxophone has a melodic line, while the Piano continues its accompaniment. At measure 8, the Alto Saxophone has a short melodic phrase, and the Piano part becomes more active, with a forte (*f*) dynamic marking. The score ends at measure 13, where the Alto Saxophone has a final melodic line and the Piano concludes with a few chords.

17

mf

p

22

27

33

37

p

42

mf

47

p

53

f

58

63

68

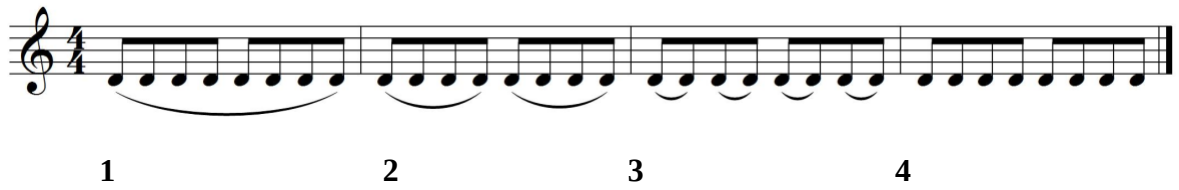
72

Şekil 4.5.5.1.14. Korno Konçertosu 4. Bölüm, Wolfgang Amadeus MOZART

Şekil 4.5.5.1.18. La Minör Etüt

Not: Yukarıdaki etüdü aşağıda gösterilen şekillerde çalınız.

Şekil 4.5.5.1.19. La Minör Etüt Çalışma Şekilleri

Suite for Jazz Orchestra No. 2

Dmitri Shostakovich

Alto Sax

Piano

mf

This system contains measures 1 through 6 of the piece. The Alto Saxophone part is in treble clef with a 3/4 time signature. It has rests for the first four measures, followed by a half note G4 in measure 5 and a quarter note F4 in measure 6. The piano part is in bass clef with a 3/4 time signature and a key signature of two flats (Bb, Eb). It features a steady accompaniment of eighth notes in the left hand and chords in the right hand, starting with a *mf* dynamic marking.

7

This system contains measures 7 through 12. The Alto Saxophone part continues with a melodic line: a half note G4, quarter notes A4, Bb4, C5, D5, E5, and a half note D5. The piano accompaniment continues with the same rhythmic pattern of eighth notes and chords.

13

This system contains measures 13 through 18. The Alto Saxophone part continues with a melodic line: a half note D5, quarter notes E5, F5, G5, F5, E5, and a half note D5. The piano accompaniment continues with the same rhythmic pattern of eighth notes and chords.

19

19

25

25

31

31

37

37

43

f

43

49

49

57

rit. a tempo

63

71

The image displays a musical score for Jazz Suite No. 2 by Dmitri Shostakovich, specifically measures 78 through 92. The score is written for a single melodic line (likely saxophone or trumpet) and a piano accompaniment. The key signature is B-flat major (two flats), and the time signature is 4/4.

Measures 78-85: The melodic line begins with a series of eighth notes, followed by a half note, and then a quarter note. The piano accompaniment consists of a steady eighth-note pattern in the right hand and a bass line of eighth notes in the left hand. A *mf* (mezzo-forte) dynamic marking is present at the end of measure 78.

Measures 86-91: The melodic line continues with a series of eighth notes, followed by a half note, and then a quarter note. The piano accompaniment consists of a steady eighth-note pattern in the right hand and a bass line of eighth notes in the left hand.

Measure 92: The melodic line concludes with a half note, followed by a quarter note, and then a half note. The piano accompaniment consists of a steady eighth-note pattern in the right hand and a bass line of eighth notes in the left hand.

Şekil 4.5.5.1.20 Jazz Suite No: 2, Dmitri SHOSTAKOVİCH

Sonuç Etkinlikleri:

1. Etkinlik: Öğrenciden ilgili minörün nasıl bulunacağını anlatması istenir.
2. Etkinlik: Öğrenciden Do majör dizisini oluşturan sesleri saksafon ile icra etmesi istenir.

4.5.5.2. Ölçme-Sınama Durumu

Yönerge: İlgili öğrenme alanına ait kritik davranışların gerçekleşip gerçekleşmediğini ölçmek için 5 soruluk bir test hazırlanmıştır. Testteki ilk 4 soru 10 puanlık, 5. soru ise 60 puanlıktır.

Soru 1. İlgili minör nedir, nasıl bulunur? Do Majör ve Sol Majörün ilgili minörleri nelerdir?

Soru 2. Mi armonik minör dizisini çıkıcı ve inici olarak yazınız.

Soru 3. Mi melodik minör dizisini çıkıcı ve inici olarak yazınız.

Soru 4. La doğal minör dizisini çıkıcı ve inici olarak yazınız.

Soru 5. Aşağıdaki parçayı saksafon ile icra ediniz?

First Duo
From
Three Duos

Originally for Clarinet and Bassoon

Ludwig van Beethoven

Moderato (♩ = c. 108)

f

4

4

7

7

11

p

11

15

15

18

mf

18

22

22

25

25

29

mf

29

The musical score consists of two staves. The first staff begins at measure 15 and ends at measure 29. The second staff also begins at measure 15 and ends at measure 29. The key signature is one sharp (F#). The first staff contains measures 15, 18, 22, 25, and 29. The second staff contains measures 15, 18, 22, 25, and 29. The score includes various musical notations such as eighth notes, sixteenth notes, and rests. Dynamic markings 'mf' are present at measures 18 and 29.

The image displays a musical score for a performance piece, consisting of two staves. The score is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#). The notation includes various musical elements such as notes, rests, and dynamic markings.

Staff 1 (Top):

- Measures 32-35: The first staff begins with measure 32, marked with a treble clef and a sharp key signature. It features a series of eighth notes and a half note, followed by a measure with a half note and a quarter rest. The dynamic marking *mf* (mezzo-forte) is present.
- Measures 36-39: The second staff continues the melody with eighth notes and a half note, followed by a measure with a half note and a quarter rest. The dynamic marking *f* (forte) is present.
- Measures 40-43: The third staff continues the melody with eighth notes and a half note, followed by a measure with a half note and a quarter rest. The dynamic marking *f* (forte) is present.
- Measures 44-46: The fourth staff continues the melody with eighth notes and a half note, followed by a measure with a half note and a quarter rest. The dynamic marking *p* (piano) is present.

Staff 2 (Bottom):

- Measures 32-35: The second staff begins with measure 32, marked with a treble clef and a sharp key signature. It features a series of eighth notes and a half note, followed by a measure with a half note and a quarter rest. The dynamic marking *f* (forte) is present.
- Measures 36-39: The third staff continues the melody with eighth notes and a half note, followed by a measure with a half note and a quarter rest. The dynamic marking *f* (forte) is present.
- Measures 40-43: The fourth staff continues the melody with eighth notes and a half note, followed by a measure with a half note and a quarter rest. The dynamic marking *f* (forte) is present.
- Measures 44-46: The fifth staff continues the melody with eighth notes and a half note, followed by a measure with a half note and a quarter rest. The dynamic marking *p* (piano) is present.

Şekil 4.5.5.2.1. Beşinci Öğrenme Alanına Yönelik Performans Eseri

4.5.5.3. Değerlendirme

Yönerge: İlgili testten elde edilen 60 puan kritik davranışların elde edilmesinde başarılı olduğu anlamına gelmektedir. Testten elde edilen puanlar, kritik davranışların elde edilmesi hususunda bilgi vermesi bakımından önemlidir.

5. sorudaki parça icrasının değerlendirilmesi esnasında aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir. Aşağıda belirtilen her madde 10 puan üzerinde değerlendirilir.

1. Saksafon icrasında tutuş, duruş doğru mu?
2. Saksafon icrasında üfleme tekniği doğru mu?
3. Diyafram nefesinin kullanımı.
4. İcrada notaların süre değerlerinin doğruluğu.
5. Gürlük terimlerine uygun icrası.
6. Tempoya uygun icra.

Öğrencilerin aldığı puanlar aşağıdaki ölçütlere göre değerlendirilmiştir.

0 –19 arası puan	Yetersiz
20–39 arası puan	Az Yeterli
40–59 arası puan	Kısmen Yeterli
60–79 arası puan	Yeterli
80-100 arası puan	Tamamen Yeterli

Bu Ünite İle İlgili Seçilmiş Bazı Kaynaklar Şunlardır.

1. Complete Modern Method for The Saxophone
2. Completed Method for All Saxophones H. Klosé
3. Nouvelle Grande Methode de Saxophone Par A. Mayeur
4. Basic Music Theory, 4th ed.: How to Read, Write, and Understand Written Music, Jonathan HARNUM.
5. The Complete Idiot's Guide to Music Theory, Michael MILLER.

4.6. Hazırlanan Saksafon Öğretim Programının Uzman Görüşleri Çerçevesinde Uygulamadaki Görünümüne İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Öğretim programının uygulanmasından sonra, programın planlama aşamasında tespit edilmiş olan 2 eser öğrenciler tarafından icra edilmiş ve kayıt (video) altına alınmıştır. Alınan kayıtlar 3 uzmana izlettirilmiş ve program sonunda öğrenciler tarafından kazanılması istenen davranışları ölçmeye yönelik olarak önceden hazırlanmış olan performans ölçeğine göre değerlendirmeleri alınmıştır.

Performans ölçeği 10’ar puanlık 10 maddeden oluşmaktadır. Performans ölçeğinden elde edilen puanlar şu şekilde değerlendirilecektir; 0–19 Yetersiz, 20–39 “Az Yeterli”, 40–59 “Kısmen Yeterli”, 60 – 79 “Yeterli”, 80–100 arası puanlar “Tamamen Yeterli”.

Öğrencilerin uzmanlarca değerlendirilen performans puanları tablo 4.6.1., 4.6.2., 4.6.3., 4.6.4.’de gösterilmiştir.

Tablo 4.6.1. Öğrenci 1'in Jazz Suite'e Ait Performans Değerlendirme Ölçeği ve Aldığı Puanlar

Öğrenci 1	Jazz Suite		
DAVRANIŞLAR	Uzman 1	Uzman 2	Uzman 3
1. Saksafon tutuşunda vücudun pozisyonunu gösterme	10	9	8
2. Dolgun temiz ses üretme	8	10	9
3. Nefes kontrolünü sağlama	10	10	9
4. Ses yüksekliklerini ve nota süre değerlerini doğru icra etme	8	9	9
5. Legato notaları doğru icra etme	9	10	10
6. Staccato notaları doğru icra etme	9	9	9
7. Gürlük ve hız terimlerini doğru icra etme	8	8	8
8. Eseri müzikal bir bütünlük içinde icra etme	8	9	9
9. Entonasyon	9	10	10
10. Eşlikli icrada ritim uyumu sağlama	10	10	9
Toplam Puan	89	94	90

Tablo 4.6.1.'de Öğrenci 1'in Jazz Suite icrasına ait uzman değerlendirme puanları sunulmuştur. Uzman görüşlerinin icraya ait değerlendirme puanlarına bakıldığında Öğrenci 1'in aldığı en düşük puan 8 ve 3 uzmanın puanlarının ortalaması 91'dir. Performans ölçeğinin değerlendirilmesinde esas alınan ölçeğe göre 91 puanı "tamamen yeterli" düzeyine karşılık gelmektedir.

Tablo 4.6.2. Öğrenci 2'nin Jazz Suite'e Ait Performans Değerlendirme Ölçeği ve Aldığı Puanlar

Öğrenci 2	Jazz Suite		
DAVRANIŞLAR	Uzman 1	Uzman 2	Uzman 3
1. Saksafon tutuşunda vücudun pozisyonunu gösterme	10	10	9
2. Dolgun temiz ses üretme	9	10	9
3. Nefes kontrolünü sağlama	10	10	10
4. Ses yüksekliklerini ve nota süre değerlerini doğru icra etme	10	9	10
5. Legato notaları doğru icra etme	9	10	10
6. Staccato notaları doğru icra etme	8	9	10
7. Gürlük ve hız terimlerini doğru icra etme	8	9	10
8. Eseri müzikal bir bütünlük içinde icra etme	9	9	9
9. Entonasyon	9	10	10
10. Eşlikli icrada ritim uyumu sağlama	10	10	9
Toplam Puan	92	96	96

Tablo 4.6.2.'de Öğrenci 2'nin Jazz Suite icrasına ait uzman değerlendirme puanları sunulmuştur. Uzman görüşlerinin icraya ait değerlendirme puanlarına bakıldığında Öğrenci 1'in aldığı en düşük puan 9 ve 3 uzmanın puanlarının ortalaması 94,5'dir. Performans ölçeğinin değerlendirilmesinde esas alınan ölçeğe göre 94,5 puanı "tamamen yeterli" düzeyine karşılık gelmektedir.

Tablo 4.6.3. Öğrenci 1'in Hungarian Dance'a Ait Performans Değerlendirme Ölçeği ve Aldığı Puanlar

Öğrenci 1	Hungarian Dance		
DAVRANIŞLAR	Uzman 1	Uzman 2	Uzman 3
1. Saksafon tutuşunda vücudun pozisyonunu gösterme	10	9	8
2. Dolgun temiz ses üretme	9	10	9
3. Nefes kontrolünü sağlama	10	10	9
4. Ses yüksekliklerini ve nota süre değerlerini doğru icra etme	9	9	8
5. Legato notaları doğru icra etme	8	9	9
6. Staccato notaları doğru icra etme	9	9	10
7. Gürlük ve hız terimlerini doğru icra etme	9	8	8
8. Eseri müzikal bir bütünlük içinde icra etme	9	9	9
9. Entonasyon	9	9	9
10. Eşlikli icrada ritim uyumu sağlama	10	10	9
Toplam Puan	92	92	88

Tablo 4.6.3.'de Öğrenci 1'in Hungarian Dance icrasına ait uzman değerlendirme puanları sunulmuştur. Uzman görüşlerinin icraya ait değerlendirme puanlarına bakıldığında Öğrenci 1'in aldığı en düşük puan 8 ve 3 uzmanın puanlarının ortalaması 90,5'dir. Performans ölçeğinin değerlendirilmesinde esas alınan ölçeğe göre 90,5 puanı "tamamen yeterli" düzeyine karşılık gelmektedir.

Tablo 4.6.4. Öğrenci 2'nin Hungarian Dance'a Ait Performans Değerlendirme Ölçeği ve Aldığı Puanlar

Öğrenci 2	Hungarian Dance		
DAVRANIŞLAR	Uzman 1	Uzman 2	Uzman 3
1. Saksafon tutuşunda vücudun pozisyonunu gösterme	10	10	9
2. Dolgun temiz ses üretme	9	10	9
3. Nefes kontrolünü sağlama	10	10	10
4. Ses yüksekliklerini ve nota süre değerlerini doğru icra etme	9	9	9
5. Legato notaları doğru icra etme	10	10	10
6. Staccato notaları doğru icra etme	10	10	10
7. Gürlük ve hız terimlerini doğru icra etme	9	9	9
8. Eseri müzikal bir bütünlük içinde icra etme	9	8	8
9. Entonasyon	9	9	10
10. Eşlikli icrada ritim uyumu sağlama	10	10	9
Toplam Puan	95	95	93

Tablo 4.6.4.'de Öğrenci 2'nin Hungarian Dance icrasına ait uzman değerlendirme puanları sunulmuştur. Uzman görüşlerinin icraya ait değerlendirme puanlarına bakıldığında Öğrenci 2'nin aldığı en düşük puan 9 ve 3 uzmanın puanlarının ortalaması 94'dür. Performans ölçeğinin değerlendirilmesinde esas alınan ölçeğe göre 94 puanı "tamamen yeterli" düzeyine karşılık gelmektedir.

4.7. Hazırlanan Saksafon Öğretim Programının Uygulamadaki Görünümüne Yönelik Süreç ve Sonuç Değerlendirmelerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Öğretim programının uygulanması esnasında öğrenme alanları sonunda yapılan süreç değerlendirme sınavlarında her iki öğrencinin de aldığı puanlar 80-100 puan aralığındadır. Planlama aşamasında belirlenen ölçüte göre her iki öğrencide süreç değerlendirme sınavlarında "tamamen yeterli" kategorisinde değerlendirilmiştir.

Öğretim programının uygulanmasından sonra öğrenciler tarafından icra edilen, planlama aşamasında belirlenmiş olan 2 eserin 3 uzman tarafından değerlendirilmesi sonucu öğrencilerin elde ettikleri puanlar 80-100 puan aralığındadır. Daha önce belirlenen ölçüte göre bu puan aralığı “tamamen yeterli” kategorisindedir.

Öğrencilerin uygulama esnasında ve uygulama sonunda yapılan değerlendirme neticesinde aldıkları puan, hem öğrencilerin başarısını hem de programın başarısını göstermektedir.

Süreç değerlendirmesinde elde edilen puanların ortalaması tablo 4.7.1.’de gösterilmiştir.

Tablo 4.7.1. Öğrenme Alanları Değerlendirme Puan Ortalamaları

Öğrenme Alanları	Öğrencilerin Puan Ortalaması
1. Öğrenme Alanı Değerlendirme Puanı	100 (Tamamen Yeterli)
2. Öğrenme Alanı Değerlendirme Puanı	90.5 (Tamamen Yeterli)
3. Öğrenme Alanı Değerlendirme Puanı	97 (Tamamen Yeterli)
4. Öğrenme Alanı Değerlendirme Puanı	96 (Tamamen Yeterli)
5. Öğrenme Alanı Değerlendirme Puanı	94.5 (Tamamen Yeterli)
Ortalama Puan	95.6 (Tamamen Yeterli)

Uygulama sonunda uzmanlar tarafından yapılan değerlendirme puanlarının ortalaması tablo 4.7.2.’de gösterilmiştir.

Tablo 4.7.2. Uygulama Sonu Uzman Değerlendirmeleri Puan Ortalaması

Eser Adı	Öğrencilerin Puan Ortalaması
Jazz Suite	92.8 (Tamamen Yeterli)
Hungarian Dance	92.5 (Tamamen Yeterli)
Ortalama Puan	92.6 (Tamamen Yeterli)

BÖLÜM V

SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar

Bu bölümde araştırmadan elde edilen verilere yönelik elde edilen sonuçlar ve öneriler sunulmuştur. Sonuçlar araştırmanın alt problemlerine göre sıralanmıştır.

5.1.1. Hazırlanan Saksafon Öğretim Programının İçeriğine İlişkin Sonuçlar

Hazırlanan saksafon öğretim programında 5 öğrenme alanı ve bu alanlara ait toplam 14 alt öğrenme alanı bulunmaktadır. 14 haftadan oluşan saksafon programının içeriği 26 konudan oluşmaktadır. Ayrıca içerikte çeşitli bestecilere ait 19 eser ve 24 etüt kullanılmıştır. İçerikte kullanılan 24 etüt ve 7 eser araştırmacı tarafından bestelenmiştir. Öğrencilerin süreç ve uzman değerlendirmelerinden aldıkları puanlar göz önüne alındığında, hazırlanan saksafon öğretim programı için seçilen içeriğin, programın başarılı olması için yeterli olduğu sonucuna varılmıştır.

5.1.2. Hazırlanan Saksafon Öğretim Programının Öğrenme Alanları Çerçevesinde Kazanımları Ve Kritik Davranışlarına İlişkin Sonuçlar

Hazırlanan saksafon öğretim programında 16 kazanım ve bu kazanımlara ait toplam 39 kritik davranış vardır. Öğrencilerin süreç ve uzman değerlendirmelerinden aldıkları puanlar göz önüne alındığında, hazırlanan saksafon öğretim programı için seçilen kazanım ve kritik davranışların, programın başarılı olması için yeterli olduğu sonucuna varılmıştır.

5.1.3. Hazırlanan Saksafon Öğretim Programında Kazanımlara Ulaşılabilirliği İçin Düzenlenecek Öğrenme-Öğretme Durumlarına İlişkin Sonuçlar

Hazırlanan saksafon öğretim programı 14 haftalık bir akademik dönemden oluşmaktadır. Dersler 14 hafta için haftada 1 ders olarak planlanmıştır. Dersler 45 dakikalıktır. Uygulamada dersler haftada 2 ders olmak üzere 7 haftada tamamlanmıştır. 2 ders arasında 15 dakikalık ara verilmiştir. Öğrencilerin süreç ve uzman değerlendirmelerinden aldıkları puanlar göz önüne alındığında, hazırlanan saksafon öğretim programının öğrenme-öğretme durumlarının, kazanımlara ulaşılabilirliği için yeterli olduğu sonucuna varılmıştır.

5.1.4. Hazırlanan Saksafon Öğretim Programına Yönelik Olarak Oluşturulan Ölçme-Değerlendirme Boyutuna İlişkin Süreç Değerlendirmesine Yönelik Sonuçlar

Hazırlanan saksafon öğretim programı ile ilgili olarak öğretim alanları sonunda süreç değerlendirmesine yönelik bilişsel, uygulama ve performans testleri yapılmıştır. Öğrenme alanları sonunda yapılan testler tablo 5.1.4.1.'de gösterilmiştir.

Tablo 5.1.4.1. Programda Uygulanan Süreç Değerlendirme Testleri

Öğrenme Alanları	Testin Uygulandığı Ders
1. Saksafonu Tanıma	1. Ders
2. Saksafonda Ses Üretimi	4. Ders
3. Saksafonda Legato ve Staccato İcra	6. Ders
4. Saksafonda Gürlük ve Hız Terimlerinin İcrası	8. Ders
5. Dizi-Etüt-Eser İcrası	14. Ders

Yapılan testlerde öğrencilerin aldığı puanlar 80–100 arasındır. Bütün öğrenme alanları için daha önce belirlenmiş olan ölçüte göre 80–100 arası puanlar, “tamamen yeterli” kategorisine girmektedir. Öğrencilerin program sonunda uzmanların değerlendirmelerinden elde ettikleri puanlar da 80–100 aralığında olduğundan; uzmanların değerlendirmelerinden elde edilen sonuçlar, süreç değerlendirmelerinden elde edilen

sonuçları destekler niteliktedir. Dolayısıyla, programın ölçme-değerlendirme boyutunun, programın başarılı olması için yeterli olduğu sonucuna varılmıştır.

5.1.5. Hazırlanan Saksafon Öğretim Programının Tasarıdaki Görünümüne İlişkin Sonuçlar

Hazırlanan saksafon öğretim programının modeli, modelin programa uygunluğu, programın felsefesi/yaklaşımı içerik ve boyutları itibariyle tasarı olarak başlangıç düzeyi saksafon öğretimi için uygun-uygulanabilir nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır.

5.1.6. Hazırlanan Saksafon Öğretim Programının Uzman Görüşleri Çerçevesinde Uygulamadaki Görünümüne İlişkin Sonuçlar

Hazırlanan saksafon öğretim programı uygulandıktan sonra, programın planlama aşamasında belirlenen 2 eser uygulamaya katılan 2 öğrenci tarafından icra edilmiş ve icra edilen bu 2 eser 3 uzman tarafından değerlendirilmiştir. Uzmanların değerlendirmeleri sonucunda öğrencilerin elde ettikleri puanlar daha önce belirlenmiş olan ölçüte göre “tamamen yeterli” kategorisine girmektedir. Uzmanların değerlendirmelerinden elde edilen verilere göre programın başarılı olduğu sonucuna varılmıştır.

5.1.7. Hazırlanan Saksafon Öğretim Programının Uygulamadaki Görünümüne Yönelik Süreç Ve Sonuç Değerlendirmeleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Sonuçlar

Hazırlanan saksafon öğretim programının uygulanması esnasında süreç değerlendirmesi yapılmış, uygulama sonunda ise uzman değerlendirmesine başvurulmuştur. Süreç değerlendirmelerinden ve uzman değerlendirmelerinden elde edilen sonuç, değerlendirmeler arası uyum olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin süreç ve uzman değerlendirmelerinden elde ettikleri puan ortalamaları, daha önce belirlenen ölçütlere göre “tamamen yeterli” kategorisine girdiği için süreç ve uzman değerlendirmeleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.

5.2. Öneriler

Aşağıda problem durumu ve alt problemler ışığında, başkaca araştırma ve araştırmacılara yol göstermesi açısından bazı önerilere yer verilmiştir.

- ✓ Müzik öğretmenliği bölümlerinde, eğitimi verilen müzik türlerinin çeşitliliğini arttırmak amacıyla saksafon öğretimini gerçekleştirebilecek kadrolu öğretim elemanları ya da bu mümkün değilse ücretli öğretim elemanı kapsamında istihdam edilmesi sağlanarak, öğrencilerin dünya müziklerini yakından tanımalarına katkı sağlayabilecek, kullanım alanı oldukça zengin olan saksafonun müzik öğretmenliği lisans programlarına dâhil edilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.
- ✓ Araştırmaya konu olan saksafon öğretim programı, başlangıç düzeyine yöneliktir. Başlangıç düzeyinden itibaren konu ile ilgili yeni çalışmaların yapılmasının saksafon öğretimi için faydalı olacağı düşünülmektedir.
- ✓ Saksafon öğretim programının içeriğinde eğitim müziği olarak kullanılmak üzere, yeni etüt ve eserler bestelenmeli, bu konuda besteciler teşvik edilmeli ve saksafon repertuarı zenginleştirilmelidir.
- ✓ Öğretim sürecinde kullanılacak metotlarda yer alacak etütlerde teknik öğelerin yanı sıra müzikal unsurların da ön planda tutulması, öğrencilerin motivasyonunu arttırabilir.
- ✓ Saksafon öğretiminde, eşlik çalgısı olarak piyanonun kullanılması başta entonasyon bozukluğu, eşlikle çalma yetersizliği, ritim uyumu sağlayamama gibi sorunların çözümüne katkı sağlayacağı düşünüldüğünden yararlı olacaktır.
- ✓ Öğretim Programının diğer dönemlere ilişkin kapsamı da düşünüldüğünde güncel müziklerden, okul bandosunda çalınabilecek nitelikteki eserlerden, orkestra (pop, caz, klasik, oda müziği vb.) eserlerinden, halk müziği ve sanat müziği eserlerinden istifade edilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.
- ✓ Saksafon öğretiminin ilerleyen aşamalarında program içeriğini oluşturacak eserlerin seçiminde öğrenci görüşlerine de yer verilmesinin, programın işlevselliği açısından daha yararlı olabileceği değerlendirilmektedir.

- ✓ Saksafon öğretiminde dijital teknolojiye dayalı interaktif öğretim yaklaşımlarından da yararlanılabileceği hususu öğrenciyle paylaşılmalı, öğrencilerin konuya bakış açıları genişletilmelidir.

KAYNAKLAR

- Açıkgöz, K. Ü. (2007). *Etkili öğrenme ve öğretme*. İstanbul: Biliş Eğitim.
- Açıksöz, M.A. (2007). *Silahlı Kuvvetler Bando Okulları Komutanlığı'ndaki trompet eğitiminde nefes ve diyafram çalışmasının enstrüman başarısı üzerindeki etkisi*. Yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Akkuş, R. (1996). *Anadolu güzel sanatlar liselerinden mezun olan öğrencilerin öğrenci giriş davranışlarının çalgı eğitimi bakımından değerlendirilmesi*. Birinci Ulusal AGSL Müzik Bölümleri Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Bursa
- Akpınar, B. (2013). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Data.
- Aksoy, N. (2003). Eylem Araştırması: Eğitimsel Uygulamaları İyileştirme ve Değiştirmede Kullanılacak Bir Yöntem. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*. Sayı: 36. 474-489 7 Şubat 2014 tarihinde
<http://www.pegem.net/dosyalar/dokuman/714-2011062712418-aksoy.pdf>
Sayfasından erişilmiştir.
- Ataman, Ö.G. (2010). *Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki bireysel çalgı (flüt) ve öğretimi dersine yönelik flüt öğretim program tasarısı*. Doktora tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Atılgan, H., Kan, A., Doğan, N. (2009). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Anı.
- Baba, O. (1996). *Silahlı Kuvvetler Mızıkta Astsubay Hazırlama Ve Sınıf Okulu'nda trombon eğitimi*. Yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Barışeri, N. (2013). Araştırma yaklaşım ve yöntemleri: müzik eğitiminde uygulamalı araştırmalar. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 1(1), 1-13. 10 Şubat 2014 tarihinde <http://www.sanategitimidergisi.com/makale/pdf/1365075809.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Başaran, I. (2004). Etkili öğrenme ve çoklu zeka kuramı: bir inceleme. *Ege Eğitim Dergisi* 5(1), 7-15. 13 Şubat 2014 tarihinde <http://egitim.ege.edu.tr/efdergi/issues/2004-5-1/2004-5-1-2.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E, K., Akgün, Ö, E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Ayrıntı.
- Cripps, C. (2006). *Classical Saxophone Curricula In Central America*. Doktora tezi. Miami Üniversitesi, Florida.
- Çalışır, F. (1991). *Çalgı bilgisi*. Ankara: Dağarcık.
- Demirel Ö., Seferoğlu, S, S., Yağcı, E. (2001). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Ankara: Öncü.
- Demirel, Ö. (2004). *Öğretim ilke ve yöntemleri: öğretme sanatı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Demirel, Ö. (2012). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Doğan, H. (1982). *Analiz ve Program Hazırlama*. Ankara: A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Durak, Y. (2007). *Piyano öğretim programı model önerisi ve uygulamadaki görünümü*. Doktora tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Ertürk, S. (1991). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Meteksan.
- Gardner, H. (2014) *Howard Gardner, muliple intelligences and education*, 16 Şubat 2014 tarihinde <http://infed.org/mobi/howard-gardner-multiple-intelligences-and-education/> sayfasından ulaşılmıştır.

- Gedik, S. (1999). *Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü 1995-1996 öğretim yılında hazırlanan tanım programının birinci yılına dayalı yeni bir flüt eğitimi taslak öğretim programı*. Yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Harnum, J. (2001) *Basic music theory: how to read, write, and understand written music*. Chicago: Sol-Ut Press.
- Oven, T, J. (2005) *Integrating The Music Learning Theory of Edwin E. Gordon with A Beginning Saxophone Curriculum*. Doktora tezi. Iowa Üniversitesi, Iowa.
- Johnson, P.A. (2014). Eylem araştırması el kitabı. (Y. Uzuner., M. Ö. Anay, Çev.). Ankara: Anı.
- Kara, E.Z. (2010). *Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri 'nde lisans düzeyinde verilen flüt eğitiminin karşılaştırılması*. Yüksek lisans tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel.
- Kınık, M. (2010) *Güzel sanatlar fakülteleri müzik bölümlerinde bağlama dersi başlangıç düzeyine yönelik öğretim programı önerisi*. Doktora tezi. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Klose, H. (1950). *Complete Method for All Saxophones*. Paris: Alphonse Leduc.
- Mayeur, A. (1963). *Nouvelle grande methode de saxophone par A. Mayeur*. Paris: Alphonse Leduc.
- Miller, M. (2005). *The Complete Idiot's Guide to Music Theory*. New York: Alpha.
- Murphy, M, J. (1994). *Early Saxophone Instruction In American Educational Institution*. Doktora tezi. Northwestern Üniversitesi, Illinois.
- Rumph, J.J.R. (2012). *A Systematic Review of Music Teacher Education Research Within The United States: 1982-2010*. Doktora tezi. Maryland Üniversitesi, Maryland.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı. *Öğrenci merkezli eğitim uygulama modeli*.
http://www.aoa.edu.tr/ozder/files/ogrenci_merkezli_egitim_uygulama_modeli.pdf
sayfasından erişilmiştir.

- Say, A. (2001). *Müzik öğretimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Say, A. (2002). *Müzik sözlüğü kitabı*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Schippers, H. (2010). *Facing the music: Shaping music education from a global perspective*. New York: Oxford University.
- Selçuk, S. (2012). *Silahlı Kuvvetler Bando Okulları Komutanlığı Meslek Yüksek Okulu'nda uygulanmakta olan saksafon programının değerlendirilmesi*. Doktora tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Sönmez, V. (2012). *Program geliştirmede öğretmen el kitabı*. Ankara: Anı.
- Şimşek, A. (Ed.). (2012). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Teal, L. (1963). *The art of saxophone playing*. New Jersey: Birch Tree.
- The University of the State of New York/The State Education Department Bureau of General Education Curriculum Development. (1976). *Teaching woodwinds*. <http://www.p12.nysed.gov/ciai/pub/woodwinds.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi*. Ankara: Önder
- Uludere, A. (2005). *9-12 yaş grubundaki çocuklarda flüt eğitimine başlama yöntemleri*. Sanatta yeterlik tezi. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Uslu, M. (1996). *Türkiye'deki çalgı eğitiminin yaygınlaştırılmasında ve geliştirilmesinde agsl müzik bölümlerinin önemi*. 1. Ulusal Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Bursa.
- Ünal, C. (1997). *Silahlı kuvvetler mızık astsabay hazırlama ve sınıf okulu'nda uygulanan saksafon eğitimi*. Yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ünsal, G. (2000). *Başlangıç düzeyi flüt öğretimi üzerine bir çalışma*. Yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Üstün, E. (2012, Ocak). *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 1 (1), 103-122. 12 Şubat 2014 tarihinde <http://www.idildergisi.com/makale/pdf/1337596444.pdf> sayfasından erişilmiştir.

- Varış, F. (1978). *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: A. Ü. Eğitim Fakültesi
- Watabe,J. (2008). *Single Reed Doubling: A Clarinet Method For Saxophonists*. Kuzey Colorado Üniversitesi, Colorado.
- Worth, B. (1927). *Rudy Wiedoeft's complete modern method for the saxophone*. New York: Robins Music Corporation.
- Yayla, F. (2003). *Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Elemanlarının “Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sisteme” İlişkin Görüşleri*. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu’nda sunulmuş bildiri, Malatya.
- Yeşilyurt, E. (2011) *Yapılandırmacı öğrenme temelli bir öğretim programının oluşturulmasına ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerinin değerlendirilmesi*. Turkish Studies Journal, 6 (4), 865-885.
- http://www.turkishstudies.net/Makaleler/1290340280_2_yesilyurttem_t.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yıldız, N. (1986). *Müzik öğretmeni yetiştiren yükseköğretim kurumlarında ana çalgı keman eğitiminin programlar yönünden incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

EKLER

EK-1

**ÖĞRENME ALANLARINA AİT KAZANIMLAR ve ETKİNLİK
ÖRNEKLERİ**

ÖĞRENME ALANI	KAZANIMLAR	KRİTİK DAVRANIŞLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ
1. Saksafonu Tanıma	1. Saksafonun tarihli gelişimini bilme 2. Saksafon çeşitlerini tanıyabilme 3. Saksafon parçalarını birleştirip ayırabilme 4. Saksafonun bakımını yapabilme	1. Saksafonun tarihçesini söyleme-yazma, 2. Saksafonun tahta üflemeli bir çalgı olduğunu söyleme-yazma, 3. Saksafon çeşitlerini söyleme-yazma, 4. Saksafon çeşitlerinin tonlarını söyleme-yazma, 5. Saksafon çeşitlerinin ses renklerini ayırt etme, 6. Saksafonun parçalarını ayırt etme, 7. Saksafonun parçalarını monte etme, 8. Saksafonun parçalarını ayırma, 9. Beki temizleme, 10. Islanan güderileri temiz bir kâğıt yardımıyla çalgıya zarar vermeden temizleme, 11. Tuş takımını tuş takım yağı ile yağlama, 12. Horozun içini temizleme çubuğu ile temizleme.	1. Elde bulunan saksafon çeşitleri sınıfa getirilerek öğrencilere tanıtılır. 2. Öğrencilere içinde saksafon çeşitlerinin bulunduğu resimler gösterilir. 3. Çeşitli saksafon türlerine ait kayıtlar dinletilir, öğrenciden işitilen saksafon türünü tahmin etmesi istenir. 4. Saksafonu parçalarına ayırma ve birleştirme işlemleri uygulamalı olarak anlatılır. 5. Saksafonun bakımı uygulamalı olarak anlatılır.

ÖĞRENME ALANI	KAZANIMLAR	KRİTİK DAVRANIŞLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ
2. Saksafonda Ses Üretimi	1. Saksafon icrasında üfleme tekniğini doğru kullanabilme 2. Saksafonda birlik, ikilik, dörtlük ve sekizlik süre değerlerinde sesler üretebilme. 3. Saksafon icrasında diyafram nefesini kullanabilme.	1. Saksafon tutuşunda vücudun pozisyonunu gösterme, 2. Saksafon tutuşunda ellerin ve parmakların pozisyonunu gösterme, 3. Saksafon icrasında dişlerin ve dudakların pozisyonunu gösterme, 4. Birlik, ikilik, dörtlük ve sekizlik süre değerlerini bilme, 5. Saksafonda seslerin çıkış yerlerini bilme, 6. Birlik, ikilik, dörtlük ve sekizlik süre değerlerinde çeşitli sesleri saksafon ile icra etme, 7. Saksafon icrasında diyafram nefesinin önemini bilme, 8. Diyafram kasının nasıl kullanılacağını bilme, 9. Saksafon icrasında diyafram nefesini kullanma.	1. Saksafon icrasında duruş ve tutuş ile ilgili video kayıtları izlenir. 2. Diyafram ile ilgili resimler incelenir. 3. Diyafram nefesinin kullanımına yönelik egzersizler yapılır. 4. Öğrenme alanı ile ilgili etüd ve eserler önce eğitmen tarafından sonra öğrenciler tarafından icra edilir.

ÖĞRENME ALANI	KAZANIMLAR	KRİTİK DAVRANIŞLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ
3. Saksafonda Legato ve Staccato İcra	1. Saksafon icrasında legato ses üretebilme. 2. Saksafon icrasında staccato ses üretebilme.	1. Legato terimini bilme, 2. Saksafonda legato icra etme, 3. Staccato terimini bilme, 4. Saksafon ile staccato icra.	1. Eğitmen tarafından legato ve staccato icra örnekleri seslendirilir. 2. Dil vurmaya yönelik alıştırımlar icra edilir. 3. Legato ve staccato icraya yönelik ilgili eserler önce eğitmen tarafından sonra öğrenciler tarafından icra edilir.
4. Saksafonda Gürlük ve Hız Terimlerinin İcra	1. Saksafon icrasında gürlük terimlerini ifade edebilme. 2. Saksafon icrasında gürlük değişimlerini ifade edebilme. 3. Saksafon icrasında hız terimlerini ifade edebilme.	1. Gürlük terimlerini bilme, 2. Saksafonda gürlük derecelerini icra etme, 3. Kreşendo ve dekresendo terimlerini bilme, 4. Saksafon ile kreşendo ve dekresendo gürlük değişimlerini icra etme, 5. Hız terimlerini bilme, 6. Saksafon ile hız terimlerini icra etme.	1. Gürlük ve hız terimlerine yönelik çeşitli kayıtlar dinlenir, dinleme esnasında gürlük ve hız terimleri notadan takip edilir. 2. Metronom incelenir, çalışma sistemi anlatılır. 3. Öğrencilerden metronomu çeşitli hızlara ayarlanması istenir. 4. Gürlük ve hız terimleri ile ilgili eserler icra edilir.

ÖĞRENME ALANI	KAZANIMLAR	KRİTİK DAVRANIŞLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ
5. Dizi-Etüd-Eser İcrası	1. Sol Majör dizisini kavrayabilme. 2. Mi Minör dizisini kavrayabilme. 3. Do Majör dizisini kavrayabilme. 4. La Minör dizisini kavrayabilme	1. Sol majör dizisini oluşturan sesleri bilmek, 2. Sol majör dizisini oluşturan sesleri üretme, 3. Mi Minör dizisini oluşturan sesleri bilmek, 4. Mi Minör dizisini oluşturan sesleri üretme, 5. Do majör dizisini oluşturan sesleri bilmek, 6. Do majör dizisini oluşturan sesleri üretme, 7. La Minör dizisini oluşturan sesleri bilmek, 8. La Minör dizisini oluşturan sesleri üretme.	1. Majör ve minör akorları piyano kullanılarak duyurulur. 2. Öğrenme alanı ile ilgili etüdlere icra edilir. 3. Öğrenme alanı ile ilgili eserlerin kayıtları notadan takip edilerek dinlenir. 4. Öğrenme alanı ile ilgili eserler icra edilir.

EK-2

ÖZGEÇMİŞ

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, Adı	Abdullah ÖNLÜ
Uyruğu	Türkiye Cumhuriyeti
Doğum tarihi ve yeri	1980, AFYONKARAHİSAR
Medeni Hali	Evli
Telefon	0454 310 12 00 (Giresun Üniversitesi)
E-posta	abdullahonlu@hotmail.com

Eğitim Derecesi	Okul/Program	Mezuniyet Yılı
Lise	TSK. Mızıka Astsubay Hazırlama Okulu Komutanlığı	1997
Üniversite	Atatürk Üniversitesi (Müzik Öğretmenliği)	2003
Yüksek Lisans	Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.	2007
Doktora	Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.	2014

İş Deneyimi, Yıl	Çalıştığı Yer	Görev
1998-2013	Kara Kuvvetleri Komutanlığı	Bando Astsubay
2013-	Giresun Üniversitesi	Arş. Görevlisi

Yabancı Dil	İngilizce 82 (KPDS)
-------------	---------------------